

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אַל שְׂדֵי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים** " **יִשְׂרָאֵל** " **כְּבִיַּסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) **bnei-zion.com** **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38** ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

בְּנֵי צִיּוֹן

"וְהַמַּיִם גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוּהִים אֲשֶׁר תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם"

על המבול הגדול שפסה את כל הארץ וכל ההרים הגבוהים, כמו שכתוב: "והמים גברו מאד מאד על הארץ ויכסו כל ההרים הגבהים אשר תחת כל השמים", אומרים חז"ל, שהקב"ה הביא מבול על הארץ, כדי "לטבול" את העולם במקוה טהרה, ובכך בקש לטהר את העולם מכל הזיהומא של הנבראים, שהשחיתו וטמאו את הארץ במעשיהם.

כדי להרחיב ענין זה, הבה נתבונן במה שכתב "החינוך" (מצוה קעג'), על טהרת האדם על-ידי הטבילה במקוה: "ויבטעם המים שיטהרו כל טמא...הענין הוא, כדי שיראה האדם את עצמו אחר הטבילה כאילו נברא באותה שעה, כמו שהיה העולם כלו מים טרם היות בו אדם, וכמו שכתוב (בראשית א' ב'): 'ורוח אלהים מרחפת על פני המים', ויתן אל לבו בדמיון, כי כמו שנתחדש בגופו (שכאילו נברא באותה שעה), יחדש גם כן פעולותיו לטוב, ויכשיר מעשיו, וידקדק בדרכי השם ברוך הוא".

דהינו, אומר ה"חינוך", כי הטבילה במקוה היא בגדר של פעולה דמיונית לחזור לשרש ולראשית הבריאה, לפני שהבדיל הקב"ה בין המים אשר "מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע", באשר המים כסו ועטפו את כל העולם.

ויש לומר, שכך היה גם בשעת המבול, כאשר המים מלמטה, מי התהום, והמים מלמעלה, מי הגשם, התחברו יחד לכסות את כדור הארץ, כפי שהיה בשעת הבריאה. הנה על-ידי כך, כדור הארץ שנטמא בהשחתת תושבי הארץ, "טבל" במקוה טהרה של המים העליונים והמים התחתונים, ונטהר כלו. וראוי להביא גם את דברי המדרש (ב"ר ל' א'): "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים, ה' הוא דכתיב (משלי י', כה'): 'כעבור סופה ואין רשע וצדיק יסוד עולם'. כעבור סופה ואין רשע, זה דור המבול. וצדיק יסוד עולם, זה נח".

ויפרש הרה"ק רבי אברהם שמוחה מפארנוב זיע"א ב"חמרא טבא", שנח איש צדיק היה נוהג תמיד להטהר ולהתקדש במקוה טהרה. ועל-כך רמז שלמה המלך: "כעבור סופה ואין רשע" - "סופה" בגמטריה "מקוה". לרמוז, שבזכות הטבילה במקוה, "ואין רשע" - לא היה נח רשע כשאר בני דורו. ולפי מה שבארנו יש לומר, שכאן המדרש רמז על מי המבול, שפסו את פני הארץ, כדי לטבול אותה במקוה טהרה. ועל-כך כתוב במדרש: "כעבור סופה ואין רשע, זה דור המבול". דהינו, כאשר עברה ה"סופה", בגמטריה "מקוה", על פני האדמה, כדי לטהרה כמקוה טהרה - התוצאה היתה "ואין רשע" - לא נשאר רשע אחד בעולם. שכן, כלם טבעו במבול, ורק "וצדיק יסוד עולם" - זה נח, נשאר בצדקותו כדי לבנות את העולם מהיסוד מחדש.

חיזוק לרעיון זה מביא גם בעל התניא ב"תורת אור" (התחלת פרשת נח): "כי הנה, לכאורה אינו מובן ענין המבול. שאם היה רק להעביר ולשחת האנשים החוטאים, למה הוצרך לבחינת רעש גדול כזה? הלא ברגע אחד היה ביכולת ה' להעבירם (מן העולם), אף בלא המבול..."

אך באמת, המבול בא לטהר את הארץ, שנאמר: "כי מלאה הארץ חמס", ונתקלקלה מאד, והיה נצרך לטהרה. ולזאת בא המבול דוקא, שהוא בחינת מים - כדי לטהר את הטמאים, והוא כדוגמת המקוה, מ' (=40) סאה, שהיא מטהרת את הטמא. כמו כן בא המבול כדי לטהר את כל הארץ, כמו שכתוב (יחזקאל לו'): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם". ולזאת נקראים "מי נח" - שנעשה מזה נחא דרוחא (=נחת רוח).

ויש עוד לומר, שאדמו"רי חב"ד זיע"א מפרשים את הכתוב בפרשה (ז' יב'), "ויהי הגשם על הארץ ארבעים יום וארבעים לילה", שארבעים היום של המבול הם כנגד ארבעים סאה של מים שיש במקוה. וראוי להוסיף את דברי ה"בני יששכר", האומר, כי ארבעים ימי התשובה, מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים הם בבחינת מקוה טהרה לישראל. וכמו שבמקוה טהרה ישנם ארבעים סאה מים, המעלים את האדם מטומאה לטהרה, כך ארבעים ימי התשובה מראש חדש אלול ועד ליום הכיפורים, שהם ימים של חסד ורחמים, מעלים את האדם מטומאת עונותיו, לטהרה.

ומפרש ענין זה ה"בני יששכר", ואומר שידוע שארבעים סאה הם 960 לוגין (כל סאה היא 24 לוגין). ומאחר ומבואר בירושלמי (תרומות פ"י, ה"ה), כי בריה (=יצור חי) בטלה ב-960. אם כן, כשאדם טובל

במקוה מים, שבו 960 לוגין מים, הרי הוא מתבטל מטומאתו, ונולד כבְּרִיהַ חֲדָשָׁה וְטַהוֹרָה. וימעתה יש לומר מאחר וְכָל יוֹם כָּלוּל מ-24 שעות, על כן בארבעים ימי התשובה יש אפוא 960 שעות (960=24*40), שהם בבחינת "960 לוגין מים", כדי לטהר את ישראל על-ידי "טבילה" בארבעים ימי התשובה, ועל-ידי כך הם נחשבים כבְּרִיהַ חֲדָשָׁה.

וזהו פרוש המשנה (יומא פ"ח מ"ט): "אמר ר' עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין. מי מטהר אתכם? - אביכם שבשמים, שנאמר: וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'. ואומר: מקוה ישראל ה'. מה מקוה, מטהר את הטמאים - אף הקב"ה מטהר את ישראל".

פי כמו שמקוה הטהרה מטהר את ישראל בארבעים סאה, שהם 960 לוגין, אף הקב"ה מטהר את ישראל בארבעים ימי התשובה, שהם 960 שעות, כדי שבגמר החתימה, ביום הכיפורים, יהיו ישראל כבְּרִיהַ חֲדָשָׁה.

ומה נפלאים הם דברי הגה"ק, בעל ה"צמח צדק" זיע"א (אור התורה, חלק ג', נח), המביא את דברי הנביא יחזקאל (כ"ב כ"ד): "בן אדם אמר לה את ארץ לא מטהרה היא לא גשמה ביום זעם". ודרשו חז"ל, ש"ארץ לא גשמה" היא ארץ ישראל, שבה לא ירד המבול, כפי שכתוב במדרש (ב"ר לג' ו'): "וישלח את היונה... ותבא אליו היונה... טרף בפייה...". מהיכן הביאה אותו? רבי אבא בר כהנא אמר: משבשושין שבארץ ישראל הביאה אותו. רבי לוי אמר: מהר המשחה הביאה אותו, דלא טפת ארעא דישאל במבולא (=מפיון שלא טבעה ארץ ישראל במבול), והוא שהקדוש ברוך הוא אומר ליחזקאל: ארץ לא מטהרה היא לא גשמה ביום זעם".

הרי לנו דברים ברורים, שהנביא מכנה את ארץ ישראל "ארץ לא מטהרה", משום שלא ירד שם המבול. והבאור הוא, שמאחר וירידת המבול בעולם היתה בבחינת מקוה טהרה, לטהר את הארץ מזוהמת המעשים של דור המבול. לכן, כיון שבארץ ישראל לא ירד המבול, ארץ ישראל היא בבחינת "ארץ לא מטהרה".

ולכאורה יש לתמוה, איך יעלה על הדעת, שהקב"ה - המרבה לדבר בשבחה של ארץ ישראל (דברים י"א יב): "ארץ אשר ה' אלהיך דרש אתה תמיד עיני ה' אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה" - מכנה את ארץ ישראל "ארץ לא מטהרה"? וזאת רק משום שהמבול לא ירד בה לטהרה כמקוה טהרה. וגם לומר, שמה שאמר הקב"ה על ארץ ישראל ("ארץ לא מטהרה"), אין הכוונה חלילה לדבר בגנותה של הארץ, שהרי ארץ ישראל היא "פלטרין של מלך". אלא, אדרבא, הוא יתברך התכוון לדבר בשבחה של הארץ, שמפאת קדושתה לא הצליחו דור המבול, במעשיהם הרעים, לטמאה. וראייה לכך שלא ירד המבול בארץ ישראל היא, מפיון שארץ הקדש לא היתה צריכה טבילה לשם נקיון וטהרה מהמעשים המקולקלים של דור המבול.

צריכים ברכה בקול לפני כל מאכל

"ואתה קח לך מכל מאכל אשר יאכל" - "ואתה קח לך" ראשי תבות "קול". ואילו "מכל מאכל אשר יאכל" ראשי תבות בגמטריה "אמון". רמז, שלפני אכילת כל מאכל יש לברך בקול, כדי שיענו הסובבים "אמון" על הברכה. (ע"פ "וכל המאמינים")

שיכור בלוט או שיכור כנח?

פעם נכנס אל הגאון רבי אברהם אביש (רבה של פרנקפורט במאה ה-18) עובר אורח, שבקש ממנו מכתב המלצה ליהודי המקום, כדי שינדבו לו ביד רחבה, כדי שיוכל להשיא בכבוד את בנותיו, שבבר הגיעו לפרקן. נעתר לו הרב, ונתן בידו מכתב חס, שפתח לפניו את דלתותיהם ולבותיהם של יהודי העיר. לא עברו ימים רבים, ויצא הקול (=יצאה שמועה) בעיר, שאותו אורח, שהכל נדבו לו ביד רחבה, יושב ימים שלמים בבתי מרוח, ומוציא את כל ממונו על משקאות משפריים.

יום אחד, השתכר האיש כדרכו, אך לאחר שהתפכח משכרונו, נזכר לדעת שאבד את מכתב ההמלצה של הרבי, אברהם אביש. מהר אפוא לבית הרב, ושטח לפניו בקשה נמרצת, שהרב יעניק לו מכתב המלצה נוסף. ענה לו הרב אברהם אביש: כל ימי הייתי תמה על האמרה השגורה בפי הבריות - "שיכור בלוט". והרי, לאמיתו של דבר, השיכור הראשון בעולם היה נח, ומדוע לא השתרשה בקרב הבריות האמרה "שיכור כנח"? אלא, שהתירוץ לכך הוא שלנח לא היו בנות בוגרות, ולא הוטלה עליו הדאגה להשיג נדוניה לבנותיו ולהשיאן בכבוד, ולכן יכול היה להתיר לעצמו לשנות לשוכרה ככל העולה על רוחו. אבל אתה הוא "לוט"! בנות בוגרות לך בבית, וחובה עליך להשיאן בכבוד. ואיך תרhib עז בנפשך להתגולל בבתי מרוח, ולהוציא את כל כספך על הטיפה המרה...?

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנָ לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עַרְשׂוֹת ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ונח מצא חן בעיני ה'" (ו', ח')

פְּתוּב בַּגְּמָרָא (סְנֵהֲדִין קח): "תְּנָא דְבֵי יִשְׁמַעְיָל: אַף עַל גַּח נַחְתָּךְ גְּזֹר הַדִּין (לְמִיתָה בַּמְבוּל), אֲלֵא שְׁמַצָּא חֲנָן בְּעֵינֵי ה', שְׁנֵאמָר (בְּרֵאשִׁית ו', ז): "נַחְמָתִי כִּי עֲשִׂיתֶם, וְנַח מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה'".

וְלִכְאוּרָה הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִם נַח לֹא הָיָה רְאוּי לְהִינְצֵל מִהַמְבוּל, וְאִף עַלִּי נַחְתָּךְ גְּזֹר הַדִּין מַחְמַת אֵינָה פָּגָם אוֹ עוֹן, אִם כֵּךְ – אֵיךְ אוֹמַרְתָּ הַגְּמָרָא שְׁנֵצֵל בְּגִלְל שְׁמַצָּא חֲנָן בְּעֵינֵי ה'? וְכִי מִשׁוּא פָּנִים יֵשׁ כָּאֵן? וְהֲלֵא מְקָרָא מְלֵא דְבַר הַפְּתוּב עַל ה' יִתְבָּרַךְ: "אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שַׁחַד" (דְּבָרִים י', יז).

יְדוּעַ מָה שְׁפָתַב "אוֹר הַחַיִּים" הַקְּדוּשׁ (בְּרֵאשִׁית) עַל "נַח (ש) מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה'", שֶׁחַן אֵמֶת שָׁנַח הָיָה צְדִיק, אוֹלָם צְדִיקוֹתוֹ לֹא הִסְפִּיקָה לוֹ לְהִינְצֵל מִהַמְבוּל. אִךְ אִם כָּל זֹאת זָכָה נַח לְקַיֵּם כְּמָה מְצוֹת יְדוּעוֹת, שִׁישׁ בְּהֵן סְגוּלָה מִיּוֹחַדַת לְמִצּוֹא חֲנָן בְּעֵינֵי הַקַּב"ה. וְזֹאת, כְּפִי דְבָרָיו הַקְּדוּשִׁים: "כִּי יֵשׁ לְדַעַת, כִּי יֵשׁ מְצוֹת שְׁתוּעָלָתָם הִיא לְהַמְשִׁיךְ חֲנָן עַל הָאָדָם...". וְעַל-יְדֵי מְצוֹת אֵלוֹ מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה', וְנִצְלוּ הוּא וּבְנֵי בֵיתוֹ מִן הַמְבוּל.

(וְכִבֵּר הַבְּאֵנוּ מִדְּבָרֵי הַ"אוֹר הַחַיִּים", שְׁאֲחַת הַסְּגוּלוֹת הַמְּסוּגָלוֹת לְמִצּוֹא חֲנָן בְּעֵינֵי הַקַּב"ה הִיא שְׁמִירַת הַשַּׁבָּת). וְהֵנָּה, יְדוּעַ מָה שְׁמִבּוּאָר בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁהַתּוֹרָה הִיא נְצִחִית, וְשִׁכְתָּ בְּכָל דּוֹר וְדוֹר אֲצֵל כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל. עַל-כֵּן, רְאוּי לְחַקוֹר מָהִי הַמְצוּה הַמִּיּוֹחַדַת שְׁקִים נַח, אֲשֶׁר בְּזִכּוּתָהּ מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה' לְהַצִּילוֹ מִן הַמְבוּל, כְּדִי שְׁנִזְכֶּה גַם אָנוּ, בְּדוֹר הַזֶּה, לְהִינְצֵל מִן הַמְבוּל" – מִן "הַמְבוּל" – מִן "הַמַּיִם הַזּוֹדוּנִים" הַמְּאִיִּמִים לְשִׁטּוֹף אֶת הָעוֹלָם.

נִקְדִים לְבָאָר מָה שְׁגָלָה לָנוּ הַ"חֲתָם סוּפֵר", שְׁמִכְיוֹן שָׁנַח לֹא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ, וּבְגִלְל שְׁלֵא הַתְּפִלָּל עַל בְּנֵי דוֹרוֹ, כְּפִי שֶׁהַתְּפִלָּל אֲבָרְהָם אָבִינוּ עַל אֲנָשֵׁי סְדוּם, נִעְנַשׁ הוּא, בְּכֵךְ שְׁנִיצֵל מִן הַמְבוּל רַק עַל-יְדֵי שְׁנִסְגָר בְּתוֹךְ תִּיבָה בְּמִשְׁךְ שָׁנָה תְּמִימָה. שֶׁהָרִי הַרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ כְּדִי לְהַצִּיל אֶת נַח מִן הַמְבוּל, בְּלִי שִׁיִּצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה, וּמִדוּעַ נִיצֵל נַח דוֹקָא בְּצוּרָה כְּזֹאת – לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה שָׁנָה שְׁלֵמָה עִם תְּיוֹת וּבְהִמּוֹת?

אֲלֵא שְׁנִעְנַשׁ הוּא בְּמִידָה כְּנִגְדַּ מִידָה. שְׁכֵן, מֵאַחַר וְנַח הָיָה מְרוּחָק מִבְּנֵי דוֹרוֹ, וְעַבְדָּ אֶת ה' בְּהַתְּבוּדוֹת, כְּפִי שְׁפָתוֹב: "אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ נַח" – הִלֵּךְ עִם ה' בְּהַתְּבוּדוֹת נְפִרְדַּת מִבְּנֵי דוֹרוֹ, וְלֹא הַתְּחַבֵּר עִמָּהֶם כְּדִי לְהַחְזוֹרם בְּתִשׁוּבָה – לָכֵן, מִידָה כְּנִגְדַּ מִידָה, נִסְגָר הוּא בְּתִיבָה – נִפְרָד מִכָּל הָעוֹלָם.

וּכְפִי דְבָרֵי הַ"חֲתָם סוּפֵר" (נַח דָּף כב'): "לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעַתִּי, הַרְבֵּה רוּחַ וְהַצְלָה לְפָנַי הַקַּב"ה, וְלֹא הָיָה צוּרָךְ לְגוֹר נַח בְּתוֹךְ הַתִּיבָה...עַל-כֵּן נִרְאָה לִי, כִּי נַח וּבְנָיו וְכָל אֲשֶׁר אִתּוֹ הָיוּ בְּעַנְשׁ, מָה שֶׁהָיוּ אֲסוּרִים בְּבֵית הַפְּלֵא הַזֶּה, בְּתִיבָה, וְהַצְטָעְרוּ בָּהּ בְּלִי סִפְקָא, וְהָיָה מִשְׁפָּטָם שָׁנָה תְּמִימָה, וְאַחַר-כֵּךְ הוֹרְשׁוּ לְצִאת...".

וּכְנִתוֹ שֶׁל הַ"חֲתָם סוּפֵר" הִיא עַל מָה שְׁפָתוֹב בְּמִדְרַשׁ תְּנַחוּמָא (נַח סִימָן ב'): "אֲמָרוּ רַבּוֹתֵינוּ: י"ב חֲדָשׁ בְּתִיבָה לֹא רָאָה שִׁינָה, לֹא בְיוֹם וְלֹא בְלֵילָה, שֶׁהָיָה עֲסוּק וְנָן הַבְּרִיּוֹת שְׁעָמוּ".

וְיֵשׁ לוֹמַר שֶׁזֶה הָיָה עוֹנֵשׁ עַל דְּרָךְ מָה שְׁשָׁנִינוּ בַּגְּמָרָא (שַׁבָּת לג'): "מִשְׁפָּט רְשָׁעִים בְּגִיּהָנָם, שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי חֲדָשׁ". וְאַחַר הַקַּב"ה מְדַקְדָּק עִם צְדִיקִים כְּחוֹט הַשְּׁעָרָה, לָכֵן נִעְנַשׁ נַח לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה י"ב חֲדָשׁ, עַל שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ.

בְּדָרְךְ זֹו נִעְלָה בְּמִסִּילָה לְבָאָר, אֵיךְ נַח מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה', עַל-פִּי מָה שְׁפָתוֹב: "מִכָּל הַבְּהִמָּה הַטְּהוֹרָה תִּקַּח לָךְ שְׁבָעָה שְׁבָעָה". וּפְרַשׁ רַש"י: "הַטְּהוֹרָה", עֲתִידָה לְהִיּוֹת טְהוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל. לְמַדְנָו שְׁלָמַד נַח תּוֹרָה". (שְׁאִם לֹא לְמַד תּוֹרָה, מִנֵּינִן יְדַע אֶת סִימָן הַטְּהוֹרָה שֶׁל הַבְּהִמָּה הַטְּהוֹרָה?).

וְזֶה מָה שְׁפָתַב "בְּעַל הַטּוֹרִים": "אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ נַח" – סוּפִי תִיבּוֹת "חֲכָם". הַפְּנִיָה בְּזֶה שָׁנַח זָכָה לְהִיּוֹת אִישׁ צְדִיק עַל שְׁעָסֵק בְּתוֹרָה, וְהָיָה חֲכָם בְּחוֹכְמַת הַתּוֹרָה.

מַעֲתָה יֵאִירוּ עֵינֵינוּ לְהַבִּין אֵיךְ מְצָא חֲנָן בְּעֵינֵי ה', לְהִינְצֵל מִן הַמְבוּל, עַל-פִּי מָה שְׁפָתוֹב בְּשִׁבְחַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (עִירוּבִין נד'): "אֵילַת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֲנָן" (מִשְׁלֵי ה' יט'). מֵאֵי דְכָתִיב 'אֵילַת אֲהָבִים וְיַעֲלַת חֲנָן' (אֲלֵא) שְׁמַעֲלַת

חן על לומדיה".

וזהו ביאור הגמרא אף על גח נחתך **גור הדין** (למיתה במבול), משום שלא הוכיח את בני דורו ולא התפלל עליהם. אלא, ש"מצא חן בעיני ה'", על-ידי שעוסק בתורת ה' יומם ולילה.

ויש להוסיף מה שלמדנו שהקב"ה הביא את המבול על הארץ כדי לטהר את העולם במקוה טהרה מטומאת דור המבול. ולכן ירדו הגשמים ארבעים יום וארבעים לילה, בבחינת ארבעים סאה שבמקוה. מעתה יש לומר, שמטעם זה זכה גח למצוא חן בעיני ה' – בזכות התורה – שהרי גם התורה היא בבחינת מקוה טהרה, כדי לטהר את העוסקים בה, כמבואר בגמרא (ברכות טו): "אמר רבי חמא ברבי חנינא: למה נסמכו אהלים לנחלים? דכתיב (=כמו שכתוב) (במדבר כד): "כנחלים נטיו, כגנת עלי נהר, כאהלים נטע ה'". לומר לך, מה נחלים מעלים את האדם מטמאה לטהרה. אף אהלים (=בתי מדרשות, רש"י) מעלים את האדם מכף חובה לכף זכות".

על-כן, כאשר עסק גח בתורה, שהיא בבחינת מקוה טהרה, זכה ונצל מן המבול, שהיה גם בבחינת מקוה טהרה. והביא ה"שפת אמת", כי "תיבת התורה" היא בבחינת "תיבת נח", המצילה את האדם מפורענויות העולם הזה. וכפי שכתב ה"שפת אמת" (גח תרלב): "אדוני, אבי, זקני, מורי ורבי וצלל"ה הגיד בשם רבותינו נשמתם עדן, כי תיבת נח היא תיבת התורה והתפילה...".

ועוד שנינו בגמרא (מכות י'): "מנין לדברי תורה שהן קולטין (כערי מקלט)? דכתיב (שם) "את בצר במדבר", וכתב בתריה (שם) "וזאת התורה".

ומספרת שם הגמרא על רב חסדא, שהיה יושב ועוסק בתורה בבית המדרש. כשהגיע זמנו להסתלק מן העולם, לא יכול היה מלאך המות לגשת אליו, כי לא פסק מללמוד. מיד עלה מלאך המות על עץ ארו שהיה בחצר בית המדרש, והתפוצץ העץ. ולרגע קט הפסיק רב חסדא מלימודו בגלל הרעש, ועל-ידי זה יכול היה המלאך 'לשלוט בו'. הרי לנו, שכל העוסק בתורה הוא נמצא כאילו בעיר מקלט, ששם מלאך המות (שהוא "גואל הדם") לא יכול לשלוט בו.

הרי לנו ראיה ברורה, ש"תיבת נח" היא רמז ל"תיבת התורה", המצילה את העוסקים בה בכל דור ודור. ויש עוד להוסיף, שעל הפסוק בפרשת ציצית, "למען תזכרו ועשייתם את כל מצותי והייתם קדשים לאלהיכם", כתוב במדרש (מ"ר במדבר יז, ו'): "משל לאחד (ה)מושלך לתוך המים. הושיט הקברניט את החבל, ואמר לו: 'תפס חבל זה בידך ואל תניחהו. (פיון) שאם תניחהו – אין לך חיים'. אף כך אמר להם הקב"ה לישראל: כל זמן שאתם מדובקין במצות, (מתקנים בכם) 'אתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום'".

וכתב ה"שפת אמת", בשם זקנו, בעל "חידושי הרי"ם" זיע"א, שהחבל שמושיט הקברניט הוא רמז על התורה הקדושה: "ואדוני, זקני מורי וז"ל, רגיל לומר מאמר זה, כי התורה נותנת חיים למי שיודע שעיקר החיות הוא רק מן התורה, כמו שכתוב (משלי ג, יח): 'עץ חיים היא למחזיקים בה'".

עתה, נפלא להוסיף מה שהביא השל"ה הקדוש (יומא, דרך חיים) בשם "ספר החרדים" (פרק סו), יסוד נפלא שראוי לכל איש מישראל לשנן השכם והערב. והנה הדברים בלשון קודשם: "העולם הזה ים סוער. (וצריך) לדמות האדם בדעתו כאילו הוא שט. ירים ראשו למעלה ליוצרו. ויזהר פן יפנסו בפיו המים הזדונים, וישמר מן הגלים הבאים לטורדו, ואם לאו – דמו בראשו!".

ויש לומר, שהכונה היא, שיעסוק האדם בתורה הקדושה ביגיעת השכל, שהוא במח, להבין ולהשכיל מה שהוא לומד, ובכך הוא מרים את ראשו למעלה מעל "המים הזדונים" של העולם הזה. ועל-ידי כך מובטח לו שלא יטבע במימי הטבע. (על-פי "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן).

"ויפץ ה' אתם משם על פני כל הארץ"

במסכת סנהדרין (קט, א) אמרו חז"ל, שחלק מאנשי דור הפלגה נענשו בהפיכתם לקופים, וב"סדר הדורות" (אלף תתעג) הוסיף שחלקם אף נהפכו לפילים.

על-פי זה באר רבי שלמה בעדני, בשם המקביל רבי משלם, את ההלכה שנפסקה ב"שלחן ערוך" (או"ח רכה, ח), על-פי הגמרא בברכות (נה, ב). כי הרואה את הפיל ואת הקוף מברך "ברוך משנה הבריות". אף שכל בעלי החיים משנים במראם, בריות אלו (הפיל והקוף), השתנו מצורתן המקורית, שהלוא בתחלה נבראו כבני אדם ואחר כך השתנו לפילים ולקופים, ולכן יש לברך כך דוקא עליהן... (עי' "וכל המאמינים")

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְנֶן לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עַרְשׂוֹת ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (ו', ח')

פְּתוּב בְּגַמְרָא: "תָּנָא דְבֵי יִשְׁמַעְיָל: אַף עַל גַּח נַחְתָּךְ **גִּזְרֵי הַדִּין** (לְמִיתָהּ בַּמְבוּל), אֲלֵא שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה', שְׁנַאמְרַן (בְּרַאשִׁית ו', ז'): "נַחְמַתִּי כִּי עֲשִׂיתֶם, וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (סְנַהֲרִין קח).

וְלִכְאוּרָה הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִם נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהִנְצִל מִהַמְבוּל, וְאִם עָלְיוּ נַחְתָּךְ **גִּזְרֵי הַדִּין** מִחַמַּת אֵיזָה פָּגָם אוֹ עוֹן, אִם כֵּךְ – אֵיךְ אוֹמְרֵת הַגְּמָרָא שְׁנִצֵּל בְּגִלְל שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'? וְכִי מִשׁוֹא פָּנִים יֵשׁ כָּאֵן? וְהֲלֵא מְקָרָא מְלֵא דְבַר הַפְּתוּב עַל ה' יִתְבָּרַךְ: "אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שַׁחַד" (דְּבָרִים י', יז).

אֲלֵא, אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהַצִּיל מִשׁוּם עֲצָמוֹ מִשְׁתֵּי סִיבוֹת: א) מִחַמַּת שְׁלֵא הוֹכִיחַ מִסְפִּיק אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא קִיָּם אֶת מִצְוֹת "הוֹכַח תוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ", כְּמוֹ אֲבָרְהָם אֲבִינוּ, שֶׁהֵלֵךְ מִמְקוֹם לְמְקוֹם וּפְרָסָם אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּעוֹלָם. ב) בְּגִלְל שְׁלֵא הִתְפַּלֵּל עַל בְּנֵי דוּרוֹ, כְּפִי שֶׁהִתְפַּלֵּל אֲבָרְהָם אֲבִינוּ עַל אֲנָשֵׁי סְדוּם.

וְלִכּוֹן, בְּגִלְל שְׁנַח לֹא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, נִעְנַשׁ הוּא, בְּכֵךְ שְׁנִצֵּל מִן הַמְבוּל רַק עַל-יְדֵי שְׁנִסְגָּר בְּתוֹךְ תִּיבָה בְּמִשְׁךְ שְׁנָה תְּמִימָה. שֶׁהָרִי הִרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לָהּ יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת נַח מִן הַמְבוּל, בְּלִי שִׁיצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה, וּמִדּוּעַ נִיצֵל נַח דּוֹקָא בְּצוּרָה כּוֹזֵאת – לְהִיּוֹת סְגוּר בְּתִיבָה שְׁנָה שְׁלֵמָה עִם חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת?

אֲלֵא שְׁנִעְנַשׁ הוּא בְּמִידָה כְּנִגְדַּת מִידָה, וּמֵאַחַר וְנַח הָיָה מְרוּחָק מִבְּנֵי דוּרוֹ, וְעַבְדַּת אֶת ה' בְּהַתְּבוּדוֹת, כְּפִי שְׁכַתּוּב: "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלַּךְ נַח" – הֵלֵךְ עִם ה' בְּהַתְּבוּדוֹת נְפֻדָּת מִבְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּהֶם כְּדֵי לְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה – לְכֵן מִידָה כְּנִגְדַּת מִידָה נִסְגָּר הוּא בְּתִיבָה – נִפְרַד מִכָּל הָעוֹלָם.

וּבְעֵינֵי עוֹנְשׁוֹ וְתִיקוּנוֹ שֶׁל נַח אוֹמֵר הַרַמְ"ע מִפְּאַנּוֹ, בְּסִפְרוֹ "גִּלְגוּלֵי נְשָׁמוֹת" (סִימָן קנג), שְׁנַח הִתְגַּלְגַּל בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, כְּדֵי לְתַקֵּן מָה שְׁלֵא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא הִשְׁפִּיעַ עֲלֵיהֶם מְקַדוּשָׁתוֹ.

וְאִכּוֹן, יֵשׁ דְּמִיּוֹן רַב בֵּין נַח לְבֵין יוֹסֵף הַצַּדִּיק: נַח חָי בְּדוֹר הַמְבוּל, שֶׁהִשְׁחִיתוּ אֶת דְּרָכָם עַל הָאָרֶץ **בְּעֵרִיּוֹת**, וּבְכָל זֹאת לֹא הֵלֵךְ נַח בְּדְרָכָם, אֲלֵא עָמַד בְּצַדִּיקוֹ. וְכֵן גַּם יוֹסֵף הַצַּדִּיק, אֲשֶׁר חָי לְבָדוֹ 22 שָׁנִים בְּמִצְרַיִם, שֶׁהִיָּתָה **"עֵרֹת הָאָרֶץ"** – אָרֶץ שְׁמֵלָאָה בְּזִימָה וּבְתוֹעֵבָה, וְאֲנָשִׁיָּה הִשְׁחִיתוּ אֶת דְּרָכָם, וּבְכָל זֹאת יוֹסֵף לֹא הֵלֵךְ בְּדְרָכָם, אֲלֵא עָמַד בְּצַדִּיקוֹ וּבְקַדוּשָׁתוֹ.

וְצָרִיכִים אָנוּ לְדַעַת שְׁכַתּוּב בְּסִפְרֵים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁחוּבָה גְדוֹלָה מוּטְלָת עַל צַדִּיק הַדוֹר שְׁלֵא רַק יִקְדַּשׁ אֶת עֲצָמוֹ, אֲלֵא יִשְׁפִיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ גַּם עַל בְּנֵי דוּרוֹ, כְּפִי שְׁאוּמְרִים חו"ל עַל יוֹסֵף הַצַּדִּיק (וּיקְרָא רַבָּא לְב', ה'): "יוֹסֵף יָרַד לְמִצְרַיִם, וְגָדַר עֲצָמוֹ מִן הָעֵרֹה, וְנִגְדְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּזִכּוּתוֹ", וְלִכּוֹן הִיָּתָה טַעֲנָה עַל נַח, שֶׁהָיָה אִישׁ צַדִּיק וְתַמִּים – שְׁצָרִיךְ הָיָה לְהַשְׁפִּיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ עַל כָּל בְּנֵי דוּרוֹ, שְׁלֵא יִחְטְאוּ. וְאֲפִילוֹ אִם יִחְטְאוּ – שִׁיעֲשׂוּ תִשׁוּבָה עַל מָה שֶׁחָטְאוּ (כְּפִי שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁהִשְׁפִּיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל, לְאַחַר שֶׁחָטְאוּ **בְּעַגְלָה**, וְאִכּוֹן, בְּעַקְבוֹת כֵּךְ הֵם עָשׂוּ תִשׁוּבָה, שֶׁהִבִּיָּאָה לְכֵךְ שֶׁה' יִתְבָּרַךְ סָלַח לָהֶם עַל חֲטָאֵם).

וְלִכּוֹן, כְּאַמּוּר, תִּיקוּנוֹ שֶׁל נַח הָיָה שְׁנִתְגַּלְגַּל בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, שְׁכֵן, כְּפִי שְׁאַמְרָנוּ, עֵיקַר הַפָּגָם שֶׁל נַח הָיָה שְׁלֵא הִשְׁפִּיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ עַל בְּנֵי דוּרוֹ, שְׁלֵא יִחְטְאוּ **בְּעֵרִיּוֹת**. לְכֵן סַבַּב הַקַּב"ה כֵּךְ, שְׁכָל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל דוֹר הַמְבוּל הִתְגַּלְגְּלוּ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁנִשְׁתַּעַבְדוּ בְּמִצְרַיִם, וְגַם נַח עֲצָמוֹ הִתְגַּלְגַּל בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, שֶׁגָּדַר אֶת עֲצָמוֹ מִן הָעֵרִיּוֹת בְּמִצְרַיִם, וְעַל-יְדֵי כֵךְ הִשְׁפִּיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ עַל כָּל יִשְׂרָאֵל, שְׁגַם הֵם גָּדְרוּ עֲצָמָם מִן הָעֵרִיּוֹת בְּזִכּוּתוֹ.

רוֹאִים אָנוּ מְכָאֵן, אֵיךְ ה' יִתְבָּרַךְ דּוֹאֵג לְבְרוּאָיו וּלְתִיקוּנָם, וְלִכּוֹן סַבַּב כֵּךְ, שְׁנַח, שְׁלֵא הִשְׁפִּיעַ מְקַדוּשָׁתוֹ עַל בְּנֵי דוּרוֹ, יִתְגַּלְגַּל בְּיוֹסֵף הַצַּדִּיק, יִתְקַן אֶת נִשְׁמָתוֹ וְאֶת נִשְׁמוֹת דוֹר הַמְבוּל, שְׁנִתְגַּלְגְּלוּ לְמִצְרַיִם. כְּפִי שְׁאַמְרוּ חו"ל: "יוֹסֵף יָרַד לְמִצְרַיִם, וְגָדַר עֲצָמוֹ מִן הָעֵרֹה, וְנִגְדְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּזִכּוּתוֹ" (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרָה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן) "וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם... וַיִּשְׂאֵר אֵךְ נַח וְאֲשֶׁר אִתּוֹ בְּתִבָּה" (ז', כג')

הַצַּדִּיק רַבִּי יַעֲקֹב מְפוֹלְגָנִיָּה, מְגִדּוּלֵי תְלִמִּידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, מְעִיר עַל פְּסוּק זֶה: לְפָנֵי בּוֹא הַמְבוּל נֵאמַר עַל נַח:

6
"איש צדיק תמים היה בדרתיו", כי ביחס לאנשי דורו, הרשעים, היה נח צדיק תמים. ואילו אחרי המבול, כתוב:
"וישאר אך נח". כשנשטפו ונמחו "כל אשר נשמת רוח חיים באפיו" – הוברר בעליל שנשאר "אך נח", אדם
פשוט, המכונה בתורה "איש האדמה", ונעלם כליל הכינוי הקודם שלו – "צדיק תמים".
בענין זה אמר פעם הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין: אין התורה מכנה עתה את נח בכינוי "צדיק תמים". שכן
נחשב לו לחטא, על שלא עשה די הצורך לתיקונו של הדור החוטא. וכבר הוכח פעמים רבות, שאדם המסתגר
ב-ד' אמותיו (דואג לעצמו בלבד), ואינו פועל פראוי לתיקון סביבתו – סופו שיגיע לידי ירידה מן המדרגה
שהגיע אליה קודם.

"וסכסכתי מצרים במצרים ונלחמו איש באחיו ואיש ברעהו עיר בעיר ממלכה בממלכה".

פעם שאל אחד המלכים הנוצרים את החכם של היהודים, כיצד יתכן שהיהודים, החלשים שבאומות,
ישלטו על כל העולם? הרי הם אפילו לא אחוז אחד מכלל אוכלוסית העולם.

בקש ממנו החכם היהודי, שלמחרת היום יאסוף 20 תרנגולי קרב זכרים מורעבים, שלא אכלו יומיים.
(פידוע, הגויים באותה תקופה היו מהמרים על קרבות בין תרנגולים). וכך עשה המלך. לאחר יומים,
הגיע החכם היהודי עם אפרוח קטן, ועם פרוסת לחם קטנה, ובקש להכניס את התרנגולים והאפרוח
לחדר אחד. אך לפני כן, שאל החכם את המלך: האם לדעתך האפרוח יהיה מסוגל לאכול מחתיכת
הלחם הקטנה? או שמא תרנגולי הקרב לא יאפשרו לו זאת? המלך השיב, כמובן, שאין סיכוי שהאפרוח
יתקרב אל פרוסת הלחם.

והנה, לאחר שהאפרוח וכל התרנגולים המורעבים הוכנסו אל אותו החדר, יחד עם פרוסת הלחם
הקטנה, מיד התחילו תרנגולי הקרב להילחם במקוריהם אחד עם השני עד זוב דם, כדי לתפוס ולאכול
מפרוסת הלחם, בעוד שהאפרוח מתחבא בפחד מתחת לאחד השלחנות. לא עברו דקות רבות, עד שכל
התרנגולים שכבו פלם, שותתי דם על הרצפה. מיד יצא האפרוח מתחת לשלחן, עלה על גב אחד
התרנגולים המתים, הביט ימין ושמאל. וכשראה את כלם שרועים שותתי דם, נגש אל פרוסת הלחם,
ואכל אותה לתיאבון.

אמר החכם היהודי למלך: ראה אתה? זה מה שאומר הנביא ישעיה (יט', ב'): "וסכסכתי מצרים
במצרים ונלחמו איש באחיו ואיש ברעהו עיר בעיר ממלכה בממלכה".

לעתיד לבוא, כאשר ישראל יעשו תשובה שלימה, יסכסך הקב"ה בין אומות העולם, ואלו יהרגו ויטבחו
אלו באלו. ויתקים בעם ישראל, ה"אפרוח" הקטן שבאומות, הכתוב בתהילים (צא', ח'): "רק בעיניך
תביט ושלמת(=תשלוט, עונש) רשעים תראה", ותהיה לו גאולת עולם.

על הכתוב בפרשתנו, "את קשתי נתתי בענן", היה נוהג ה"חתם סופר", לומר: "קשתי" - ראשי תיבות:
קדושתתי, **ש**מי, **ת**ורתתי, **י**מיני.

הכונה היא על מה שאנו אומרים בתפילת העמידה (בסוף התפילה): "עשה למען שמך. עשה למען ימינדך.
עשה למען תורתך. עשה למען קדשתך".

והוסיף תלמיד ה"חתם סופר" ואמר, שלמדנו בגמרא (ברכות לב'): "מיום שחרב בית המקדש, ננעלו שערי
תפלה, שנאמר (איכה ג'): 'גם כי אזעק ואשוע, שותם תפלתיי'".

ומדוע ננעלו שערי תפילה? ומשיבה הגמרא: כיון (איכה ג', מד'): "סכותה בענן לך מעבור תפלה", כיון
שהתהוה מסך/ענן "מעבור תפלה" לעלות השמימה.

אם כך, מה נעשה אנו, כדי שתפילתנו תבקע את המסך/הענן, ותעלה מעלה מעלה לפני ה' יתברך?
הביא ה"טור" עצה נפלאה על-פי מדרש אגדה: כל הנריז לומר ארבעה דברים הללו, זוכה ומקבל פני
שכינה: "עשה למען שמך. עשה למען ימינדך. עשה למען תורתך. עשה למען קדשתך". כלומר, אמת שבעת
החרבן ננעלו שערי תפילה, אבל כל המתפלל למען שמו יתברך, למען כבוד תורתו, ולמען כבוד קדושתו -
מובטח לו שתפילתו תפרוץ כל ענן ומסך, ותעלה מעלה מעלה עד כסא הכבוד.

אחים יקרים! בימים אלו של "עננים שחורים" ממעל, ו"מים זדונים" מתחת, כאשר רשעים שפלים
רוצחים (כפיכול) בשם ה', ומחללים את שמו - הבה נתפלל מעומק הלב, רק למען שמו, תורתו, וקדושתו
יתברך, כדי לבקוע רקיעים - ואז נראה איך מתקיימים דברי הנביא באומות העולם: "וסכסכתי מצרים
במצרים ונלחמו איש באחיו ואיש ברעהו עיר בעיר ממלכה בממלכה" - עד הגאולה הקרובה, שתבוא,
במהרה בימינו, בזכות תפילותינו, ברחמים רבים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

”הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך” (תהילים קמב' ח')

בס"ד

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אַל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים**” ראשי תיבות **”יִשְׂרָאֵל”** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ”ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁעִ”ח (20.10.17) bnei-zion.com **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38** ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: ”הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

”בְּנֵי צִיּוֹן”

”וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'”

פְּתוּב בַּגְּמָרָא (סנהדרין קח): **”תְּנָא דְבֵי יִשְׁמַעְיָא: אַף עַל גַּח נַחְתַּךְ גְּזַר הַדִּין (לְמִיתָה בַּמְבוּל), אֲלֵא שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה', שְׁנֵאמָר (בְּרֵאשִׁית ו', ז): 'נַחְמַתִּי כִּי עָשִׂיתָם, וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'”**.

וְלִכְאוּרָה הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִם נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהִנְצֵל מֵהַמְבוּל, וְאִף עָלָיו נַחְתַּךְ גְּזַר הַדִּין מִחַמַּת אֵיזָה פָּגָם אוּ עוֹן, אִם כֵּךְ – אֵיךְ אוֹמַרְת הַגְּמָרָא שְׁנֵצֵל בְּגִלְל שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'? וְכִי מִשׁוּא פָּנִים יֵשׁ כָּאן? וְהֲלֵא מְקָרָא מְלֵא דְבַר הַפְּתוּב עַל ה' יִתְבָּרַךְ (דְּבָרִים י', יז): **”אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד”**.

תְּחִילָה, נִקְדָּיִם לְהִבְיָא מַה שְׁמַגְלִים לָנו חו"ל הַקְּדוּשִׁים, שְׁנַח נֵצֵל מֵהַמְבוּל בְּזִכּוֹת שְׁשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת. וְזֹאת, כְּפִי שְׁמוּבָא בְּזוּהַר הַקְּדוּשׁ בְּ”רַעֲיָא מֵהִימְנָא” (פִּינְחָס רְנו'): **”נַח לְקַבֵּל יוֹם הַשַּׁבָּת (=דְּהִינּוּ, נַח הוּא כְּנִגְדַּד יוֹם הַשַּׁבָּת). וְכֵן מוּבָא בְּתִיקוּנֵי הַזוּהַר (תִּיקוּן כ"א, נד'): ”נַח דָּא (=נַח) שַׁבָּת”**.

וְהִנֵּה, אֲמַת הוּא שְׁהוּזַר דְּרַשׁ כָּאן רַק בְּדִרְךָ רָמַז שְׁנַח שְׁמַר עַל הַשַּׁבָּת. אוּלַם, מְדַבְּרֵי רַבּוּתֵינוּ הַקְּדוּשִׁים זִיע”א לְמַדְנּוּ, כִּי לֹא בְּחִינָם דְּרַשׁוּ כֵּךְ עַל הַשֵּׁם ”נַח”. אֲלֵא, כְּדִי לְלַמְדְנּוּ, שְׁנַח זָכָה לְהִנְצֵל מִן הַמְבוּל בְּזִכּוֹת שְׁקִיָּם מְצוֹת שַׁבָּת. (וְעַל-כֵּךְ רֹמְזוּ שְׁמוֹ ”נַח”, שֶׁהוּא לְשׁוֹן מְנוּחָה בְּיוֹם הַמְנוּחָה).

וּכְפִי שְׁמוּבָא בְּסִפְר ”בְּאוֹרוֹת הַמַּיִם”, בְּשֵׁם הַרְה”ק רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְרִימְנוּב זִיע”א: **”אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח גְּזַר אִישׁ צְדִיק תְּמִים...רש”י הַקְּדוּשׁ כְּתַב...’תּוֹלְדוֹתֵיהֶן שֶׁל צְדִיקִים – מְעַשִׂים טוֹבִים’. אִם כֵּן, הַפִּירוּשׁ הוּא, ’אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח’ – הִינּוּ אֵלּוּ הַמְעַשִׂים הַטוֹבִים שֶׁל נַח – לְשׁוֹן מְנוּחָה – שְׁשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת בְּשִׁבְלֵנוּ, כִּי הוּא (=נַח) כְּלָלוֹת שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁפָתוּב: ’בְּדוּרוֹתֵינוּ – הִינּוּ, עִם (כָּל) הַדּוּרוֹת...”**

רָאוּי לְהוֹסִיף כָּאן אֶת דְּבָרֵי הַ”אוֹר הַחַיִּים” הַקְּדוּשׁ, שְׁחַדֵּשׁ חִידוּשׁ גְּדוֹל בְּמְצוֹת הַשַּׁבָּת, וְאָמַר (עַפ”י בְּרֵאשִׁית ב'–ג'): צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שְׁבִשְׁעַת בְּרִיאַת הָעוֹלָם, לֹא בְּרָא ה' יִתְבָּרַךְ כַּח וְחִיוֹת לְעוֹלָם, אֲלֵא רַק **לְשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמְעַשָּׂה**. וּבְרֹב חֻכְמָתוֹ יִתְבָּרַךְ, בְּרָא יוֹם אֶחָד שֶׁהוּא יוֹם הַשַּׁבָּת, אֲשֶׁר בְּיוֹם הַזֶּה חוֹזֵר ה' וּמְשַׁפֵּעַ חַיּוֹת לְעוֹלָם כְּלוֹ לְעוֹד **שֵׁשֶׁת יָמִים**. וּבְגָמַר שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, **בַּשַּׁבָּת** שְׁלָאֲחַר מִכֵּן, מוֹשַׁפְּעַת עוֹד חַיּוֹת **לְשֵׁשֶׁת הַיָּמִים** הַבָּאִים, וְחוֹזֵר חֲלִילָה עַד סוּף הַבְּרִיאָה. וְאֵלְמֵלֵא יוֹם הַשַּׁבָּת, הִיָּה הָעוֹלָם נַחְרַב בְּגָמַר שֵׁשֶׁת הַיָּמִים, וְחוֹזֵר לְתַהוּ וְבַהוּ.

וּמוֹסִיף שֵׁם הַ”אוֹר הַחַיִּים” הַקְּדוּשׁ, וְאוֹמֵר: אוּלַם, צְרִיכִים אָנוּ לְדַעַת, שֶׁהַחַיּוֹת שְׁנִמְשַׁכְת לְעוֹלָם לְעוֹד שֵׁשֶׁת יָמִים הִיא רַק עַל-יְדֵי יִשְׂרָאֵל, הַשּׁוֹמְרִים אֶת הַשַּׁבָּת. וּמִיּוֹם שְׁבָרָא הַקַּב”ה אֶת הָאָדָם, לֹא הָיָה חֶסֶר הָעוֹלָם צְדִיק-יְסוּד-עוֹלָם, שְׁשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת כַּהֲלַכְתָּהּ, וּבְזִכּוֹתוֹ הַמְּשִׁיךְ הָעוֹלָם לְהַתְקִים: אָדָם הַרְאִשׁוֹן, וְאַחֲרָיו בְּנוֹ שֵׁת, וּמְתוֹשֵׁלָה, וְנַח וְשֵׁם, וְאַבְרָהָם אֲבִינוּ וְכו', וְאַפִּילוּ בְּעַבְדוֹת מִצְרַיִם שְׁמָרוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת.

הִנֵּה לָנוּ דְּבָרִים בְּרוּרִים בְּדְבָרֵי הַ”אוֹר הַחַיִּים”, כִּי נַח הִיָּה בֵּין הַצְּדִיקִים שְׁכַבְר שְׁמָרוּ שַׁבָּת עוֹד לְפָנֵי מַתָּן תּוֹרָה, וּבְכַךְ קִיְמוּ אֶת הָעוֹלָם, שִׁיתְחַדֵּשׁ בְּכָל שַׁבָּת לְעוֹד שֵׁשֶׁת יָמִים.

וְכֵן כְּתַב הַ”אֲמָרֵי נַעַם” (נַח אוֹת ה'): **”צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתַבְּהָ. יְדוּע... (ש)נַח מְרַמְזו עַל שַׁבָּת, עַל דְּרָךְ הַפְּתוּב (שְׁמוֹת כ', יא): 'וַיִּנַּח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי' (וַיִּנַּח מְרַמְזו עַל גַּח)... (וְלַמְדְנּוּ) בְּסִפְר הַיְצִירָה (פ”ד מ”א): ‘...בַּחֲנוּ, וּבְרָא בּוֹ שַׁבָּת, וְהוּא בְּחִינַת 'נַח מְצָא חֵן'. וְזֶהוּ שֵׁשׁ לְרַמְזו: 'צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתַבְּהָ' – כִּי צַה”ר עִם תַּבְּ”ה עוֹלָיִם שַׁבָּת”**. (=דְּהִינּוּ, **”צַהַר” (295) + ”תַּבְּהָ” (=407) עוֹלָיִם לְגַמְטְרִיָּה (=702).**

הֲרִי לָנוּ עוֹד חִיּוּק שְׁנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי הַקַּב”ה, בְּזִכּוֹת שְׁשֹׁמֵר שַׁבָּת קָדֵשׁ. עַל-פִּי הָאֲמוּר יוֹמַתֵק לָנוּ לְהַבִּין מַה שְׁרַמְזו ”בְּעַל הַטּוֹרִים”: **”אֶת הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ נַח”** – סוּפֵי תִיבּוֹת **”חֲכָם”**. וְצְרִיךְ לְהַבִּין מַה הַקָּשֶׁר כָּאן לְפָתוּב? וְכִי אִיזוֹ חֲכָמָה יֵשׁ כָּאן?

וְשִׁנֵּינוּ בְּגָמַרָא (תְּמִיד לב'): **”אֵיזָהוּ חֲכָם? הַרְוָאָה אֶת הַנוֹלָד”**. וַיֵּשׁ לוֹמַר, שֶׁהִנֵּה, לְמַדְנּוּ, שְׁנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה' יִתְבָּרַךְ עַל שְׁשֹׁמֵר אֶת הַשַּׁבָּת, עַל-כֵּן נַח הִיָּה בְּבַחֲיַנַּת **”חֲכָם הַרְוָאָה אֶת הַנוֹלָד”** – רָאָה וְהַבִּין בְּחוֹכְמָתוֹ שֵׁשֶׁת

8 ימי החול נולדים ומתחדשים בזכות שמירת השבת, ולכן צריך לשמור את השבת, כדי לחדש את הבריאה, ולהוליד את ששת ימות החול. (וזה בבחינת "אלה תולדת נח").

על-פי האמור יובן לנו גם מדוע בחר הקב"ה להציל את נח ובניו מן המבול על-ידי כניסתם לתיבה. שכן, תיבת נח עצמה היא רמז לשבת, כפי שהבאנו "צהר" (295) + "תבה" (=407) עולים לגמטריה (=702). ולכן, נח, ששמר את השבת, זכה להינצל על-ידי תיבת נח שהיא רמז ליום השבת.

והנה, ידוע פלל גדול, שהתורה פלה היא נצחית, ושיכת בכל מקום ובכל זמן, לכל אחד ואחת מישראל. ולכן יש לנו ללמוד ולהפנים בקרבנו, ששמירת השבת היא בבחינת "תיבת נח". וכל איש ישראל, שרוצה להינצל מלטבוע "במי המבול", השוטפים את העולם בששת ימי החול. הנה, העצה היעוצה לכך היא, להיפנס לתוך "תיבת נח" (=קדושת השבת), הצפה מעלה מעלה פני "המים הזדונים" של ימות החול...

וביאור הענין הוא, שבימות החול, כאשר האדם עוסק במלאכת העולם הזה, לפרנס את בניו ביתו, הרי הוא עלול לשקוע ולטבוע במים הזדונים של הטבע. לכן נתן לנו הקב"ה מתנה טובה – את שבת המלכה – שצריך לפרוש בה מכל מלאכת העולם הזה, ולהתקדש בקדושת השבת, כמו שכתוב (שמות כ' ח'): "זכור את יום השבת לקדשו. ששת ימים תעבד ועשית כל מלאכתך", ועל-ידי כך אנו ממשיכים את קדושת השבת, על כל ששת ימי החול, שלא לטבוע "במים הזדונים" של הטבע.

וכפי שכתב ה"שפת אמת" בפרשתנו (שנת תרל"ג): "ושבת קדש כמו תיבת נח, שבימות החול טרוד כל אחד בעסקי עולם הזה, ובשבת קדש יש מקום לבני ישראל לברוח (מהבלי העולם הזה) ולהניח כל זה, להסתופף תחת צל כנפי השכינה... כמו שהיה נסתר נח בתיבה... שפל העולם (היה) חרב, והיה צריך לקבל חיות... משרש החיים (=השבת), וכן בכל שבת קדש".

והנה, אומר דוד המלך, נעים זמירות ישראל (תהילים קכד, ג'): "לולי ה' שהיה לנו בקום עלינו אדם אזי חיים בלעונו בחרות אפם בנו אזי חיים שטפנו נחלה עבר על נפשנו אזי עבר על נפשנו חיים הזדונים".

מבואר מכאן כי כל הנסיונות שעוברים עלינו בעולם הזה, הם בבחינת "המים הזדונים" שאיש ישראל עלול ל"טבוע" בהם, אם אינו יודע לשוב ולהחזיק את ראשו מעל-פני המים.

וזהו הטעם שאנו מכנים את הנהגת העולם הזה, בתור "טבע", שהוא מלשון "טביעה", ללמדנו כי מי שאינו נזהר עלול, חס וחלילה, לטבוע ולשקוע בטבע של העולם הזה. וזאת, כפי שכתב רבנו בחיי (הקדמה ל"מסעי"): "לכך נקרא ה'טבע' בשם הזה, כי יטבע האדם ביון מצולתו, וירד לבאר שחת, אם לא יזהר... כמי שבא במצולות ים, ולא ידע לשוב, וטובע".

וכן כתב ה"שם משמואל" (נרא תרע"ב): "שמעתי מכ"ק אדמו"ר זצ"ל אלקסנדר... כי הטבע הוא מלשון טובע, כמו הטובע בנהר, (ו)לולא החבל שהושיט לו הקברניט, אין לו חיים".

וזהו מה ששנינו בגמרא (קידושין כט'), שאחד הדברים שהאב צריך ללמד את בנו הוא "להושיטו במים", ופרש רש"י: "שמא יפרוש בספינה ויתטבע ויסתכן, אם אין (הוא) יודע לשוב".

לפי האמור יש לומר, שכאן רמזו לנו חז"ל שהאב צריך ללמד את בנו, איך "לשוב"/להתמודד עם כל דרכי החיים, כדי שלא יטבע חלילה במים הזדונים של הטבע.

וממה שלמדנו, שמה שמציל את האדם מן המים הזדונים האלו של הטבע, היא שבת קדש, שהיא בבחינת "תיבת נח", השטה בבטחה על המים הזדונים של הטבע.

וראוי להוסיף, שבפרטי התיבה שצוה הקב"ה על נח לבנות, יש רמז על השבת הקדושה. הא פיצד?

הנה, על הכתוב: "עשה לך תבת עצי גפר קנים תעשה את התבה וכפרת אתה מבית ומחוץ בכפר".

הנה, על הציווי הראשון "עשה לך תבת עצי גפר", פרש רש"י: "ולמה ממין הזה (גופר/גופרית)? על שם גופרית, שנגזר עליהם להימחות בו". דהינו, הקב"ה צוה את נח לבנות תיבה מעצי גופר, כדי לרמוז שהתיבה הצילה את נח מלהמחות בגופרית.

והרמז על שבת קדש, על-פי מה ששנינו (שבת ק"ח): "אמר רב יהושע בן לוי משום בר קפרא: כל המקום שלש סעודות בשבת, ניצול... מדינה של גיהנום". ומטעם זה צוה הקב"ה לנח לבנות את התיבה "תחתיים שניים ושלישים" רמז על שלש סעודות שצריך לקיים בשבת. ולכן אמר לנח: "עשה לך... גופר", לרמוז, כי שבת קדש, שהיא בבחינת תיבת נח, מצילה את האדם מאש גופרית של גיהנום.

9
"וּכְפַרְתָּ אֹתָהּ מִבֵּית וּמִחוּץ בְּכַפֵּר" – כָּאֵן רִמְזוּ הַקַּב"ה, שְׁשִׁמִּירַת הַשְּׁבֵת הִיא סִגּוּלָה לְכַפֵּר עַל כָּל מָה שְׁחָטָא –
"מִבֵּית" וּ"מִחוּץ" – דְּבָרִים גְּלוּיִים וְנִסְתָּרִים.

וְאִפְּלוּ אָדָם, שֶׁהוּא כּוֹפֵר, הֵנָּה הַשְּׁבֵת, שֶׁהִיא בְּבַחֲיַנַת תִּיבָה, מְכַפֵּרַת לוֹ, כְּפִי שֶׁהִבְנֵנו "וּכְפַרְתָּ (=וּכְפָרָה לָךְ)... מִבֵּית
וּמִחוּץ", כְּפִי שֶׁלְמַדְנּוּ בַגְמָרָא (שְׁבֵת קִיח'): "אָמַר רַבִּי חֵיָא בַר אַבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל הַמְשַׁמֵּר שְׁבֵת כְּהַלְכָתוֹ,
אִפְּלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה כְּ(דוֹר) אָנוּשׁ, מוֹחֲלִין לוֹ, שְׁנַאֲמַר (יְשַׁעְיָה נ"ו, ב'): 'אֲשֶׁרֵי אָנוּשׁ יַעֲשֶׂה זֹאת וּבֶן אָדָם יִחְזִיק
בָּהּ, שֹׁמֵר שְׁבֵת מִחֲלָלוֹ'. אֵל תִּקְרֵי 'מִחֲלָלוֹ', אֲלָא 'מִחוּל לוֹ'". הֵנָּה, מִבּוֹאֵר מְכָאן, שֶׁמִּצְוַת שְׁבֵת הִיא הַתִּיקוֹן
וְ"הַתְרוּפָה" לְמִי שֶׁעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה.

יְהִי רְצוֹן, שְׁנִשְׁמֹר עַל הַשְּׁבֵת כְּרְאוּי וְכַהֲלָכָה. שְׁכּוֹן, הִיא "תַּבַּת נֹחַ" וְהַהֲצֵלָה שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל. וְהִיא שְׁתַּבִּיא
לְגַאוּלְתָּן שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (שְׁבֵת קִיח'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי: אֲלַמְלִי (=אֵם)
מִשְׁמֵרִים יִשְׂרָאֵל שְׁתֵּי שְׁבֵתוֹת כְּהַלְכָתָן – מִיַּד נְגָאִלִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
"וַיִּמַּת הָרֶן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו... בְּאוֹר כְּשָׂדִים" (יֵא' כח')

פִּרְשׁ רש"י בְּשֵׁם מְדַרְשׁ אֲגָדָה שֶׁתֵּרַח הִתְלוּנָן לְפָנָי נְמֵרוֹד עַל אַבְרָהָם בְּנוֹ שֶׁהִרְס אֶת צְלָמָיו, וְהִלָּךְ נְמֵרוֹד
וְהַשְׁלִיךְ אֶת אַבְרָהָם לְכַבְשָׁן הָאֵשׁ, וְעָשָׂה הַקַּב"ה לְאַבְרָהָם נֶס, וְהִצִּילוֹ מִן הָאֵשׁ, וְעַל-כֵּן נִקְרָא הַמְּקוֹם
בְּתוֹרָה "אוֹר כְּשָׂדִים", שֶׁהוּא לְשׁוֹן אֵשׁ, וְהוּא עַל שֵׁם כְּבָשָׁן הָאֵשׁ שֶׁהוֹשִׁילָךְ בּוֹ אַבְרָהָם.
וְלְכַאוֹרָה יֵשׁ לַתְמוּהַ הַפְּלֵא וְפְלֵא: מִכִּיּוֹן שֶׁהִיָּה זֶה הַנִּיסְיוֹן הָרֵאשׁוֹן שֶׁהִתְנַסָּה בּוֹ אַבְרָהָם וְקִדַּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם
בְּרַבִּים, בְּהַסְכִּימוֹ לְהִיּוֹת מוֹשְׁלָךְ לְתוֹךְ כְּבָשָׁן הָאֵשׁ, וּבִלְבָד שֶׁלֹּא לְכַפֹּר בְּאַמוּנַת ה' הָאֲחָד הַיְחִיד וְהַמְּיוּחָד
- אִם כֵּן, לְמָה לֹא נִזְכָּר עַנְיָן זֶה בְּפִרוּשׁ בְּתוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁנִּזְכְּרוּ שְׁאֵר הַנִּיסְיוֹנוֹת, וְכָל הַנִּיסְיוֹן הַזֶּה
מוֹזְכָּר רַק בְּרִמְזוֹ עַל-יַדֵּי שֵׁם הַמְּקוֹם "אוֹר כְּשָׂדִים"?

אֲדָּ הַבְּאוֹר בְּזֶה הוּא כְּמוֹ שֶׁכְּתַב בְּ"אֲגָרָא דְכָלָא" (פִּרְשַׁת נח): אֶת קוֹשִׁיַת הַמְּפָרְשִׁים - מִי הַתִּיר לְאַבְרָהָם
אָבִינוּ לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִידוּשׁ ה' בְּאוֹר כְּשָׂדִים? הֲלֹא כְּבָר פֶּסֶק הַרְמַב"ם: "בֶּן נֹחַ אֵינוֹ מִחוּבֵב לְמַסּוֹר
אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִידוּשׁ ה'". וְנִכּוֹן הַדְּבָר שֶׁקִּיִּם אַבְרָהָם אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה מַעֲצָמוֹ מִבְּלִי שֶׁנִּצְטָוָה עַל-כֵּךְ.
אָבֵל זֶה דוֹקָא הִיָּה לְחוּמְרָא, שֶׁהַחֲמִיר עַל עֲצָמוֹ, אָבֵל מִי הַתִּיר לוֹ לְקוּלָא, לְמַסּוֹר אֶת נַפְשׁוֹ עַל קִידוּשׁ ה'?

- שֶׁהִרִי בֶן נֹחַ, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ, אֵינוֹ מִצְוָה עַל מְסִירַת נַפְשׁוֹ, וְאִסּוֹר לוֹ לַעֲשׂוֹת כֵּן!
אֲלָא, אוֹמֵר ה'"אֲגָרָא דְכָלָא", כִּי מְסִירוֹת נַפְשׁוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ בְּאוֹר כְּשָׂדִים הִיָּתָה בְּבַחֲיַנַת עֲבִירָה
לְשִׁמָּה, שֶׁעָלֶיהָ אָמְרוּ חז"ל (נזיר כג'): "גְּדוּלָה עֲבִירָה לְשִׁמָּה מִמִּצְוָה שֶׁלֹּא לְשִׁמָּה", וְיַעַל אֶשֶׁת חֵבֶר הַקְּנִי
מוֹכִיחָה זֹאת (בְּכַךְ שֶׁעָשְׂתָה עֲבִירָה עִם סִיסְרָא, כְּדִי שְׁתּוּכַל לְהוֹרְגוֹ). וּלְפִיכַךְ, בְּגִלְל שֶׁהִיָּתָה זֹו עֲבִירָה, לֹא
כְּתַבָּה הַתּוֹרָה עַנְיָן זֶה בְּמִפּוֹרֵשׁ, אֲלָא רַק בְּרִמְזוֹ, וְכִפִּי לְשׁוֹנוֹ שֶׁל ה'"אֲגָרָא דְכָלָא": "וְהִגַּם שִׁידַע (אֲבָרָהָם
אָבִינוּ)... שֶׁהוּא עוֹשֶׂה עֲבִירָה בְּזֶה שְׁמוֹסֵר עֲצָמוֹ (עַל קִידוּשׁ ה'), וְעָנַשׁ הַעֲבִירָה הוּא גִיְהוֹנוֹם - אֶף-עַל פִּי-כֵן,
כְּדִי שִׁיתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל (שֶׁל ה' יִתְבָּרַךְ), מְסִיר אַבְרָהָם אֶת חַיּוּתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא בְּעִבּוֹר
קְדוּשַׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ, וְעָשָׂה עֲבִירָה לְשִׁמָּה".

"וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ"

מְסוּפָּר עַל ה'"חוּזָה מְלוּבְלִין", שֶׁבְּשַׁעַת תְּקִיעַת שׁוֹפָר נֶאֱסָף קָהָל רַב בְּבֵית מְדַרְשׁוֹ, וְכֻלָּם מִצְּפִים לְכַנִּיּוּסָתוֹ
שֶׁל הַרְבִּי, שֶׁנִּמְצָא בְּאוֹתָהּ שְׁעָה בַּחֲדָר הַסְּמוּךְ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, וְעוֹרָךְ אֶת הַהֲכָנוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת לְתַקִּיעַת
הַשׁוֹפָר בְּיַיְחּוּדִים עִילָאִים.

וְהֵנָּה, פָּנָה הַרְבֵּי אֶל מְקוֹרְבָיו, וְאָמַר: "הַבֵּיטוּ וּרְאוּ אִם רַבִּי דוֹד מְלָלוּב נִמְצָא בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ". "לֹא" -
הַשִּׁיבוּ הַמְּחַפְּשִׁים לְרַב. "אִם כֵּן" - אָמַר הַרְבִּי - "לְכוּ וְחַפְּשׂוּהוּ בְּכָל מְקוֹם אֲפֻשְׁרִי. אֲנִי לֹא אוֹכַל לְהִיכְנֵס
לְתַקִּיעוֹת לְלֹא רַבִּי דוֹד". יִצְאוּ הַשְּׁלוּחִים לְרַחוּבוֹת לּוּבְלִין וְחַפְּשׂוּהוּ, וְכַעֲבוֹר דְּקוֹת אַחֲדוֹת רְאוּ אֶת רַבִּי
דוֹד נֶצֶב לִיד הַסּוּסִים, וּמֵאֲכִיל אוֹתָם בְּשַׁעוּרִים שְׁבִידוֹ, כִּיּוֹן שֶׁהַעֲגֻלוֹנִים עָזְבוּ אֶת הַסּוּסִים, וְהִלְכוּ לְהַתְּפַלֵּל
וְלְשִׁמּוֹעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר. שְׁאַלוּ הַמְּחַפְּשִׁים אֶת רַבִּי דוֹד לְמַעֲשָׂיו. הַשִּׁיב לָהֶם רַבִּי דוֹד: "אֵינְנִי מוֹכֵן לְגִשַׁת
וְלְשִׁמּוֹעַ תְּקִיעַת שׁוֹפָר. הָאֵם רַק עִם בְּנֵי אָדָם צְרִיךְ לְגַמּוֹל חֲסָדִים? וְהֵלֵא נֶאֱמַר: 'וּרְחַמְיוֹ עַל כָּל מַעֲשָׂיו.
מָה אֲשַׁמּוֹת בְּרִיּוֹת עֲלוּבוֹת אֵלוֹ, שֶׁבְּעִלְיָהֶן עָזְבוּ אוֹתָן לְנַפְשָׁן לְלֹא אוֹכַל"?

כְּאֲשֶׁר חָזַר רַבִּי דוֹד לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, אָמַר ה'"חוּזָה": "הִנְנָה גְּדוּלָה הִיָּתָה לִי מִהַכְּנוּתִיו שֶׁל רַבִּי דוֹד
לְתַקִּיעַת הַשׁוֹפָר, פְּמִלְיָה שֶׁל מַעֲלָה כְּלָה יְרָדָה לְרְאוֹת בְּשַׁפְּעַ הַחֲסֵד וְהַרְחַמִּים שֶׁהַעֲנִיִּק רַבִּי דוֹד לְסוּסִים
הַרְעֵבִים... פְּעוּלָתוֹ שֶׁל רַבִּי דוֹד הַשְּׁתִּיקָה אֶת כָּל הַקְּטְרוּגִים, וּבִטְלָה אֶת כָּל הַגְּזִירוֹת הַרְעוֹת מֵעַם יִשְׂרָאֵל.
עֲבוּדָתוֹ שֶׁל רַבִּי דוֹד בֵּין הַסּוּסִים פְּעָלָה בְּשִׁמִּים יוֹתֵר מִכָּל הַכְּנוּנוֹת וְהִיּוּחֻדִים שֶׁכְּנוּ הַרְבֵּה מְגְדוּלֵי הַדוֹר".
"וְעֵלִיכֶם לְדַעַת" - סִיִּם ה'"חוּזָה מְלוּבְלִין" - "כִּי בְּפַעוּלַת חֲסֵד וְרַחֲמִים שֶׁאָדָם עוֹשֶׂה כָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה,
גוֹרֵם הוּא לְמַעֲלָה בְּעוֹלְמוֹת הַעֲלִיוֹנִים, שִׁיוֹשְׁפַע שְׁפַע רַב עָלָיו וְעַל כָּל עַם יִשְׂרָאֵל, שְׁפַע חֲסֵד וְרַחֲמִים...".

שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּין!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אַל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רְחִמִים** "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) **bnei-zion.com** **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38** ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"את קשתי נתתי בענו", **"קשתי"** ראשי תיבות **ק**דושת **י**שמי **ת**ורת **י**מיני

על הכתוב בפרשתנו, "את קשתי נתתי בענו", כותב תלמידו של ה"חתם סופר", שרבו המאור הגדול, היה נוהג לומר בכל שנה: "את קשתי נתתי בענו" - **"קשתי"** ראשי תיבות **ק**דושת **י**שמי **ת**ורת **י**מיני. והכונה היא שצריכים אנו לעשות למען **קדושתו**, **שמו**, **תורתו** ו**ימינו**, כפי שאנו אומרים בסוף תפילת העמידה: "עשה למען **שמך**. עשה למען **ימנך**. עשה למען **תורתך**. עשה למען **קדשתך**". וצריך להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר של "את קשתי נתתי בענו" לבין ענין זה של תפילתנו: "עשה למען **שמך**. עשה למען **ימנך**. עשה למען **תורתך**. עשה למען **קדשתך**".

ובאר תלמידו של ה"חתם סופר" (חיים בן חבר) ואמר: הנה, שנינו בגמרא (ברכות לבי): "אמר רבי אלעזר: מיום שחרב בית המקדש, נגעלו שערי תפלה, שנאמר (איכה ג'): 'גם כי אזעק ואשוע, שאתם תפלתיי'. ומדוע נגעלו שערי תפלה? כיון ש"סכותה בענו לך מעבור תפלה" (איכה ג', מד). דהינו, לאחר חרבן המקדש, "סכותה בענו" - נתהוה מסך/ענן שמונע "מעבור (ה)תפלה" לעלות לשמים.

אם כך, מה נעשה אנו כדי שתפילתנו תבקע את המסך/הענן, ותעלה מעלה מעלה לפניו יתברך? והביא על-כך ה"טור" גצה (או"ח סימן קכב), על-פי מדרש אגדה: "אמר שמואל: כל הזריז לומר ד' דברים הללו זוכה ומקבל פני שכינה: עשה למען **שמך**. עשה למען **ימנך**. עשה למען **תורתך**. עשה למען **קדשתך**".

כלומר, אמת שבעת החרבן נגעלו שערי התפילה לפנינו, אבל כל המתפלל למען שמו יתברך, למען כבוד ימינו, למען כבוד תורתו, ולמען כבוד קדושתו - מובטח לו שתפילתו תפרוץ כל ענן ומסך, המונעים ממנה לעבור, והיא תעלה מעלה מעלה עד לכסא הכבוד.

וזהו שהתפון ה"חתם סופר", באומר: "את קשתי נתתי בענו". דהינו, באשר השמים מתכסים "בעננים שחורים", המונעים מהתפילה לעלות לשמים, הנה הוא יתברך רומז לנו "את קשתי נתתי בענו" - אם תתפללו למען **"קשתי"**, ראשי תיבות **ק**דושת **י**שמי **ת**ורת **י**מיני, מובטח לכם שהתפילה תעלה ותבקע כל מסך שבשמים.

והוסיף ואמר ה"בני יששכר" (פסלו-טבת מאמר ב'): "הנה, כשמתפלל האדם לצורך עצמו, הנה יש מימינים ומשמאילים לזכות ולחובה (על תפילתו), ויכול להיות שתגבר, חס וחלילה, מידת **הדין** (שמאל). מה שאין כן, כשהאדם מתפלל כביכול על ישועתו יתברך שמו, שתגלה מלכותו (בעולם)... (שאז) מי הוא זה ואיזה הוא אשר יקטרגו על זה (=על תפילתו של אדם זה) חס וחלילה? בודאי כל צבא מרום קלן באחד עידון ונגידון, מהראוי שתקובל תפילתו של המתפלל, ממילא אין שטן ואין פגע רע לעבב תפילתו".

דהינו אומר ה"בני יששכר", באשר אדם מתפלל בשביל עצמו (חיים, פרנסה, בריאות), יכול להיות שתפילתו לא תעלה כלל לשמים, מחמת **המקטרגים והמשטינים** המעכבים את תפילתו. אבל, באשר האדם מתפלל, לא לצרכיו שלו, אלא לכבוד שמים, למען **"קשתי"** - ראשי תיבות **ק**דושת **י**שמי (=קדושת ה' יתברך), **שמי** (=שמו יתברך), **ת**ורת **י**מיני (=תורתו), **י**מיני (=ימינו) - הנה, כל צבא מרום מסנגרים עליו, שראויה תפילתו לעלות לפני שוכן מרומים, וממילא תפילתו מגיעה חיש לכסא הכבוד.

אולם, מוסיף לנו ה"בני יששכר" אזהרה חמורה: אם אין האדם במדרגה כזאת (=במדרגה שאין הוא מתפלל לכבוד עצמו, אלא מתפלל הוא רק למען שמו יתברך), טובה לו יותר השתיקה. שכן, אומר הקב"ה: "דבר שקרים לא יכון לנגד עיני".

וכפי דבריו הקדושים: "והנה, באשר ידע האדם כל זה, הנה, אפשר ואפשר שיאמר בתפילתו במו פיו: 'רבונו של עולם, איני חושש לכבודי ולצערי, רק (חושש) על כבודך'. ... (הנה) הבוהן לבבות (=הקב"ה) הוא יודע אם אמת נכון הדבר (אם האדם באמת מתפון לכבוד ה' יתברך)... ובאם חס וחלילה הדבר הזה... (אינו נכון) בלב (שאין הוא מתפון לשם כבוד ה'), הנה, חטא לה' מה שדבר (האדם) לפניו שפת שקר ולשון רמיה, הנה יותר טוב (לו) השתיקה".

לכן, כדי שהאדם לא יחשב כדובר שקרים בתפילתו, הנה, העצה היעוצה לזה היא, שכאשר הוא אומר בסוף תפילתו, "עשה למען **שמך**. עשה למען **ימנך**. עשה למען **תורתך**. עשה למען **קדשתך**", יכון, שאף שהוא עצמו אינו במדרגה כזו להתפלל רק עבור כבוד שמים, הנה, למרות זאת הרי הוא כולל עצמו עם

תפילת הצדיקים בני עליה, שהם בודאי במדרגה הזאת, ומתפללים רק לשם כבודו יתברך. ומיד על-לי¹¹
כך תעלה גם תפילתו יחד עם תפילת הצדיקים לשמי מרומים. (על פי "אורה של תורה" לזרה"ק פינחס פרידמן)
"מיטרא דאורייתא(=מטר התורה)"

מצינו בזהר הקדוש (בראשית כה) שהתורה היא בבחינת גשם, "מיטרא דאורייתא(=מטר התורה)" כך מכנה אותה הזהר הקדוש. ועל זה רומזת התורה (בראשית ז, יא) "בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש ביום הזה נבקעו כל מעינת תהום רבה וארבת השמים נפתחו", הנה "תהום רבה וארבת השמים נפתחו נפתחו" ראשי תיבות "תורה", דהינו מי המבול הם בבחינת תורה. ולפי הסדר של ראשי התיבות מתקבלת התיבה "תורה", כיון שהתורה היא הגשם שמורה את הצמאון של הנשמה, ומרימה אותו מעל החומר. (לכן כתוב (בראשית ז, יז) "ויהי המבול ארבעים יום על הארץ וירבו המים וישאו את התבה ותרים מעל הארץ". לאחר ארבעים יום של גשם טהרה, זוכים ל"ותרים מעל הארץ", להתרומם מעל הארציות והחמריות).

והנה כתוב במדרש (ב"ר לב, ה): "אמר רבי שמעון בן יוחאי הן רשעי המבול עברו על התורה שנתנה לארבעים יום, לפיכך ירד עליהם הגשם ארבעים יום וארבעים לילה". עוד מוסיף המדרש: "אמר ר' יוחנן בן זכאי הם רשעי המבול קלקלו את הצורה/הדמות שנתנה לארבעים יום, כפי שמובא בגמרא (בכורות כא): "אמר רב חסדא...יצירת הולד באשה (היא לאחר) ארבעים יום". לפיכך ירד על דור המבול גשם "ארבעים יום וארבעים לילה".

ולכן מצינו בגמרא (מנחות צט) שתורה נתנה בארבעים, ונשמה נוצרה בארבעים, רואים שגם התורה וגם המבול נתנו בארבעים יום, כנגד ארבעים יום של יצירת הולד. ויש לומר שמתן תורה היה בבחינת יצירת הולד של כלל ישראל, שהיו כתינוק שנולד במתן תורה.

כח התפילה

בעירה מיר, שליד הגבול שבין פולין לליטא, גרה נערה, שהתיתמה בגיל צעיר. כשהתבגרה הנערה, נשארה רוקה, בשעה שכל חברותיה כבר נשאו. הקושי שלה למצוא שידוך נבע מהיותה נמוכת קומה, וגם בשל יתמותה ועונייה. ואולי גם בגלל שאיפתה האיננה להינשא לאדם שנקדיש את חייו ללימוד התורה. והנה, כדי להינשא לאדם כזה, היתה זקוקה אותה נערה לתמיכה כלכלית מצד משפחתה. אך ללא אב, לא היה מי שיוכל לסגוע לה להגשים את שאיפתה הנעלה.

אותה נערה עבדה כספרנית ונסתה לחסוד את רוב הכסף שהרויחה. אך השנים נקפו, חברותיה הקימו בתים ומשפחות, והיא נשארה בודדה ועצובה. בכל זאת היא לא ותרה. וגם לא נענתה להצעות מפתות, כשראתה שבכך לא תוגשם שאיפתה הטובה להינשא לבן תורה.

יום אחד, כשישבה בספרייה, מהורהרת במצבה, החליטה לכתוב מכתב לאחד והיחיד שיכול לעזור לה, לאביה שבשמים. על דף ניר שהיה מונח לפניו, רשמה היא את כל התפילות, שהיו שגורות בפה בשנים האחרונות, והניר שמש לה כפורקן למטען הכאב שנשארה בלבה. שוב היא תארה את סוג הבעל שחפשה כל-כך בעקביות, שיהיה שקוע בלימוד, בעל מידות טובות, ושלא יראה את עניותה כנטל...

היא סיימה את מכתבה במלים: "אתה ה' מפרנס עניים, ומגביה שפלים, ודאי תוכל להיענות לתפילותי, אני סומכת עליך בכל עת! בתוך המסורה, שינא מרים".

היא הכניסה את המכתב לתוך מעטפה, וכתבה עליו מבחוץ: "לאבי שבשמים". שמה פניה לעבר הגינה שמחוץ לעירה מיר, שם נעמדה והחזיקה את המכתב ברפיון לכיוון האויר שמעליה. ברגע שהרגישה במשב רות, פתחה את ידה, והביטה כיצד מכתבה נשא ברות. ואחר-כך שבה מיד לביתה. ימים אחדים לאחר שיגור המכתב, יצא אחד מתלמידי ישיבת מיר לשוים בשדה. תוך כדי שינון סוגיא שלמד בה, צדה את עיניו מעטפה סגורה, שהיתה מונחת בין השיחים. הוא התכופף להרימה כדי לקים מצות "השבת אבידה", ומה מאד הופתע כשראה שהמכתב מיועד "לאבי שבשמים".

הוא לא יכול היה להתגבר על סקרנותו, פתח את המכתב וקרא אותו בהתפעלות. הוא חזר וקרא אותו כמה וכמה פעמים, והתרגש מהכאב שבו נכתב.

מיד חזר לבית המדרש, ונגש להתיעץ עם ראש הישיבה (שלימים הפך לרבה של מיר, הלא הוא הג"ר אליהו ברוד קמאי זצ"ל). לאחר שיתח קצרה עם ראש הישיבה, אמר תבחר, שהוא מוכן לשאת נערה זו לאשה.

מיד החלו בבירור אחר הנערה שינא מרים (כפי שכתבה במכתב), ואותו תלמיד ישיבה התחתן עם שינא מרים כותבת המכתב, למרות שהיתה מבוגרת ממנו בשש שנים.

ואכן, כפי שייחלה שינא מרים, הפך אותו בחור/בעלה לרבי יצחק יחיאל דוידוביץ. הוא התעלה והגיע למעלות גדולות בתורה וביראה. לימים נעשה משגיח של ישיבת מינסק, והיה לרבם של הגר"י קמינצקי, הגר"י רודרמן והגר"א קלמןוביץ, זכר צדיקים וקדושים לברכה. זהו הכח הטמון בתפילה מעומקא דלבא לאבינו שבשמים! גילוי של אמונה חזקה, שרק בפוחו של הקב"ה לעזור לה! (מתוך הספר "עשרה נסיונות").

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אֵל שְׁדֵי יִתְּן לָכֶם רַחֲמִים** "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) **bnei-zion.com** **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38** ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ"

על הכתוב, "ויבן נח מזבח לה'... וירח ה' את ריח הניחח ויאמר ה'... לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם... ולא אסף עוד להכות את כל חי כאשר עשיתי", פרש רש"י: "לא אסף ו'לא אסף', כפל הדבר לשבועה (=פעמים אומר הקב"ה 'לא אסף', וכפל זה הוא לשון שבועה). והנה, כידוע, הקב"ה לא הסתפק בשבועה זו של 'ולא אסף עוד להכות את כל חי', אלא הוסיף עוד הבטחה – את ברית הקשת בענן עם נח וזרעו, כפי שכתוב: "ויאמר אלהים אל נח ואל בניו... ואני הנני מקים את בריתי אתכם ואת זרעכם אחריכם... ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נתן ביני וביניכם... את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ". וצריך להבין ענין זה של אות ברית הקשת. שכן, וכי מדוע בחר ה' דוקא בברית הקשת שלא להביא מבול על העולם? פתח דברינו, יאיר לבאר את דברי הרמב"ן, המבאר שברית הקשת שפרת הקב"ה עם כל יושבי תבל, רומזת למצות ברית המילה. וכפי דבריו הקדושים: "תדע, כי פרוש הכתוב 'את קשתי'... בעת הדין תהיה (הקשת) לאות ברית. והיה בענני ענן על הארץ, (כאשר)... לא יאר ה' פניו אליה (=אל הארץ) מחטאות יושביה. ונראתה מידת הדין שלי בענן (הענן הוא רמז למסך המסתיר את אור ה'), ואזכור את הברית בזכר הרחמים, ואחמול על הטף אשר בארץ. והנה, האות הזו (=הקשת) והברית הוא אות המילה והברית שבה, ולשון המקראות נאות מאד לענין".

ויש להרחיב בענין זה על-פי מה שתקנו לנו חז"ל בתפילת שחרית (ברכת יוצר אור): "המאיר לארץ ולדרים עליה ברחמים". הנה, מבואר שהקב"ה מאיר לארץ באורו הגדול של מידת הרחמים. אולם, בשעת החטא, כאשר מתעוררת מידת הדין בעולם, והשמים מתמלאים "בעננים שחורים", המסתירים את האור של מידת הרחמים, אומר הקב"ה: "את קשתי נתתי בענן והיתה לאות ברית ביני ובין הארץ". והוסיף הקב"ה לבאר פונתו: "והיה בענני ענן על הארץ", דהינו, כאשר תתעורר מידת הדין, שהיא בבחינת "עננים שחורים", המכסים את פני השמים, וחוצצים בפני אור ה', שלא יאיר על הארץ – אז "ונראתה הקשת בענן" – תתגלה אות ברית הקשת, שהיא רמז על ברית המילה, כדי להמתיק את מידת הדין הקשה, ושוב יאיר ה' את הארץ באורו הרחמים הגדולים.

ועתה, בא וראה, שענין זה מתאים להפליא עם מה ששינונו בגמרא (נדרים לב'): "גדולה מילה, שאלמלא מילה לא נתקינו שמים וארץ, שנאמר (ירמיה לג, כה): 'אם לא בריתי יומם ולילה, חקות שמים וארץ לא שמתי'". הרי מבואר, שקיום העולם הוא בזכות מצות המילה, ולכן כרת הקב"ה עם כל יושבי תבל את ברית הקשת, שהיא רמז לברית המילה, שבזכותה לא יביא עוד מבול להחריב את העולם. (ומצינו מקור לדברי הרמב"ן בזהר הקדוש (נח, מבואר): "ותשב באיתן קשתו" – בזכות נח, שהיה צדיק, ולא פגם בבריתו (=באות ברית קדש), (כפי שחטא דורו בעריות), כרת עמו הקב"ה את אות ברית הקשת). וצריך להבין ענין זה של ברית המילה. שכן, מדוע בחר הקב"ה לתת את ברית המילה לאברהם אבינו, ולא לנח, שאף הוא היה איש צדיק?

ויש לומר, שאברהם אבינו פרסם את שמו של הקב"ה בעולם, כפי שכתוב בפרשת "לך-לך" (בראשית יב, ה'): "ואת הנפש אשר עשו בחרון", ופרש רש"י: "שהכניסן תחת כנפי השכינה – אברהם מגיר את האנשים, ושרה מגירת (את) הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו" (=כאילו בראו אותם).

וכן מובא במדרש (ילקוט שמעוני כא, צו'): "ויטע אשל בבאר שבע... ויקרא שם בשם ה' אל עולם. אל תקרי 'ויקרא', אלא 'ויקריא'. מלמד, שהקריא אברהם אבינו שמו של הקב"ה לכל עובר ושב, לאחר שאכלו ושתו (ו)עמדו לברכו (=את אברהם). אמר להם: וכי משלי אכלתם? והלא ממי שלו כל העולם פלו אכלתם. (ומיד) הודו

וּבְרָכוּ וְשִׁבְחוּ לְמִי שְׁאָמַר 'וְהִיָּה הָעוֹלָם'."

על-פי האמור מובן עתה מדוע בחר הקב"ה לתת את מצות המילה דוקא לאברהם אבינו ולא לנח. שכן, מצות המילה היא ברית בין הקב"ה ובין אברהם וזרעו אחריו, כפי שכתוב (בראשית יז, ז): "והקמתי את בריתי ביני וביניך ובין זרעך אחריו לדורתם לברית עולם".

והנה, אמנם, נח היה איש צדיק מצד עצמו, אך כידוע לא פרסם הוא את אלקותו ותברך בעולם. ואילו אברהם אבינו, לעומתו, התאמץ בכל כוחו לפרסם את שם ה' בעולם, כפי שהבאנו לעיל, ולכן פרת הקב"ה עם אברהם וזרעו את ברית המילה, כדי שימשיכו לפרסם את שם ה' בקיום מצות התורה.

ועתה, בא וראה מה שמבואר בזוהר הקדוש (פינחס טו), שלקשת בענן יש שלשה גונים: לבן, אדום וירוק. ושלשת הגונים הללו הם כנגד האבות הקדושים – אברהם, יצחק ויעקב.

הגון הלבן רומז למידת החסד, והוא כנגד אברהם, שמידתו היתה חסד. הגון האדום רומז למידת הגבורה/מידת הדין, והוא רומז ליצחק, שמידתו היתה מידת הגבורה. ואילו הגון הירוק רומז למידת התפארת, שהיא מידתו של יעקב אבינו. וכפי דברי הזוהר הקדוש (מתורגם): "לעולם לא מתלבשת הקשת, אלא בלבוש האבות הקדומים... ירוק אדום ולבן... לבן זה אברהם... האדום זה יצחק, ודאי ירוק זה הוא יעקב, שנמצא בין שני הגונים הללו".

ונראה לברר ענין זה של ג' (=3) גוני הקשת, שהם כנגד האבות הקדושים, על-פי הפתוב בפרשת התוכחות (ויקרא כו, מב): "וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את בריתי יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר". הנה, מבואר מכאן, שהקב"ה מבטיח לשמור על ישראל בזכות הברית שכת עם שלשת האבות הקדושים.

ומכאן יש לומר על אות ברית הקשת, שאפילו בשעת התעוררות מידת הדין, חלילה, בעולם, יעלה לפני הקב"ה זכרון הברית עם האבות הקדושים, הרמוזים, כאמור, בשלשה הגונים של הקשת, ויתמתקו הדינים מעל ישראל ועל זכות זאת התפללה אסתר המלכה (לפני שהלכה לאחשוורוש לבטל את גזירת המן), באומרה: "אלי אלי למה עזבתני". "אלי", ראשי תיבות אדום לבן ירוק, שלשת גוני הקשת, הרמוזים לאבות הקדושים. וכל זאת, כדי לעורר בזכות האבות רחמי שמים על ישראל, בניו של הקב"ה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו... ויולד נח שלשה בנים"

הגה"ק החיד"א זצ"ל כותב בספרו "נחל קדומים", שכדי לתקן מה שפגם וקלקל האדם בעולם הזה, מגלגל הקב"ה את נשמתו פעם שניה לעולם הזה, כדי שיוכל לתקן את אשר עות בגלגולו הקודם.

(בזוהר הקדוש מבואר, שהקב"ה מביא את האדם בגלגול עד שלש פעמים, כפי שנרמז בפתוב באיוב (לג, כט): "הן כל אלה יפעל אל פעמים שלוש עם גבר" - רק שלש פעמים פועל הקב"ה להביא את נפש החוטא בגלגול). ומוסיף החיד"א ואומר, שהגלגול הראשון של הנשמה נקרא "אב", ואילו הגלגול השני הוא בבחינת "בן" ותולדה. על-פי זה כותב החיד"א: "נח נתגלגל ביוסף הצדיק ובמשה רבנו, ונתקן (=תוקן) על ידם". וענין זה רמז בסמיכות הפתוב (סוף פרשת בראשית ותחילת פרשת נח): "ונח מצא חן בעיני ה'". אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדרתיו."

ומפרש החיד"א ואומר: ובמה "נח מצא חן בעיני ה'?" - בזכות "אלה תולדות" - בזכות תולדותיו, הם הגלגולים שנח התגלגל (=עתיד להתגלגל) בהם. ולכן כתוב "נח נח איש צדיק תמים", פעמים נח - כדי לומר לה, שנח התגלגל פעמים: פעם אחת בתוך "איש צדיק" - הלא הוא יוסף הצדיק. ופעם שניה התגלגל בתוך "תמים", הלא הוא משה רבנו, שהיה "תמים" (=שלם) ומובחר שבמין האנושי. וזהו "היה בדרתיו" - שהיה בשני דורות: בדורו של יוסף הצדיק, ובדורו של משה רבנו.

המקור לדברי החיד"א, שנח התגלגל ביוסף הצדיק הוא מדברי המקובל האלקי הרמ"ע מפאנו זצ"ל, בספרו "גלגולי נשמות" (סימן קנג): "נח, שנשתפר ונתגלה בתוך אהלו, נתקן ביוסף, שלא שטה יין עד שראה את אחיו, ושתו ונשתפרו עמו". הנה, מבואר מדברי הרמ"ע מפאנו, שנח איש צדיק התגלגל ביוסף הצדיק, שתקן אותו. ולכן לא רצה יוסף לשתות יין, עד שנפגש עם אחיו, כדי לתקן את מה ששטה נח יין ונשתפר.

והנה, על הדמיון בין נח לבין יוסף הצדיק יכולים אנו ללמוד מהפתוב (שמות א, ה): "ויהי כל נפש יצאי ירך יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים". ופרש רש"י: "ויוסף היה במצרים?" - (וצריכים אנו לשאול) והלא הוא ובניו היו בכלל שבעים (נפש שירדו למצרים)? ומה בא (הפתוב) ללמדנו? וכי לא היינו יודעים שהוא היה במצרים? אלא, (משיב רש"י), להודיע צדקתו של יוסף. הוא יוסף הרעה את צאן אביו. הוא יוסף שהיה במצרים ונעשה מלך ועומד בצדקו". ומכאן אנו רואים, שכמו שנח שחי בדור המבול, בדור שהשחיתו את דרכם על הארץ בעריות, ובכל זאת לא הלך נח בדרכם, ועמד בצדקותו. כך יוסף הצדיק, גלגול נח, חי לבדו כבי שנים במצרים, שהיתה ערות הארץ, שהשחיתו את דרכם בעריות, ובכל זאת לא הלך בדרכם, אלא עמד בצדקותו ובקדושתו.

(ראוי לצון את דברי רבנו האריז"ל, האומר, שנח איש צדיק ויוסף הצדיק, אכן שניהם בחינה אחת. ומפרש האריז"ל את דבריו ואומר, ש"בן" בגמטריה 52, ושלש פעמים "בן" הם גמטריה "יוסף" (=156). על-כן אומר הפתוב "ויולד נח שלשה בנים". דהינו, התולדה/הגלגול של נח, הוא "שלשה בנים" שלש פעמים "בן", שהם כאמור גמטריה "יוסף").

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֵן לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עַרְשׂוֹת ל' חֲשׁוֹן תַּשְׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (ו', ח')

על הכתוב בפרשה, "וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'", כתוב בגמרא (סנהדרין קח'): "תָּנָא דְבֵי יִשְׁמַעְאֵל: אִף עַל נַח נַחְתָּךְ גְּזַר הַדִּין (למיתה במבול), אֲלָא שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה', שְׁנַאמַר (בראשית ו', ז'): 'נַחְמַתִּי כִּי עֲשִׂיתֶם, וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" וְלִכְאוּרָה הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִם נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהִנְצֵל מִהַמְּבּוּל, וְאִף עָלָיו נַחְתָּךְ גְּזַר הַדִּין מַחְמַת אֵיזָה פָּגָם אוֹ עוֹן, אִם כֵּךְ – אִיךָ אוֹמְרֵת הַגְּמָרָא שְׁנִצֵּל בְּגִלְל שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'? וְכִי מִשׁוּא פָּנִים יֵשׁ כָּאֵן? וְהֲלֹא מְקָרָא מְלֵא דְבַר הַכְּתוּב עַל ה' יִתְבָּרַךְ: "אֲשֶׁר לֹא יִשָּׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שַׁחַד" (דברים י', יז).

אֲלָא, אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהַצִּיל מִשׁוּם עֲצָמוֹ מִשְׁתֵּי סִיבוֹת: א) מַחְמַת שְׁלֵא הוֹכִיחַ מִסְפִּיק אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא קִיָּם אֶת מְצוֹת "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ", כְּמוֹ אֲבָרָהָם אֲבִינוֹ, שֶׁהֵלֵךְ מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וּפְרָסָם אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּעוֹלָם. ב) בְּגִלְל שְׁלֵא הִתְפַּלֵּל עַל בְּנֵי דוּרוֹ, כְּפִי שֶׁהִתְפַּלֵּל אֲבָרָהָם אֲבִינוֹ עַל אֲנָשֵׁי סְדוּם.

וְלָכֵן אוֹמֵר ה'חֲתָם סוֹפֵר", בְּגִלְל שְׁנַח לֹא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, נֶעֱנַשׁ הוּא, בְּכַךְ שֶׁנִּצֵּל מִן הַמְּבּוּל רַק עַל-יְדֵי שְׁנִסְגָּר בְּתוֹךְ תִּיבָה בְּמִשְׁךְ שְׁנָה תְּמִימָה. שְׁהָרֵי הַרְבֵּה דְרָכִים יֵשׁ לֵה' יִתְבָּרַךְ כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת נַח מִן הַמְּבּוּל, בְּלִי שְׁיִצְטָרֵךְ לְהִיּוֹת סָגוּר בְּתִיבָה, וּמְדוּעַ נִצֵּל נַח דוֹקָא בְּצוּרָה כְּזוֹאת – לְהִיּוֹת סָגוּר בְּתִיבָה שְׁנָה שְׁלֵמָה עִם חַיּוֹת וּבַהֲמוֹת?

אֲלָא שְׁנֶעֱנַשׁ הוּא בְּמִידָה כְּנֶגֶד מִידָה, וּמֵאַחַר וְנַח הָיָה מְרוּחָק מִבְּנֵי דוּרוֹ, וְעַבַּד אֶת ה' בְּהַתְּבוּדוֹת, כְּפִי שְׁכָתוּב: "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח" – הֵלֵךְ עִם ה' בְּהַתְּבוּדוֹת נְפֻרְדָּת מִבְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא הִתְחַבֵּר עִמָּהֶם כְּדֵי לְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה – לָכֵן מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה נִסְגָּר הוּא בְּתִיבָה – נְפֻרְדָּ מִכָּל הָעוֹלָם.

וּכְפִי דְבָרֵי ה'חֲתָם סוֹפֵר" (נח דף כב'): "לְפִי עֲנִיּוֹת דַּעְתִּי, הַרְבֵּה רוּחַ וְהַצִּילָה לְפָנַי הַקַּב"ה, וְלֹא הָיָה צוּרְךָ לְגוּר נַח בְּתוֹךְ הַתִּיבָה...עַל-כֵּן נִרְאָה לִי, כִּי נַח וּבְנָיו וְכָל אֲשֶׁר אִתּוֹ הָיוּ בְּעֵנַשׁ, מֵה שֶׁהָיוּ אֲסוּרִים בְּבֵית הַכְּלָא הַזֶּה בְּתִיבָה, וְהַצְטָעְרוּ בֵּה בְּלִי סֶפֶק, וְהָיָה מִשְׁפָּטָם שְׁנָה תְּמִימָה, וְאַחַר-כֵּךְ הוֹרְשׁוּ לְצִאת...".

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף מֵה שְׁכָתוּב בְּמִדְרָשׁ (בראשית ח', טז'): "וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נַח לֵאמֹר, צֵא מִן הַתִּבָּה, (זֶה שְׁכָתוּב בְּתִיבָה קמב'): 'הוֹצִיאָה מִמְּסַגְר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יִכְתְּרוּ צְדִיקִים כִּי תִגְמַל עָלַי'. 'הוֹצִיאָה מִמְּסַגְר נַפְשִׁי' – זֶה נַח, שֶׁהָיָה סָגוּר בְּתִיבָה י"ב חֲדָשׁ, 'לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ' – לְתַת הוֹדָיָה לְשְׁמֶךָ. 'בִּי יִכְתְּרוּ צְדִיקִים' – יִתְפַּלְלוּ בִּי צְדִיקָא, 'כִּי תִגְמַל עָלַי' – שְׁגַמְלַת עָלַי, וְאַמְרַת לִי 'צֵא מִן הַתִּיבָה'".

דְּהִינּוּ, נַח הִתְפַּלֵּל לְפָנַי הַקַּב"ה שְׁיִצֵּא אוֹתוֹ מִמְּסַגְר הַזֶּה (=מִן הַתִּיבָה), שֶׁהָיָה סָגוּר בֵּה י"ב חוֹדָשִׁים, שְׁכֵן עוֹנֵשׁ גְּדוּל הָיָה זֶה בְּשִׁבְלוֹ. וְזוֹאת, כְּפִי שְׁמַצִּינוּ בְּפִרְקֵי דְרַבִּי אֶלְיעֶזֶר (פֶּרֶק כג'): "י"ב חֲדָשׁ עָשׂוּ כָּל הַבְּרִיּוֹת בְּתִיבָה, וְהָיָה נַח עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל לְפָנַי הַקַּב"ה, וְאוֹמֵר: רַבּוֹן כָּל הָעוֹלָמִים, הוֹצִיאֵנִי מִן הַמְּסַגְר הַזֶּה, כִּי עֵיפָה נַפְשִׁי מֵרִיחַ אֲרִיּוֹת וְדוּבִים וְנִמְרִים. וַיִּכְתְּרוּ לָךְ כָּל הַצְדִיקִים כְּתָר מְלָכוֹת, שֶׁהוֹצִיאֵנִי מִן הַמְּסַגְר הַזֶּה, שְׁנַאמַר: 'הוֹצִיאָה מִמְּסַגְר נַפְשִׁי לְהוֹדוֹת אֶת שְׁמֶךָ בִּי יִכְתְּרוּ צְדִיקִים כִּי תִגְמַל עָלַי'".

וְהֵנָּה, מִכָּל מַה שְׁלֵמְדָנוּ, מִתְעוֹרְרַת גַּם הַשְּׁאֵלָה, מְדוּעַ בָּחַר הַקַּב"ה לְהַצִּיל אֶת נַח דוֹקָא עַל-יְדֵי "תִּיבָה" וְלֹא סְפִינָה אוֹ אֲנִיָּה וְכו'?

וַיֵּשׁ לוֹמַר, שְׁבִצִּיּוּי לְנַח "עֲשֵׂה לָךְ תִּבְתַּע צִי גִפְר קָנִים תַּעֲשֶׂה אֶת הַתִּבָּה", רִמּוֹ הַקַּב"ה לְנַח שְׁלֵא הַשְּׁכִיל הוּא לְהַצִּיל אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, עַל-יְדֵי ה'תִּיבָה" (=הַתְּפִילָה), ("תִּיבָה" פְּרוּשָׁה גַם "מְלָה"). שְׁכֵן, אִם הָיָה שׁוֹפֵךְ אֶת נַפְשׁוֹ בְּתַפִּלוֹת עַל בְּנֵי דוּרוֹ, בּוֹדָאֵי הָיָה יְכוּל לְהַמְתִּיק לָהֶם אֶת הַדִּין לְרַחֲמִים.

וְזֶה מֵה שְׁאָמַר לוֹ הַקַּב"ה: "בֹּא אֵתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּבָּה כִּי אֲתָךְ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה". דְּהִינּוּ, כְּדֵי לְהִנְצֵל מִן הַמְּבּוּל, בֹּא אֵתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה" – שְׁתַּבּוּא אֶל ה'תִּיבָה" (=הַתְּפִילָה), לְהַתְּפַלֵּל לְפָנַי ה', "כִּי אֲתָךְ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה". שְׁכֵן, אֵתָּה מְסוּגֵל לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים.

יומִתֵּק לְהִבִּין עַל-פִּי זֶה אֶת דְּבָרֵי הַבַּעַשׁ"ט, שְׁאָמַר: "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" - צָרִיךְ לְהַאִיר בְּכוֹנֶה רַבָּה אֶת הַתִּיבָה שֶׁל הַתְּפִילָּה. וְכִמוּ שֶׁכָּתַב הַ"דָּגַל מִחֲנֵה אַפְרַיִם" (נח): "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" - שֶׁתִּרְאֶה לְהַאִיר הַתִּיבָה שֶׁתּוֹצִיא מִפִּיךָ. (כִּידוּעַ, "צַהַר" הוּא פֶתַח מוֹאֵר).

(וַיֵּשׁ לֹמֵר שׁ"צַהַר" (295) + "תִּבְה" (=407)) עוֹלָיִם לְגַמְטָרִיָּה "שַׁבַּת" (=702). וְזֹאת, כְּדִי לְרַמּוֹז לָנוּ, שֶׁצָּרִיךְ בְּמִיּוּחַד בְּשַׁבַּת קוֹדֵשׁ לְהַאִיר בְּכוֹנֶה רַבָּה אֶת תִּיבוֹת הַתְּפִילָּה.

וּמָה נִשְׁגָּבִים הֵם דְּבָרֵי הַ"תּוֹלְדוֹת יַעֲקֹב יוֹסֵף" (נח, "וַהֲנֵה צַהַר"), שֶׁמִּפְרָשׁ: "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" - וְהֵנָּה, צַהַר יֵשׁ בּוֹ ג' צִירוּפִים צַר"ה רצ"ה צה"ר. וְכוֹנֶת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ שְׁאָמַר לְנַח "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" - שֶׁיִּהְיֶה מִן צַר"ה ל-רצ"ה, וַיְהִי צַהַר לְמִתֵּק דִּינָיו... (כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חו"ל: 'צַדִּיקִים מְהַפְּכִין מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים").

נִמְצָאנוּ לְמִדֵּים מִכָּאן, שֶׁהַקַּב"ה רָמַז לְנַח רָמַז בְּרוּר: "צַהַר תַּעֲשֶׂה לְתִיבָה" - תּוֹכֵל לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים עַל-יְדֵי שֶׁתִּהְיֶה אֶת תִּיבַת צַהַר לְצִירוּף רצ"ה. וּמִזֵּה לְמַד נַח, כִּי לְאַחַר שֶׁעָבְרוּ עָלָיו וְעַל בְּנֵי בֵיתוֹ יָמִים רַבִּים (=שָׁנָה שְׁלֹמָה) בְּתוֹךְ הַתִּיבָה (כְּמִשְׁפֵּט רִשְׁעִים שֶׁנִּדְּוָנִים בְּגֵהֲנוּם יב' חֹדֶשׁ), הִבִּין כִּי הוּא צָרִיךְ לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו ה' כְּדִי לְהַפּוֹךְ אֶת מִידַת הַדִּין לְרַחֲמִים. (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן) "וְגַם אֶת נַח בְּאַהֲבָה זְכָרְתָּ... (תְּפִילַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה)

עַל הַכְּתוּב בְּתְפִילַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה: "וְגַם אֶת נַח בְּאַהֲבָה זְכָרְתָּ, וְתִתְקַדְּהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים בְּהִבְיָאֵךְ אֶת מִי הַמְּבוּל לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר מִפְּנֵי רַע מַעֲלָלֵיהֶם, עַל כֵּן זָכְרוּנוּ בְּאֵל לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ לְהַרְבּוֹת זְרַעוֹ...". שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל, מִדּוּעַ נִזְכָּר נַח דוֹקָא בְּתְפִילַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה?

וַיֵּשׁ לֹמֵר, שֶׁהֵנָּה, כִּידוּעַ רֹאשׁ הַשָּׁנָה, הוּא יוֹם מִדִּין, שֶׁבוּ יוֹשֵׁב הַקַּב"ה עַל כִּסֵּא הַדִּין וְכָל בְּנֵי עוֹלָם עוֹבְרִים לְפָנָיו כְּבָנֵי מְרוֹן, לְחַרוֹץ דִּינָיִם לְטוֹב וְלְמוֹטָב. וְאַמְנָם עַל-יְדֵי הַשׁוֹפָר עוֹמֵד הַקַּב"ה מִכִּסֵּא מִדִּין וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא הַרְחֻמִּים, כְּפִי שֶׁכָּתוּב בַּמִּדְרָשׁ (עֵינְקָרָא רַבָּה כַּט', ג'): "לִיהוּדָה בְּרַבִּי נַחֲמָן פֶּתַח: 'עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתַרוּעָה, ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר' (תְּהִילִים מו.). בְּשַׁעַה שֶׁהַקַּב"ה יוֹשֵׁב וְעוֹלָה עַל כִּסֵּא מִדִּין, בְּדִין הוּא עוֹלָה (כְּדִי לְשׁוֹפְטָנוּ בְּמִידַת הַדִּין)... (שְׁהַרִי כְּתוּב): 'עֲלֵה אֱלֹקִים בְּתַרוּעָה' (אֱלֹקִים הוּא מִידַת הַדִּין). וּבְשַׁעַה שֶׁיִּשְׁרָאֵל נוֹטְלִין אֶת שׁוֹפְרֵיהֶן וְתוֹקְעִים לְפָנָיו הַקַּב"ה, עוֹמֵד הוּא מִכִּסֵּא מִדִּין וְיוֹשֵׁב בְּכִסֵּא הַרְחֻמִּים, דְּכָתִיב: 'ה' בְּקוֹל שׁוֹפָר' (ה' הוּא מִידַת הַרְחֻמִּים).

אוֹלָם, צָרִיךְ גַּם לְדַעַת, שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד מֵאַתְנֵנוּ צָרִיךְ "לְבוֹא אֶל הַתִּיבָה" הַיָּא הַתְּפִילָּה, כְּפִי שֶׁרָמַז הַקַּב"ה לְנַח: "בֵּא אֲתָה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה". דְּהֵינּוּ, כְּדִי לְהִינָצֵל מִן הַמְּבוּל, בֵּא אֲתָה וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתִּיבָה" - שֶׁתְּבוֹא אֶל הַ"תִּיבָה" (=הַתְּפִילָּה), לְהַתְּפַלֵּל לְפָנָיו ה', וְלְהַתְּפַלֵּל לְשׁוֹפָר אֶת נַפְשׁוֹ לְפָנָיו ה' יִתְבָּרֵךְ, עַל עֲצֻמוֹ וְגַם עַל יִשְׂרָאֵל שֶׁיִּתְמַתְּקוּ הַדִּינָיִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם הַדִּין מַעֲלִיו, וּמַעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, אָמֵן כֵּן יְהִי רָצוֹן.

יוֹם הַכְּפוּרִים הוּא "תִּבְתַּת נַח" (=הַהֲצֵלָה) שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל

(הַמְּלָה "יוֹם כְּפוּרִים" מוֹפִיעָה בְּקִפְצוֹת שֶׁל 50 אוֹתִיוֹת לְמִפְרָעוֹ (=מִהַסּוּף לְהַתְּחַלָּה) "וַיִּיחַל עוֹד שְׁבַעַת יָמִים אַחֲרַיִם וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה וְלֹא יָסְפָה שׁוּב אֵלָיו עוֹד: וַיְהִי בְּאַחַת וָשֵׁשׁ מֵאוֹת שָׁנָה בְּרֹאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ חָרְבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ וַיָּסַר נַח אֶת מִכְסֵה הַתִּבְיָה וַיֵּרָא וְהֵנָּה חָרְבוּ פְּנֵי הָאָדָמָה: וּבַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בְּשַׁבְעָה וָעֶשְׂרִים יוֹם לַחֹדֶשׁ יָבֵשָׁה הָאָרֶץ: וַיְדַבֵּר אֱלֹהִים אֶל נַח לֵאמֹר:

צֵא מִן הַתִּבְיָה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ וְנִשְׂאֵי בְנֵיךָ אִתְּךָ: כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ מִכָּל בֶּשֶׂר בְּעוֹף וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹשֵׁשׁ עַל הָאָרֶץ הוֹצֵא אִתְּךָ וְשָׂרְצוּ בְּאָרֶץ וּפְרוּ וּרְבוּ עַל הָאָרֶץ: וַיֵּצֵא נַח וּבְנָיו וְאִשְׁתּוֹ וְנִשְׂאֵי בְנָיו אִתּוֹ: כָּל הַחַיָּה כָּל הָרֶמֶשׂ וְכָל הָעוֹף כָּל רוֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ לְמִשְׁפַּחְתֵּיהֶם יֵצְאוּ מִן הַתִּבְיָה: וַיְבֹן נַח מִזְבֵּחַ לַה' וַיִּקַּח מִכָּל הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִכָּל הָעוֹף הַטְּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ:

וַיֵּרַח ה' אֶת רִיחַ תְּנִיחַח וַיֹּאמֶר ה' אֶל לְבוֹ לֹא אֶסַף לְקַלֵּל עוֹד אֶת הָאָדָמָה בְּעִבּוֹר הָאָדָם: **כִּי יֵצֵר לֵב הָאָדָם רַע מִנְעֻרָיו וְלֹא אֶסַף עוֹד לְהַפּוֹת אֶת כָּל חַי כְּאֲשֶׁר עָשִׂיתִי...** "וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת שָׁם וְאֶת חָם וְאֶת יָפֶת"

מַעֲשֶׂה בְּאֶחָד מִחֲסִידֵי קוֹצֵק, שֶׁהִבְרִיּוֹת הַחֲלוּ מְרַנְנִים אַחֲרָיו כִּי נוֹטָה הוּא מְדַרְךְ הַתּוֹרָה וְהַחֲסִידוֹת. חָסוּ עָלָיו הַחֲסִידִים, וְהִתְאַמְצוּ בְּכָל כּוֹחוֹתֵיהֶם לְקָרְבוֹ וּלְהַשִּׁיבוֹ לְדַרְךְ הַיִּשְׁרָה. אוֹלָם, לְמַגִּינַת לִבָּם, לֹא הוֹעִילוּ כָּל הַטְּרַחֲוֹת שֶׁטְּרַחוּ, וְלִמְרוֹת כָּל הַמֵּאֲמָצִים שֶׁהִשְׁקִיעוּ, הִדְרָדַר הָאֲבָרָה יוֹתֵר וְיוֹתֵר, עַד שֶׁשָּׁקַע רֹאשׁוֹ בַּ-מַּט' שַׁעֲרֵי טוֹמְאָה. כְּשֶׁסָּפְרוּ עַל-כֵּךְ לְצַדִּיק רַבִּי מְגִדַל מְקוֹצֵק, אָמַר לְהֵם הַרְבֵּי בְּמִנּוּד-רֹאשׁ: בְּתַחֲלִילַת פְּרִשְׁתָּה נַח נֹאמַר: "וַיּוֹלֵד נַח שְׁלֹשָׁה בָנִים: אֶת שָׁם אֶת חָם וְאֶת יָפֶת". וַיֵּשׁ כָּאֵן מְקוֹם לְשִׂאוֹל: שְׁהַרִי חָם הָיָה הַצֶּעִיר בְּבָנָיו נַח, וּמִן הַדִּין אִפּוּא שֶׁהַכְּתוּב זָכְרָנוּ בְּסוּף רְשִׁימַת בְּנֵי נַח! וּמִדּוּעַ מוֹזָכָר שְׁמוֹ שֶׁל חָם בֵּין שְׁנֵי אַחֵיו? אֲלֵא, נִרְאֶה שֶׁשָׁם וְיָפֶת, הָאֲחִים הַצַּדִּיקִים וְהַיִּשְׁרִים, בְּקִשׁוֹ לְקָרֵב אֲלֵיהֶם אֶת חָם הַרְשָׁע, וְעַל-כֵּן הִכְנִיסוּ אוֹתוֹ בֵּינֵיהֶם - בְּתַקּוּהָ שֶׁעַל-יְדֵי כֵךְ יִמְנְעוּ אוֹתוֹ מֵהִדְרָדְרוֹת בְּדַרְךְ הַרְעָה. אֵךְ לְדַאבוֹן-לֵב - סִיִּם הַרְבֵּי מְקוֹצֵק - כָּל מֵאֲמָצֵי הָאֲחִים שָׁם וְיָפֶת לֹא הוֹעִילוּ, כִּי חָם נִשְׁאַר "חָם" גַּם כְּאֲשֶׁר מוֹשִׁיבִים אוֹתוֹ בֵּין גְּדוֹלִים וְצַדִּיקִים... שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"קֵץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, כִּי מְלֹאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם... " (ו', יג')

על פתוב זה שנינו במסכת סנהדרין (קח/ עא): "אמר רבי יוחנן: בא וראה כמה גדול כחו של חמס (=כמה חמורה עבירה של גזל), שהרי דור המבול עברו על הכל (=על כל העבירות שבועולם), ולא נחתם עליהם גזר דינם, עד שפשטו ידיהם בגזל, שנאמר: "כי מלאה הארץ חמס מפניהם – והנני משחיתם את הארץ". אומר הקב"ה: כל זמן שיש שלום ביניכם, אני מוחל על כבודי. אבל כשבין בני אדם יש חמס (=גזל), אזי – "קץ כל בשר בא לפני". והנה, נכון הדבר שעיקר עונם של דור המבול היה השחתת בשר (=גילוי עריות), אבל לו היו מתנהגים בשלום בין אדם לחברו – אזי לא היה נחתם גזר דינם למיתה, ורק בגלל שפשטו ידיהם בגזל נחתם דינם למיתה. ויש להוסיף, שחו"ל השתמשו בלשון חריפה מאד על ענין זה של הגזל והחמס, כפי שמובא בגמרא ("אבל רבתי" פרק שני ט'), שכל הגונב "הרי זה שופך דמים, ולא שופך דמים בלבד, אלא כאילו עובד עבודה זרה, וכמגלה עריות ומחלל שבתות".

ומצינו שחו"ל אף שהעמידו את הגזל בראש כל העונות, כפי שמובא במדרש (ילקוט שמעוני ויקרא כה): "קפה מלאה עונות – גזל מקטרג בראש". דהינו, שמעל כל העונות שיש לאדם, עון הגזל הוא שקופץ בראש כלם, ומקטרג ומשטין עליו.

ויש לומר, שהטעם שחו"ל החמירו בעון הגזל יותר מבשאר העבירות הוא משום שהגנב נחשב לפופר ומורד בבורא יתברך, כיון שחושב הוא שאין הקב"ה רואה את מעשיו המקולקלים – לגנוב מחברו. וברור שאין הוא גם מאמין שהקב"ה זן ומפרנס ונותן לאדם כפי המגיע לו, (שהרי אם היה מאמין בכך, לא היה גונב מחברו). וראוי להביא את דבריו של ה"חפץ חיים", רבי ישראל מאיר הכהן מראדין, המפרש **שהמחבל המשחית** שנברא מעון הגזל הוא חצוף ומחוצף עד מאד, משום שמעשה הגזלה הוא גם כן מעשה חוצפני ונועז. ומוסיף ה"חפץ חיים", שמחבל זה קופץ בראש כל **המשחיתים** שנוצרו מעבירות אחרות, כדי לגבות מהבריות את חובו. ובעקבות משחית זה רצים כבר כלם (=כל **המשחיתים**) אחר אותו גנב לגבות את חובם.

מעתה נבין את הסיבה לכך שדור המבול נענשו בעיקר על הגזל, כדכתיב (בראשית ו', יג'): "קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמס מפניהם והנני משחיתם את הארץ". אף שדור זה עברו כל עבירות שבועולם, אף-על-פי-כן לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל.

ועוד מובא במדרש (שמות רבה כב', ג'): "אמר רבי יהושע הכהן ב"ר נחמיה: וכי יש תפילה עכורה? אלא, כל מי שידי מלוכלכות בגזל – הוא קורא לקדוש ברוך הוא, ואינו (=ואין הקב"ה) עונה אותו, למה (=כיון) שתפילתו בעבירה... אמר ר' חמא ב"ר חנינא: מנין שכל מי שהגזל בידו שתפילתו עכורה? שנאמר (ישעיה א'): ובפרשכם כפיכם אעלים עיני מכם גם כי תרבו תפלה אינני שמע'. (ו) מפני מה? שידיכם דמים מלאו'. ומנין שכל מי שמרחיק עצמו מן הגזל, תפילתו זכה? שנאמר (תהילים כד'): נקי כפים ובר לבב, ומה כתיב אחריו? (שם) 'ישא ברכה מאת ה'".

וצריך לדעת, שכל הנהיר מן הגזל, זוכה, ותפילתו מקובלת בשמים, כמו שאמרו חז"ל: אין הגשמים יורדים, אלא בשביל בעלי אמונה, שנאמר: "אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף". ובאר רש"י: בזמן שאמת מארץ תצמח – כשיש אמת ואמונה במשא ומתן בין הבריות, הנה "צדק משמים נשקף" – יורדים גשמים, שהם בבחינת צדק/צדקה, שעושה הקב"ה עם בריותיו.

וראוי להוסיף מה שכתבו חכמי הקבלה, שכל זמן שיש גזל ביד האדם, חייב הוא לאחר מותו לחזור בגלגול לעולם הזה, כדי להתחזר לנגזל או ליורשיו את הגזלה, ואפילו שוה פרוטה אחת.

ולכן, השאלה הראשונה ששואלים את האדם כאשר הוא מגיע לבית דין של מעלה היא: "נשאת ונתת

בְּאִמּוֹנָהּ? כְּפִי שְׂמוּבָא בְּמִסְכַּת שֵׁבֶת (לא, עא), שְׁבִשְׁעָה שְׁמִכְנִיסִים אֶת הָאָדָם לְבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה, לְאַחַר פְּטִירָתוֹ, שׁוֹאֲלִים אוֹתוֹ בְּתַחֲלִילָה: הָאֵם נִשְׂאֵת וְנֹתֵת בְּאִמּוֹנָהּ? (= הָאֵם קִנְיַת וּמִכְרַת בְּיִשְׂרָאֵל? הָאֵם הִשְׁתַּמְשַׁת בְּכִסְפָּךְ בְּיִשְׂרָאֵל?). שָׁכֵן, אֵם חֲלִילָה יֵשׁ גְּזֵל בְּיָדוֹ – יִצְטָרֵךְ לְחַזֹּר חֲזָרָה לְעוֹלָם לְמָטָה, כְּדֵי לְהִשִּׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה. בְּעֵינָיִן זֶה שֶׁל הַחֲזָרָה הַגְּזֻלָּה מוּבָא סִיפּוּר מְדַהִים עַל הַמְּחַנְךָ הוֹתִיק הָרַב חֲנוּךְ סָגַל הִ"ד, שֶׁנִּרְצָח בְּפִיגוּעַ בְּאוֹטוּבוּס קו 2 בִּירוּשָׁלַיִם, ב־ 19 לְאוּגוּסְט 2003 (סֵפֶר "הַמְּהַפֵּךְ", עִמּוּד 239).

הָרַב סָגַל הָיָה הַמּוֹרֶה שֶׁל כִּיתָה ז' בְּתַלְמוּד תּוֹרָה "תּוֹרַת אֲמֵת" בְּמִשְׁךָ עֶשְׂרוֹת שָׁנִים, וְהָיָה אִישׁ חֲנוּךְ בְּכָל יְשׁוּתוֹ. יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם, שֶׁהָרַב הָיָה נֹזֵהר מְאֹד בְּשִׁמְרָה עַל רְכוּשׁוֹ שֶׁל הַזּוּלָּת. חוֹדְשִׁים לְאַחַר הַפִּיגוּעַ, לְפָנַי ל"ג בְּעֵמֶר, הַתְּגַלָּה הָרַב סָגַל בְּחִלּוּם לְאַחַד מִבְּנֵי מִשְׁפַּחְתּוֹ. אֶת הַלִּילָה הַזֶּה לֹא יִשְׁכַּח לְעוֹלָם אוֹתוֹ בֶּן מִשְׁפַּחָה. וְכֵן הוּא מִתְאַר: הָרַב סָגַל עָמַד לְיַד אַרְוֹן הַסְּפָרִים בְּבֵיתוֹ, וּבִידוֹ פִּתְקָה, שֶׁעָלָיו כְּתוּבָה בְּאוֹתֵיזוֹת גְּדוּלוֹת וּבְרוּרוֹת הַסְּפָרָה 5. תוֹךְ כְּדֵי הִצְגַת הַפִּתְקָה בְּחִלּוּם, אָמַר לִי הָרַב: "סָכוּם זֶה שׁוּה הַיּוֹם 14 ש"ח, וְאֲנִי חָיִב סָכוּם זֶה לְאָדָם בְּשֵׁם וַיִּין". בֶּן הַמִּשְׁפַּחָה הַנִּרְעָשׁ מֵהָרַב לְיִצְחָר קֶשֶׁר עִם הָאֲלֻמָּנָה, וְהַשָּׁנִים עָרְכוּ בִירוּרִים קְדוּחֲתֵינִים, בְּנִסְיוֹן לְבָרַר אֶת זְהוּתוֹ שֶׁל "וַיִּין". הִצְגַת הַפִּתְקָה עִם הַמְּסָפֶר 5 רַק הוֹסִיפָה מִיָּמַד שֶׁל אִי בְּהִירוֹת בְּכָל הָעֵינָיִן. שָׁכֵן, הָיָה בְּרוּר כִּי מְדוּבָר בְּחֹב יִשָּׁן מְאֹד, וְכִי הַמְּסָפֶר 5 שֶׁהָיָה רָשׁוּם עַל הַפִּתְקָה מִתִּיחַס לְלִירוֹת, הַמְּטַבֵּעַ הַיִּשְׂרָאֵלִי שֶׁאֲבַד עָלָיו הַכֶּלֶח לְפָנַי חֲצִי יוֹבֵל שָׁנִים בְּקִירוּב.

לְבָסוּף, הַצְּלִיחוּ לְאַחַר מִשְׁפַּחָה בְּשֵׁם וַיִּין, שֶׁאֲרַבְעַת בְּנֵיהָ לָמְדוּ בְּמִרוּצַת הַשָּׁנִים בְּתַלְמוּד תּוֹרָה "תּוֹרַת אֲמֵת". אָב הַמִּשְׁפַּחָה הַמוֹפְתָע הַחַל לְבָרַר עִם בְּנָיו, שֶׁהַיּוֹם הֵם כְּבָר אֲנָשִׁים מְבוֹגְרִים, וְכִשְׁהִגִיעַ לְבֶן הַשָּׁנִי הָלָה הַשִּׁיב מִיָּד, כִּי הוּא זוֹכֵר עַד הַיּוֹם אֶת הַמְּקָרָה מִתְקוּפַת לִימוּדָיו בְּכִיתָה ז', עַת הָרַב סָגַל גְּבַה מִמֶּנּוּ פְּעָמִים תִּשְׁלוּם שֶׁל 5 לִירוֹת יִשְׂרָאֵלִיּוֹת – תִּשְׁלוּם אֶחָד יוֹתֵר מִיָּדִי.

וּמַעֲשֵׂה שֶׁהָיָה כֵן הָיָה: זֶה הָיָה לְפָנַי 24 שָׁנִים. כִּיתָה ז' הַתְּאַרְגָּנָה לְטִיּוּל ל"ג בְּעֵמֶר, וְהָרַב סָגַל אֶסְף אֶסְף עֶבּוֹר הַטִּיּוּל. יוֹם לְפָנַי הַטִּיּוּל, פָּנָה הָרַב סָגַל אֶל אוֹתוֹ בֶּן, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ לְשִׁלֵּם עַל הַטִּיּוּל. הַתְּלָמִיד טָעַן שֶׁהוּא כְּבָר שָׁלֵם, אֲךָ הָרַב סָגַל, שֶׁהָיָה יְדוּעַ כְּאִישׁ מְאֹד מְסוּדָר, הִבְהִיר לְתַלְמִידוֹ, כִּי בְּרִשְׁמִיתוֹ לֹא כְּתוּב שֶׁהוּא כְּבָר שָׁלֵם עַל הַטִּיּוּל. סוּף דְּבַר, הַתְּלָמִיד שָׁלֵם פְּעַם נּוֹסֶפֶת 5 לִירוֹת יִשְׂרָאֵלִיּוֹת. הַאִירוּעַ הָיָה כְּאִמּוֹר לְפָנַי 24 שָׁנִים, בְּיָמִים שֶׁלְפָנַי ל"ג בְּעֵמֶר... הָרַב סָגַל הִ"ד, שֶׁהָיָה כְּאִמּוֹר זֶהִיר מְאֹד בְּעֵינָיו כְּסָפִים בְּצוּרָה בְּלִתי רְגִילָה, הַגִּיעַ בְּחִלּוּם כְּדֵי לְסַלֵּק אֶת הַחֹב הַקָּטָן הַזֶּה, כְּנִרְאָה בְּגִלְלָה שֶׁהַדְּבַר הַפְּרִיעַ לוֹ בְּדִינוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה, וְהַטְרִיד אֶת מְנוּחָתוֹ... נִמְצְאוּ לְמַדִּים, כִּי בְּבֵית דִּין שֶׁל מַעְלָה מְקַפִּידִים מְאֹד לְגַבֵּי נְטִילַת מְמוֹנוֹ שֶׁל הַזּוּלָּת, וְאִפְּלוּ בְּטָעוֹת. "אֵלָה תּוֹלְדוֹת נח, נח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו" (ו', ט')

עַל פְּסוּק זֶה נִחְלָקוּ הַדְּעוֹת בֵּין חז"ל: יֵשׁ מְרַבּוֹתֵינוּ שֶׁדָּרְשׁוּ אֶת "בְּדִרְתָּיו" לְשִׁבְחָה (=לְשִׁבְחוֹ שֶׁל נח) - אֵם בְּדוּרוֹ הִירוּד וְהַמוֹשַׁחַת הָיָה צַדִּיק, "כָּל שָׁכֵן שֶׁאִילוֹ הָיָה בְּדוּר צַדִּיקִים - הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר". לְעוֹמָתָם, יֵשׁ שְׁדוּרְשִׁים אוֹתוֹ לְגִנְאִי (=בְּגִנוּתוֹ שֶׁל נח) - "לְפִי דוּרוֹ - הָיָה צַדִּיק, וְאִילוֹ הָיָה בְּדוּרוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם לֹא הָיָה נִחְשָׁב לְכֻלּוֹם".

מַחְלֻקַּת זוֹ מְעוֹרָרַת תְּמִיחָה: הֲלֹא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה מְצָה אוֹתָנוּ (אֲבוֹת א', ו'): "וְהוּי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּתוֹ". וְאֵם יֵשׁ אֲפִשְׁרוֹת לְפָרֵשׁ אֶת הַמִּלָּה "בְּדִרְתָּיו" לְשִׁבְחָה - מְדוּעַ בְּכָלֵל לְנִסּוֹת לְפָרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק לְגִנְאִי? יִתְרָה מְזוֹ, מִפְּרִשְׁתָּנוּ עֲצָמָה אֲנִי לְמַדִּים שֶׁהַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה נֹזֵהרַת מְלַהֶשֶׁתֵמֶשׁ בְּבִיטוּי גִנְאִי כְּלָפִי כָּל יְצוּר, וְכַפֵּשׁ הַתּוֹרָה מְדַבְּרַת עַל הַחַיּוֹת הַטְּמֵאוֹת שֶׁנִּחַ הָיָה צָרִיךְ לְהַכְנִיס לְתִיבָה, אִין הִיא אוֹמְרַת בְּמִפּוֹרֵשׁ "הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה", אֵלָּא הַתּוֹרָה אוֹמְרַת "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה". וְאֵם כֵּן הוּא, שֶׁהַתּוֹרָה נֹזֵהרַת אִפְּלוּ בְּכַבּוּדָן שֶׁל הַבְּהֵמוֹת, אִין יִתְכֵן לְפָרֵשׁ אֶת "בְּדִרְתָּיו", עַל נח, לְגִנְאִי?

אֵלָּא - אוֹמְרִים חז"ל - בְּהַתְּנַהֲגוֹתָ שֶׁל נח הָיָה גַם צַד שְׁלִילִי, שֶׁהָרַי נח לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוּרוֹ, כְּמוֹ מִשָּׁה רַבְּנוּ שֶׁבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל הָעָם שֶׁחָטָא בְּעֵשִׂית הָעֵגֶל, וְאִילוֹ הָיָה נח מְתוֹאֵר עַל-יְדֵי חז"ל רַק לְשִׁבְחָה, הֵינּוּ עֲלוּלִים לְחֻשׁוֹב שֶׁדָּרְכוּ מִיְצָגַת הַתְּנַהֲגוֹת מוֹשְׁלָמַת שֶׁל צַדִּיק תָּמִים, וְכֵן צָרִיכִים לְנַהֹג. לְכֵן יֵשׁ שֶׁדָּרְשׁוּ אוֹתוֹ לְגִנְאִי - לֹא כְּדֵי לְדַבֵּר בְּגִנוּתוֹ, חֲלִילָה, אֵלָּא כְּדֵי לְדְרוֹשׁ מֵאֲתָנוּ לְחַתוֹר לְשִׁלְמוֹת עֲלוּנָה יוֹתֵר. **וְמַה אוֹתָה הַשְּׁלָמוֹת?**

יְהוּדֵי צָרִיךְ לְדַעַת, שֶׁבְּכָל מְקָרָה וּבְכָל מְצַב עָלָיו לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים עַל זוּלָּתוֹ. גַּם אִם הַזּוּלָּת מְתַנַּהֵג בְּצוּרָה שְׁלִילִית בְּיוֹתֵר, כְּמוֹ דוּר הַמְּבוּל - עֲלֵיהֶם אוֹמֵר רַבֵּי יוֹחָנָן בְּמִסְכַּת סַנְהֶדְרִין (קח', עא): "דוּר הַמְּבוּל עָבְרוּ עַל הַכֹּל" (=כָּל הַעֲבִירוֹת שֶׁעוֹלָם) - בְּכָל זֹאת חָיִב הָיָה נח לְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וְלְכֵן חוּבָה עָלֵינוּ לְהַתְּנַהֵג כְּמִשָּׁה רַבְּנוּ (שֶׁבִקֵּשׁ כְּאִמּוֹר רַחֲמִים עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחָטָא הָעֵגֶל, וְנִעְנָה מִפִּי ה' יִתְבָּרַךְ "סִלַּחְתִּי כְּדָבְרִיךָ") - וְלֹא כְּנִח, שֶׁלֹּא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל דוּרוֹ, וְהֵם נִמְחוּ עַל-יְדֵי הַמְּבוּל. (ע"פ הַרַבֵּי מְלוּבַבִּיץ) **שֵׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!**

פְּרַשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֵן לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (בראשית ו', ח)

פְּתוּב בַּגְּמָרָא: "תֵּנָא דְבִי יִשְׁמַעְיָל: אִף עַל נַח נַחְתָּךְ גְּזֵר הַדִּין (לְמִיתָה בַּמְבוּל), אֲלֵא שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה', שְׁנַאֲמַר לְנַחְמְתֵי כִּי עֲשִׂיתֶם, וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'" (סנהדרין קח).

וְלִכְאוּרָה הַפְּלֵא וּפְלֵא: אִם נַח לֹא הָיָה רָאוּי לְהִינָצֵל מִהַמְבוּל, וְאִף עָלְיוּ נַחְתָּךְ גְּזֵר הַדִּין מִחַמַּת אֵיזָה פָּגָם אוֹ עוֹן, אִם כֵּךְ – אֵיךְ אוֹמְרַת הַגְּמָרָא שְׁנִצֵּל בְּגִלְל שְׁמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי ה'? וְכִי מִשׁוּא פָּנִים יֵשׁ כָּאֵן? וְהֲלֵא מְקָרָא מְלֵא דְבַר הַפְּתוּב עַל ה' יִתְבָּרַךְ (דברים י', י"ג): "אֲשֶׁר לֹא יֵשׂא פָּנִים וְלֹא יִקַּח שֹׁחַד."

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַמְדַרְשׁ (בְּרֵאשִׁית רַבָּה כט', ה'): "וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה'." אִמַּר רַבִּי סִימוּן: מְצִינוּ שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הָאֲחֵרוֹנִים בְּזִכּוֹת הָרֵאשׁוֹנִים. וְמִנֵּיין שֶׁהַקַּב"ה עוֹשֶׂה חֶסֶד עִם הָרֵאשׁוֹנִים בְּזִכּוֹת הָאֲחֵרוֹנִים (=צָאצְאֵיהֶם)? (שְׁכַתוּב) 'וְנַח מְצָא חֵן בְּעֵינֵי ה', (ו)בְּאִיזוֹ זִכּוֹת (מְצָא נַח חֵן בְּעֵינֵי ה')? – בְּזִכּוֹת תּוֹלְדוֹתֵינוּ."

וְהִנֵּה, לְפִי פְּשׁוּטוֹ שֶׁל הַפְּתוּב בַּמְדַרְשׁ, "בְּזִכּוֹת תּוֹלְדוֹתֵינוּ" הַכּוֹנֵה הִיא שְׁבִזְכוֹת בְּנֵי – שֵׁם, חֵם וְיִפְת – מְצָא הוּא חֵן בְּעֵינֵי ה'. אוֹלָם, מְדַבְּרֵי הָרֵאשׁוֹנִים לְמַדְנֵנו, שְׁכּוֹנַת הַמְדַרְשׁ הִיא, שְׁנַח נִצֵּל בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם אַבְיָנוּ, שִׁצְאָ מִמֶּנּוּ, וְכִמוֹ שֶׁהוּבָא בְּסִפֵּר "חֻמַּת אֲנָךְ" לְהַגְהֵ"ק הַחֵיד"א, עַל הַפְּסוּק: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֵת כָּל הַחַיִּים... וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם". הִנֵּה, אוֹמֵר הַחֵיד"א: "וַיַּעֲבֹר אֱלֹהִים רוּחַ" – סוֹפֵי תִיבוֹת רַמ"ח, בְּגִימְטְרִיָּה "אַבְרָהָם". וְזֹאת, כְּדֵי לוֹמַר לָנוּ, שֶׁהַקַּב"ה זָכַר וְהִצִּיל אֶת נַח בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם שִׁצְאָ מִמֶּנּוּ.

וְהִנֵּה גַם, בַּמְדַרְשׁ שׁוֹחֵר טוֹב (תהילים לו') פְּתוּב: "אִמַּר הַקַּב"ה: קָנָא לִי. שְׂאִילוּלָא הַקְּנָאָה, אֵינן הָעוֹלָם מִתְקִים... שְׂאִלְמָלָא הַקְּנָאָה שְׁקָנָא אַבְרָהָם לְהַקַּב"ה, לֹא הָיָה קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. וְאִמְתֵי קָנָא? כְּשִׁאֲמַר (אַבְרָהָם) לְמַלְכֵי צִדְקָ (=שֵׁם בֶּן נַח), כִּי צִדְד (בְּאִיזוֹ זִכּוֹת) יִצְאָתֶם מִן הַתִּיבָה? אִמַּר לוֹ: בְּצִדְקָה (=בְּזִכּוֹת הַצִּדְקָה) שְׁהִינוּ עוֹשִׂים. אִמַּר לוֹ (אַבְרָהָם): וְכִי מָה צִדְקָה הָיָה לָכֶם לַעֲשׂוֹת? וְכִי עֲנִיִּים הָיוּ שֵׁם (בְּתִיבָה)?... אִמַּר לוֹ (מַלְכֵי צִדְקָ): עַל (הַחֶסֶד שֶׁעֲשִׂינוּ עִם) הַחַיִּים וְהַבְּהֵמָה וְהָעוֹף. (שְׁכּוֹן), לֹא הָיִינוּ יִשְׁנִים כָּל הַלְּיָלָה, אֲלֵא הָיִינוּ נוֹתְנִים (אֲכָל וְשִׁתִּיה) לְפָנֵי זֶה וְלְפָנֵי זֶה.

אוֹתָהּ שְׁעָה אִמַּר אַבְרָהָם: מָה אֵלוּ, אֵלוּלָא שְׁעֵשׂוּ צִדְקָה עִם בְּהֵמָה, חַיָּה וְעוֹף, לֹא הָיוּ יוֹצְאִים מִשָּׁם (מִהַתִּיבָה)... אֲנִי (שִׁ)אֲעֲשֶׂה (חֶסֶד) עִם בְּנֵי אָדָם, שֶׁהֵם בְּדַמּוֹת וְצִלָּם שֶׁל מְלֹאכִים, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שְׂאֲנִצֵּל מִן הַפְּגָעִים. מִיָּד 'וַיִּטַּע אֲשֶׁל' – אֲכִילָה, שְׁתִּיה, לְוִיָּה."

נִמְצְאָנוּ לְמַדִּים מִמְדַרְשׁ זֶה יְסוּד נְפִלָא. אַבְרָהָם אַבְיָנוּ לְמַד קָל וְחֹמֵר מִנֵּחַ לַעֲשׂוֹת צִדְקָה וְחֶסֶד עִם הַבְּרִיּוֹת (שְׁכּוֹן, אִם בְּזִכּוֹת זֶה שְׁעוֹשִׂים צִדְקָה עִם הַבְּהֵמוֹת, זוֹכִים לְהִינָצֵל מִפְּגָעִים, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה אִם עוֹשִׂים צִדְקָה עִם בְּנֵי הָאָדָם, שֶׁהֵם בְּצִלָּם אֱלֹקִים).

וְהִנֵּה, אֵינן לָךְ חֶסֶד גְּדוֹל יוֹתֵר עִם הַבְּרִיּוֹת יוֹתֵר מִלְקָרְבָם לַעֲבוּדָת ה', כְּפִי שְׂאֲבָרָהּ אַבְיָנוּ אֲכֵן עֲשֶׂה: "וַיִּטַּע אֲשֶׁל בְּבֵאֵר שְׁבַע וַיִּקְרָא שֵׁם בְּשֵׁם ה' אֵל עוֹלָם", וּפְרַשׁ רַש"י: "עַל אוֹתוֹ אֲשֶׁל נִקְרָא שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה אֱלֹקִים לְכָל הָעוֹלָם. (שְׁכּוֹן), לְאַחַר שְׁוֵהוּ (אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין, אִמַּר לָהֶם (אַבְרָהָם): בְּרָכוּ לְמִי שְׂאֲכַלְתֶּם מִשְׁלוֹ. (וְכִי) סְבוּרִים אַתֶּם שְׁמִשְׁלֵי אֲכַלְתֶּם? (לֹא מִשְׁלֵי, אֲלֵא) מִשְׁלֵי מִי שְׂאֲמַר 'וְהָיָה הָעוֹלָם' אֲכַלְתֶּם."

מֵעַתָּה יִתְבָּאֵר הַיִּטֵּב, מְדוּעַ זָכָה נַח לְהִינָצֵל דּוֹקָא בְּזִכּוֹת אַבְרָהָם אַבְיָנוּ, שִׁצְאָ מִמֶּנּוּ. שְׁכּוֹן, נַח פָּגָם בְּכָךְ שֶׁלֹא הוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוּרוֹ, וְלֹא קָרְבָם לַעֲבוּדָת ה'. וְלָכֵן, גַּם עָלְיוּ "נַחְתָּךְ גְּזֵר הַדִּין" (לְמִיתָה בַּמְבוּל). אוֹלָם, בְּזִכּוֹת זֶה שִׁצְאָ מִמֶּנּוּ אַבְרָהָם, שְׁהִיָּה מְקָרָב אֶת בְּנֵי דוּרוֹ לַעֲבוּדָת ה', וּבְזִכּוֹת שְׁחֶסֶד זֶה לְמַד אַבְרָהָם מִנֵּחַ (מְקָל וְחֹמֵר), מְצָא נַח חֵן בְּעֵינֵי ה', וְנִצֵּל מִמִּי הַמְבוּל. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

שנינו בגמרא (סנהדרין קח): "תנא דבי ישמעאל: אף על נח נחתך גזר הדין (למיחה במבול), אלא שמצא חן בעיני ה', שנאמר (בראשית ו, ז): 'נחמתי כי עשיתם, ונח מצא חן בעיני ה'...'".

וצריך להבין, הלא התורה הקדושה בעצמה מעידה על נח: "נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח". אם כן, מדוע אף על נח נחתך גזר הדין למיחה במבול?

אומר הוזהר הקדוש: נכון הדבר שנת היה צדיק תמים, אך היה בו פגם גדול, בכך שלא התפלל על בני דורו, כפי שעשה משה רבנו ע"ה, (ולכן נקרא המבול על שמו של נח, כמו שפיתוב (ישעיה נד, ט): "כי מי נח זאת לי"). ועוד מוסיף ה"חתם סופר" שנת דאג רק לעצמו, ולא קיים את מצות "הוכח תוכיח את עמיתך" – להוכיח את בני דורו שיחזרו מדרך הרעה.

לכן רמז לו ה' יתברך בשיעור מידות התיבה "שלש מאות אמה אך התבה", שלש מאות הן בגימטריה ש'. "חמשים אמה רחבה", חמשים בגימטריה נ'. "וישלשים אמה קומתה", שלשים בגימטריה ל'. וביחד אנו מקבלים את אותיות "לשן" חסר ו' – לרמז לו שהיה בו פגם בברית הלשון, שלא השתמש בלשונו להוכיח את בני דורו ולהתפלל עליהם.

וראי להוסיף את מאמר חז"ל בגמרא (שבת נה): "כל מי שאפשר למחות באנשי ביתו ולא מיחה – נתפס על אנשי ביתו. באנשי עירו – נתפס על אנשי עירו. בכל העולם כולו – נתפס על כל העולם כולו... אמר לו הקדוש ברוך הוא לגבריאל (בזמן חרבן בית המקדש), לך ורשום על מצחן של צדיקים תו של דיו – שלא ישלטו בהם מלאכי תבלה. ועל מצחם של רשעים תו של דם – כדי שישלטו בהם מלאכי תבלה. אמרה מידת הדין לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם, מה נשתנו אלו מאלו? אמר לה: הללו צדיקים גמורים, והללו רשעים גמורים. אמרה לפניו: רבוננו של עולם, היה בידם (של הצדיקים) למחות (ולהוכיח את הרשעים), ולא מיחו. אמר לה: גלוי וידוע לפני שאם ימחו (הצדיקים) בהם, לא יקבלו מהם (הרשעים). אמרה (מידת הדין) לפניו: רבוננו של עולם, אם לפניך גלוי, להם מי גלוי? (כלומר, לפניך היה גלוי שהרשעים לא יקבלו את תוכחת הצדיקים. אבל לצדיקים לא היה גלוי, ולכן צריכים הם להיענש על שלא הוכיחו את הרשעים).

ומבואר בגמרא (שם), שבסופו של דבר אכן נהרגו גם הצדיקים, מחמת הקטרוג הגדול של מידת הדין על שהיה להם למחות ברשעים ולא מחו, רחמנא ליצילן.

"והמבול היה מים על הארץ" (ז' ו')

מסופר על הגאון רבי אברהם אביש פילד, רבה של פרנקפורט, שבזמנו היו הבריות מרננים אחרי החזן הראשי של הקהילה שהוא קל-דעת ומזלזל במצות, והפרנסים נמנו וגמרו להחליפו בחזן אחר. בא אותו חזן לפני רבי אברהם כדי לדבר על לבו, כדי שיעשה כל שביכולתו לביטול ההחלטה של ראשי הקהל, ובין השאר אמר לו בנימה של היתממות: רבי, ראה כמה גדול כחי בתפילה: הנה עברתי לפני התיבה בשמיני עצרת, ואך השמעתי בפי את תפילת ה"גשם", התקדו השמים בעבים, ומטר עז נתך ארצה. רבי אברהם שהכיר את החזן, וידע שאין תוכו כבוד, והיה תמים-דעים עם פרנסי הקהילה בענין ביטול משרתו של החזן, השיב לו בחיוך: דע לך שאנשים כמוך הורידו פעם לעולם לא רק גשם, אלא מבול שלם...

"צהר (=חלון וגם אור) תעשה לתבה (=גם מלה)" (תעשה אור למלה – תהא כל מלה היוצאת מפיך מאירה ובהירה. חז"ל) (ו' טז)

מסופר על האר"י הקדוש, שהיה מתפלל בכונה עצומה בימים הנוראים.

והנה, הראו לו מן השמים, שיש איש אחד, בעיר פלוניתי, שהתפלל טוב יותר ממנו. נסע האר"י הקדוש לאותה העיר, קרא לאותו האיש, ושאל אותו: "בן תורה אתה?" השיב לו האיש: "לא" – "ולתפלל אתה יודע?" – השיב לו: "לא". שאל אותו האר"י זצ"ל: "ומה עשית בימים הנוראים?" השיב האיש: "רבי! אפילו את אותיות ה-א'ב' אינני יודע, אלא רק מהאות א' עד האות י'. וכשבאתי לבית הפנסת, וראיתי שכל הציבור מתפלל בכונה ובקול, בעוד שאני איני יכול להתפלל כלל, נשבר לבי בקרבי, ואמרת: א' ב' ג' ד' ה' ו' ז' ח' ט' י'. רבוננו ש' עולם, אתה תעשה מאותיות אלו תיבות וצירופים כרצונך, ויעלו לפניך לריח נחות. כך אמרתי בלב נשבר, ובכל כוחי, וחזרתי חלילה". ודיבורו ובקשתו של אותו האיש פעלו בשמים יותר מאשר תפילת האר"י הקדוש

זצ"ל. שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֵן לָכֶם רְחֵמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עַרְשׂוֹת ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיַּחֲלֵל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרְם וַיִּשְׁתַּי מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֹהֶלָה"

על הכתוב, "וַיַּחֲלֵל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרְם וַיִּשְׁתַּי מִן הַיַּיִן וַיִּשְׁכַּר", פֶּרֶשׁ רש"י בְּשֵׁם הַמְדָּרֶשׁ: "נַח) עָשָׂה עֲצָמוֹ חוֹלִין, שֶׁהָיָה לוֹ לַעֲסוֹק תַּחֲלִילָה בְּנִטְיַעָה אַחֲרַת... וַיִּטַּע כָּרְם, כְּשֶׁנִּכְנַס לְתִיבָה הַכְּנִיס עִמּוֹ זְמוּרוֹת (שֶׁל גֶּפֶן) וַיַּחֲרִי (=עֲנָפִים שֶׁל) תַּאֲנִים".

וְצָרִיךְ לְהַבִּין עֲנִין זֶה. שָׁכָן, נַח לֹא הָיָה סֵתֵם אָדָם פְּשוֹט, אֲלָא צָדִיק וְנִשְׁגָּב הָיָה, כְּפִי שְׁמַעֲיָדָה עָלָיו הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה: "נַח אִישׁ צָדִיק תָּמִים הָיָה...". וּבִשְׁל כֶּךָ, כִּיּוֹן שֶׁהָיָה צָדִיק וּמוֹרָם מֵעַם, זָכָה לְהִנְצֵל מִן הַמַּבּוּל, הוּא וְאֲנָשֵׁי בֵיתוֹ. אִם כֶּךָ, אֵיךְ אֶפְשָׁר לְהַבִּין שְׁאָדָם צָדִיק וְגִדּוּל כְּנַח יַעֲסוֹק בְּנִטְיַעַת כָּרְמִים, וַיִּשְׁתֶּה יַיִן עַד כְּדֵי שְׁכָרוֹת, כְּפִי שְׁמַעֲיָד הַכְּתוּב: "וַיִּשְׁכַּר (נַח) וַיִּתְּגַל בְּתוֹךְ אֹהֶלָה"?

(וּמַצִּינּוּ שֶׁגַם הַקַּב"ה הוֹכִיחַ אֶת נַח עַל-כֶּךָ, כְּמוֹ שֶׁשֶּׁנִּינוּ בְּגִמְרָא: "וַיַּחֲלֵל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה, וַיִּטַּע כָּרְם... אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְנַח: נַח, לֹא הָיָה לָךְ לְלַמֵּד מֵאָדָם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁלֹּא גָרַם לוֹ אֲלֵא (ה) יַיִן (לְחֻטָּא)! כְּמָאן דְּאָמַר (=כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ), אוֹתוֹ אֵילָן שְׁאֶכַל מִמֶּנּוּ אָדָם הָרֵאשׁוֹן – גֶּפֶן הָיָה, דְּתַנְיָא, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: אוֹתוֹ אֵילָן שְׁאֶכַל אָדָם הָרֵאשׁוֹן מִמֶּנּוּ – גֶּפֶן הָיָה, שְׂאִין לָךְ דְּבַר שְׁמֵיבֵיא יִלְלָה לְאָדָם אֲלֵא יַיִן").

תַּחֲלִילָה נִקְדִּים לְהַתְּבוּנָה בְּדַבְרֵי חו"ל, הַמְּסַפְרִים לָנוּ, שֶׁבְּנִטְיַעַת הַכָּרְם שֶׁל נַח, הָיוּ בְּאוֹתוֹ כָּרְם דְּבָרִים נִפְלְאִים וְנִשְׁגָּבִים, שֶׁלֹּא כְּדֶרֶךְ הַטְּבַע. שָׁכָן, בְּאוֹתוֹ יוֹם בּוֹ נִטַּע נַח אֶת הַכָּרְם, נַעֲשׂוּ בוֹ הַפִּירוֹת. וּבְאוֹתוֹ יוֹם עָשָׂה נַח יַיִן וְשִׁתָּה וְהִשְׁתַּכַּר מִמֶּנּוּ. וְכְפִי שְׁמֵבוֹאָר בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא (נַח יג'): "וַיַּחֲלֵל נַח אִישׁ הָאֲדָמָה וַיִּטַּע כָּרְם, וְנִתְּבַזָּה וַיִּשְׁתַּי מִן הַיַּיִן. אָמְרוּ חֲכָמִים: בּוֹ בְּיוֹם נִטַּע, בּוֹ בְּיוֹם עָשָׂה פִירוֹת, בּוֹ בְּיוֹם בָּצַר בּוֹ (אֶת הָעֲנָבִים), בְּיוֹם דָּרַךְ בּוֹ (אֶת הָעֲנָבִים), בְּיוֹם שִׁתָּה בּוֹ, בְּיוֹם נִשְׁתַּכַּר בּוֹ, בְּיוֹם נִתְּגַלָּה קְלוֹנוֹ".

וּמִמְשִׁיךְ שֵׁם הַמְדָּרֶשׁ: "אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל: כְּשֶׁבָא נַח לְטַע כָּרְם בְּאֵי שְׁטוֹן וְעָמַד לְפָנָיו, (ו) אָמַר לוֹ: מַה אַתָּה נוֹטֵעַ? אָמַר לוֹ (נַח): כָּרְם. אָמַר לוֹ: מַה טִּיבוֹ? (אָמַר לוֹ נַח): פִּירוֹתָיו מֵתוֹקִים... וְעוֹשִׂין מִהֵן יַיִן הַמְּשַׁמַּח לְכַבּוֹת, דְּכַתִּיב: 'יַיִן יִשְׁמַח לִבֵּב אָנוּשׁ' (תהילים קד). אָמַר לוֹ שְׁטוֹן: בֵּא וְנִשְׁתַּתֵּף שְׁנִינוּ בְּכָרְם זֶה. אָמַר לוֹ (נַח): לַחֲיִי (=מִסְכֵּים אָנִי). מַה עָשָׂה שְׁטוֹן? הִבִּיא כְּבֶשׂ וְהִרְגוּ תַחַת הַגֶּפֶן, אַחֲר־כֶּךָ הִבִּיא אָרִי וְהִרְגוּ. וְאַחֲר־כֶּךָ הִבִּיא קוֹף וְהִרְגוּ תַחַת הַכָּרְם. וְהִטִּיפוּ דָמָן בְּאוֹתוֹ הַכָּרְם, וְהִשְׁקוּהוּ (אֶת נַח) מִדְּמֵיהֶן. (וְעַל-יַדֵּי כֶּךָ) רָמַז לוֹ (הַשְּׁטוֹן) שְׁקוּדָם שִׁישְׁתָּה אָדָם מִן הַיַּיִן הָרִי הוּא תָם כְּכֶבֶשׂ, זֶה שְׂאִינָה יוֹדַעַת כְּלוּם... (וְאָם) שִׁתָּה כְּהוֹגֵן, הָרִי הוּא גְבוּר כְּאָרִי וְאוֹמֵר, אֵינִן כְּמוֹתוֹ בְּעוֹלָם. כִּיּוֹן שִׁשְׁתָּה יוֹתֵר מְדִי, נַעֲשֶׂה כְּחִזִּיר – מֵתְלַכְלֵךְ בְּמֵי רְגָלִים וּבְדָבָר אַחֲרֵי. נִשְׁתַּכַּר (ו) נַעֲשֶׂה כְּקוֹף עוֹמֵד וּמְרַקֵּד וּמְשַׁחֵק וּמוֹצִיא לְפָנָיו הַכֹּל גְּבֻלוֹת הַפֶּה, וְאִינוּ יוֹדַע מַה יַעֲשֶׂה. וְכֹל זֶה אֶרַע לְנַח הַצָּדִיק. (ו) מַה נַח הַצָּדִיק, שֶׁהַקַּב"ה פֶּרַשׁ שְׁבָחוֹ ("אִישׁ צָדִיק תָּמִים") – כֶּךָ שְׂאָר בְּנֵי אָדָם (שְׂאָם יִרְבוּ לְשִׁתוֹת יַיִן) עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה".

וְנִרְאָה לְבֵאָר עֲנִין זֶה בְּעִזְרַת הַחוּנָן לְאָדָם דַּעַת, עַל-פִּי מַה שְׂאָמַר הַנְּבִיא יִשְׁעִיָהּ, שְׁבֵית יִשְׂרָאֵל נִמְשָׁלִים לְכָרְם עֲנָבִים, כְּפִי שְׁכַתּוּב (יִשְׁעִיָהּ ה' ז'): "כִּי כָרְם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל".

וְכְפִי הַמְּבוֹאָר גַּם בְּמִדְרַשׁ תַּנְחוּמָא ("חֲיִי שְׂרָה"), שְׁבַהֲסַפֵּד שְׁנֵשָׂא אַבְרָהָם עַל שְׂרָה אִמּוֹ, אָמַר: "מִפְרֵי כְּפִיָּה נִטְעָה כָּרְם' – זֶה יִשְׂרָאֵל, שְׁנֵאָמַר: 'כִּי כָרְם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל'".

וְכֵן מוּבָא בְּזוֹהַר הַקְּדוֹשׁ (שְׁמוֹת ד'): "רַבִּי (אֶלְעָזָר) יוֹסִי פִתַּח וְאָמַר (שִׁיר הַשִּׁירִים ד', יב'): 'גֵּן נְעוּל אַחֲתֵי כְלָה גַל נְעוּל מֵעֵין חֲתוּם'. 'גֵּן נְעוּל' דָּא כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא גֵּן נְעוּל, דְּאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: מַה הֵגֵן הוּא צָרִיךְ לְשִׁמּוֹר, לְעִדּוֹר, לְהִשְׁקוֹת וְלִזְמוֹר – כֶּךָ כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל צָרִיכָה לְעִדּוֹר, לְשִׁמּוֹר, לְהִשְׁקוֹת וְלִזְמוֹר. וְנִקְרָאת גֵּן, וְנִקְרָאת כָּרְם, מַה הַכָּרְם הוּא צָרִיךְ לְעִדּוֹר וְלְהִשְׁקוֹת וְלִזְמוֹר וְלְחַפּוֹר – כֶּךָ יִשְׂרָאֵל, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב: 'כִּי כָרְם ה' צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְכַתִּיב (שָׁם ב'): 'וַיַּעֲזָקוּהוּ וַיִּסְקְלוּהוּ (=נִקְּהוּ אוֹתוֹ מִסְלָעִים וְהִקִּיפוּ בְּגִדְרֵי)".

21
וכבר רמז על-כך רבי יהושע בן לוי בגמרא (ב"מ פג): "יבוא בעל הכרם ויכלה (=וינקה) את קוציו". ופרש רש"י:
"יבוא בעל הכרם - (הוא) הקדוש ברוך הוא, כי כרם ה' צבאות (הם) בית ישראל, ויכלה ויטול את קוציו (=הם
הרשעים) של הכרם".

ומעתה יש לומר, בדחילו ורחימו, שהרי נח, שהיה איש צדיק ותמים, והיה לומד את התורה הקדושה (כמו שפרש
רש"י (ו', ב'): "מכל הבהמה הטהורה תקח לך") הטהורה - העתידה להיות טהורה לישראל. (מכאן), למדנו שלמד
נח תורה". אם כך, ונח למד תורה, בודאי ידע הוא שכל העולם לא נברא, אלא בשביל ישראל ובשביל התורה,
כפי שאמרו חז"ל: "בראשית ברא אלקים...". 'בראשית' - בשביל התורה שנקראת 'ראשית'... ובשביל ישראל
שנקראו 'ראשית תבואתו' - ברא אלקים את השמים ואת הארץ (רש"י).

על-כן השיג בגודל קדושתו, שכלל ישראל נמשלים לפרם, אשר צריך, כפי שלמדנו בזהר הקדוש, "לעדור
ולהשקות, ולזמור ולחפור". ופיון שראה שהקב"ה הביא מבול, והרג את כל הרשעים, שהשחיתו דרכם על הארץ,
חשב נח שבכך קים הקב"ה את מאמרו של רבי יהושע בן לוי: "יבוא בעל הכרם ויכלה את קוציו (הם הרשעים)",
ומפיון שפבר נתכלו מן הכרם כל "הקוצים" במבול, הרי הגיע הזמן לנטוע את כרם ישראל.

וזהו מה שכתוב: "ויחל נח איש האדמה ויטע כרם", שבקש לנטוע את כלל ישראל "כרם ה' צבאות", שעתידים
לצאת ממנו/מזרעו, באופן שהוא נח יהיה היהודי הראשון שממנו תצא שרשרת הקדושה עד סוף כל הדורות.
אולם, מפיון שעדין לא הגיע הזמן לכך, וגם מפיון שלא היה ראוי נח לכך, על-כן נלחמו בו השטן וחילותיו,
והפילו אותו מאגרא רמא לבירא עמיקתא (=מהר גבוה לבור עמוק), כפי שכתוב: "וישת מן היין וישכר ויתגל
בתוך אהלה".

(והנה, למרות שנח נכשל במשימתו זו, פיון שעדין לא הגיע הזמן לכך, בכל זאת, עצם התעסקותו בדברים
נשגבים כאלה, והשטן בעצמו התערב כדי לקלקל את משימתו, מוכיח לנו כי נח עדין היה אדם גדול ונשגב.
ולא לחינם זכה להיות האדם היחידי שכל בני האדם יצאו ממנו, ומכאן גם כוחו הרב בברכותיו לבניו, שם, הם
ויפת ("ברוך ה' אלהי שם...") וכן, "פתי אלהים ליפת וישכן באהלי שם"). שכן, על-ידי הברכות העמיד את
היסוד של כלל ישראל לצאת מאברהם, שהיה מזרעו של שם. ויש לומר שגם על-ידי כח קללותיו "ויהי כנען
עבד למו", עשה הכנה שבני שם יכבשו את "ארץ כנען" - ארץ ישראל - ויתעלו שם לשיא קדושתם בבנין
בית המקדש). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)
"וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ"

האריז"ל כותב, שנח ושלשת בניו היו בבחינת מרכבת הקדושה באותו דור, שהרי הצילו את העולם
מכליה. ומבואר ב"שער הפסוקים" להאריז"ל (בראשית ב', ה'), על הכתוב במעשה הבריאה: "וכל שיח
השדה טרם יהיה בארץ", ש"שיח" הם ראשי תיבות של שם חם יפת - לומר לך, שבזמן המבול התקיים
העולם בזכות שם חם ויפת, שהיו בבחינת שלשה עמודי העולם, שעליהם נסמך ועמד העולם.
וזהו שרמז הכתוב בפרשת הבריאה: "וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ... ואדם אין לעבד את האדמה".
דהינו, פיון שלא היה "שיח" - הם שם חם יפת - על-כן העולם התקיים רק באתערותא
דלעילא (=בהתעוררות מלמעלה). דהינו, שפע רב טוב ירד משמים ללא שום אתערותא
דלתתא (=התעוררות מלמטה, הם המצות והמעשים הטובים של האדם). בענין זה מצינו דבר פלא
במשנתו של המקובל האלקי צבי הירש מזידיטשוב זיע"א (בספרו "בית ישראל", "נח" ב', ד'), ש"נח שם
חם יפת" הם בגמטריה תתקל"ו (=936) כמספר יג' פעמים של חסד. דהינו, שנח ובניו שם חם ויפת היו
כנגד יג' מידות הרחמים.

"ברוך ה' אלהי שם" (מעשה זה חייב כל אבא לספר לילדיו)

בימי ילדותו נהג הגאון רבי מרדכי גיפטר זצ"ל, ראש ישיבת טלו באמריקה, לאסוף תמונות של גדולי
תורה, ולשבצם באלבום. בנראה שאיסוף "רבנים" היה נהוג שם. הוריו של הילד הקטן הבחינו שהבן
היקיר שלהם השאיר באלבום "גדולי התורה" שלו משבצת אחת ריקה, ולא מלא אותה בתמונה. הם
לקחו את האלבום לידיהם, וראו שבאותו מקום בו הייתה צריכה להופיע תמונה, הכניס בנם פתק קטן
בכתב ידו, ובו המלים הבאות: "מרדכי, אם תלמד טוב ותעמול בתורה, גם אותך יכניסו לכאן ברבות
הימים, ואם לא - תשאר בחוץ...". מחשבות גדולות של ילד קטן, שצמח ברבות הימים והפך לאחד
ממרכיבי התורה הגדולים בעם היהודי...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים "רַאשֵׁי תִיבוֹת "יִשְׂרָאֵל" **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה... וישאר אך נח ואשר אתו בתבה"

על הכתוב בפרשה, "וימח את כל היקום אשר על פני האדמה מאדם עד בהמה... וישאר אך נח ואשר אתו בתבה", פרש רש"י: "שאחר (נח לתת) מזונות לארץ, והכישו (=נשכו הארץ). ועליו נאמר (משלי יא, לא): 'הן צדיק בארץ ישלם'."

ומקור דברי רש"י הוא במדרש תנחומא (סימן ט'): "...שהיה נח סגור בתבה, אמר רבי לוי: כל אותן י"ב חדש, לא טעם (נח) טעם (של) שינה, לא נח ולא בניו. (שפן), היו זקוקין לזון את הבהמה, את החיה ואת העופות... פעם אחד שהה (=אחר) נח לזון את הארץ, (ו)הכישו הארץ. ויצא (נח) צולע, שנאמר: 'וישאר אך נח' – 'אך', שלא היה שלם... ועליו נאמר: 'הן צדיק בארץ ישלם'."

וצריכים אנו להבין, מדוע נרמז ענין זה, שבא הארץ והכיש את נח, דוקא בפסוק "וישאר אך (=רק) נח". נקדים קודם לבאר מהי פונת הכתוב: "הן צדיק בארץ ישלם". ובפשטות יש לומר, שהפונה כאן היא כפי שפרש רש"י במשלי (שם): "...שהצדיק משתלם (=משלם) שכר העבירה שבידו, בעודו על הארץ בחיים". דהינו, **הצדיק משלם כאן, בעולם הזה, על העבירות שבידו, כדי שיקבל שכר טוב לחיי העולם הבא.**

ומכאן, שהסיבה שהארץ הכיש את נח היא בגלל עבירה שעשה נח בעולם הזה. אם כן, איזו עבירה היתה ביד נח, שצריך היה לשלם עליה כאן, בעולם הזה? ויש לומר, שהנה, שנינו בגמרא (סנהדרין קח'): "תנא דבי ישמעאל: אף על נח נחתך גזר הדין (למיתה במבול), אלא שמצא חן בעיני ה', שנאמר (בראשית ו, ז): 'נחמתני כי עשיתם, ונח מצא חן בעיני ה'...'". וצריך להבין, הלא התורה הקדושה בעצמה מעידה על נח: "נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח". אם כן, מדוע אף על נח נחתך גזר הדין למיתה במבול?

אך הביאור הוא על-פני שפבר בארנו, שהן אמת שנח היה צדיק תמים, אך בכל זאת היה בו פגם, והוא – שלא הוכיח את בני דורו, ולא קים את מצות "הוכח תוכיח את עמיתך". (כמו אברהם אבינו, שהלך ממקום למקום ופרסם את שמו של הקב"ה בעולם).

לכן, אומר ה"חתי סופר", בגלל שנח לא הוכיח את בני דורו, נענש הוא, בכך שנצל מן המבול על-ידי שנסגר בתוך תיבה במשך שנה תמימה. שהרי הרבה דרכים יש לה' יתברך כדי להציל את נח מן המבול, בלי שיצטרך להיות סגור בתיבה, ומדוע ניצל נח דוקא בצורה כזאת – להיות סגור בתיבה שנה שלמה עם חיות ובהמות? אלא, על פורחך שנענש הוא במידה כנגד מידה, ומאחר ונח היה מרוחק מבני דורו, ועבד את ה' בהתבודדות, כפי שכתוב: "את האלהים התהלך נח" – הלך עם ה' בהתבודדות נפרדת מבני דורו, ולא התחבר עמם כדי להתזרם בתשובה – לכן מידה כנגד מידה נסגר הוא בתיבה – נפרד מכל העולם.

זאת ועוד, מבואר בזהר הקדוש (נח, סז), כי נח פגם גם שלא התפלל על בני דורו כדי להצילם מפליה, כפי שהתפלל משה רבנו אחרי חטא העגל (שמות לב, לא-לב): "וישב משה אל ה' ויאמר אנא חטא העם הזה חטאה גדלה... ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת".

מכל זה נמצאנו למדים, שנח נענש והכישו הארץ, כדי לכפר על-כך שלא הוכיח את בני דורו ולא התפלל עליהם.

וצריכים אנו להבין, מדוע נענש נח על-ידי שהכישו דוקא הארץ, ולא חיה אחרת? הרי כל סוגי החיות היו בתיבה...

אלא, אם נתבונן היטב בתורה הקדושה, נראה שמנהיג הדור נמשל לאריה, כמו שנבא יעקב אבינו על דוד המלך, שיצא משבט יהודה (בראשית מט, ט'): "גור אריה יהודה", ופרש רש"י: "על דוד נתנבא (יעקב)

ויש לומר, שמנהיג הדור נמשל ל**אריה**, כיון שדרושות לו תכונותיו של **האריה**, מלך החיות. שהנה, ידוע, ש**לאריה יש שתי מעלות גדולות**: מעלה אחת, שכוחו בפיו, לשאוג שאגה גדולה ונוראה, המפילה **פחד ואימה** על כל ממלכת החיות, גדולים וקטנים, כמו שכתוב (עמוס ג', ח): "**אריה שאג מי לא יירא**".

ומעלה שניה, שה**אריה** אינו דואג רק לעצמו. אלא, בגבורתו הוא הולך לפני המחנה להביא מזון לכל בני ביתו. וכשהוא חש בריח סכנה מאויבים מבית או מחוץ, אין הוא מרגיש כל פחד ומרדף-לב, אלא בעז ובגבורה הוא מונק לפני המחנה במסירות נפש, כדי להרוג את אלו העומדים והמאיימים על גוריו. ומקרא מלא דבר הפתוב (במדבר כג', כד): "הן עם כלביא יקום ו**כארי** יתנשא לא ישכב עד יאכל טרף ודם חללים ישתה", ומפרש רש"י: "לא ישכב בלילה על מטתו עד שהוא אוכל ומחבל כל **מויק** הבא לטורפו".

כך בדיוק צריך להיות מלך ישראל ומנהיג הדור: שכוחו יהיה בפיו – "**לשאוג**" ולהוכיח את בני דורו, כמו שכתוב: "**אריה שאג מי לא יירא**" – כדי שכל אלו שלא הולכים בדרך התורה והיראה יפחדו "משאגת" המלך. והמעלה השניה, כמו **הארי**, המזנק לפני המחנה **למסור את נפשו** על בניו, כך צריך המלך ומנהיג הדור למסור את נפשו על בניו/בני דורו. וזאת, כפי שעשה דוד המלך, שעוד בהיותו נער, יצא לפני המחנה בלי פחד ומרדף-לב, כדי להילחם בגולית הפלישתי. (וגם לאחר מכן, בהיותו מלך, יצא כגיבור כנגד כל אויבי ישראל, והכה אותם שוק על ירך, ולא בחינם המשילו יעקב אבינו לאריה, באומר: "גור **אריה** יהודה").

וזהו הרמז הנשגב שרמזה ההשגחה העליונה לנח הצדיק, כאשר הכישו הארי, ונותר נח צולע ברגלו. שכן, נח היה צריך לשאול את עצמו, ולומר: "מה אני עושה כאן בתוך התיבה, כלוא ומסוגר עם בהמות וחיות? הרי הרבה דרכים למקום ברוך הוא להצילני מן המבול. אלא, ודאי שיש עלי **חטא**, כיון שלא 'שאגתי' כאריה על בני דורי לחזור **בתשובה**, וגם לא 'שאגתי' והתפללתי עליהם לפני ה', להצילם מפליה. על-כן, כיון שלא התנהגתי כפי הראוי למנהיג הדור **כאריה** השואג, ההולך לפני המחנה, לשמור על גוריו, שלא יאונה להם כל רע, לכן הכישני הארי ועשאני צולע ובעל מום, כדי לרמוז לי מדוע לא 'שאגתי', ולא רצתי לפני המחנה להצילם". (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו..."

מעשה באחד מעשירי ניו-יורק, שהשכים לפתחו של רבי יעקב יוסף חריף – ששמש בסוף המאה ה-19 כרב הפולל בניו-יורק, וכה אמר לו: במשך שנים עשיתי לילות כימים בעבודות שונות, והגעתי בעזרת ה' לרכוש רב. אולם עתה, כשהגעתי לגיל זקנה ושיבה, מבקש אני לעשות משהו למען העולם הבא שלי.

לצערי, בני שקועים כל הימים בעסקים גדולים ומסועפים, וחושש אני, שמרוב טרדותיהם לא יתפנו הבנים לעשות תיקון לנשמת, לאחר מותי.

ייעץ לי רבנו, מה עלי לעשות עתה בממון הרב שצברתי בימי חיי!

השפיע רבי יעקב יוסף על אותו הגביר, שיתרום סכומים נכבדים לכמה מוסדות תורה וחסד. אולם, לפני שהלך אותו הגביר, אמר לו: בתחילת פרשת "נח" כתוב: "אלה תולדות נח, נח איש צדיק תמים היה בדרתיו". ונשאלת השאלה: מדוע פותח הכתוב ב"אלה תולדות נח", ומסיים בתיאור צדקותו ותמימותו של נח עצמו ("איש צדיק תמים")? שהרי, צריכים אנו לשאול, איפה כאן תולדותיו?

וכבר חש רש"י בקושי זה, והעיר: "ללמדך, שעיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים".

ואכן, המעשים הטובים של האדם בתיים הם הם עיקר התולדות שלו – בעולם הזה ובעולם הבא. ומשום כך, אל יסמוך אדם על בניו, שהם יהיו אלה שיביאוהו לחיי העולם הבא. ועל אחת כמה וכמה בדור "עני" ברוחניות כמו שלנו, שתודעת הילדים מצטמצמת במקרים רבים ב"מפטיר" וב"נפטיר" – כלומר, בהתחלה, בהגיגת בר המצוה שלהם, שאז הם עולים ל"מפטיר" (=קריאת ההפטר), ובסוף באמירת "קדיש" עם פטירת ההורים.

במצב זה, אין לצפות, שהבנים יפעלו כראוי לתיקון נשמות ההורים, ולכן על ההורים לפעול ולהכין לעצמם "צידה לדרך". וכבר אמר הלל הזקן (מסכת אבות א', יד): "אם אין אני לי, מי לי? ואם לא עכשיו, אימתי?..."

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אַל שׁוּדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים** "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) **bnei-zion.com** **יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38** ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיָּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלְוָה וַיָּשׁוּב"

על הכתוב כאן אומר הגה"ק מגאלנטא זיע"א, שעיקר קניית התורה הקדושה הוא רק על-ידי חזרה על הלימוד. שכן, בלי זה אי-אפשר לבוא לשום מדרגה בתורה הקדושה. והביא לכל רמז מהכתוב בתורה, ואמר, שהנה מצינו בתורה שיש ארבע פעמים את המלה "הלוח": פעמים בפרשתנו (ח'ג): "וַיָּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלְוָה וַיָּשׁוּב". וכן (ח'ה): "וְהַמַּיִם הָיוּ הַלְוָה וְחִסּוֹר עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי". פעם שלישית בפרשת "לך לך": "הַלְוָה וְנִסּוּעַ הַנְּגִבָה". ופעם רביעית בפרשת "תולדות" נאמר על יצחק: "וַיַּגְדֵּל הָאִישׁ וַיִּלְךְ הַלְוָה וַיַּגְדֵּל".

והפירוש הוא, שמי שהוא "הלוח ונסוע הנגבה", דהינו, שאוהב לנסוע הלאה בלימודיו, ללמוד דברים חדשים, כאשר אין הוא חוזר על הראשונות, אצלו מתקנים: "והמים היו הלוח וחסור". דהינו "המים" (=התורה הקדושה) נחסרת אצלו (=הלוח וחסור), ולא מתקיימת.

אבל, מי שהוא "הלוח ושוב", שלומד הלוח ושוב, וחוזר על תלמודו, הנה אצלו מתקנים "וַיַּגְדֵּל הָאִישׁ וַיִּלְךְ הַלְוָה וַיַּגְדֵּל", שעולה מעלה מעלה בדרגת לימודו בתורה הקדושה.

"מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינְנָה טְהוֹרָה" (ז', ח')

על הכתוב, "ומן הבהמה אשר איננה טהרה", שואלים המפרשים, מדוע אין התורה מקצרת ואומרת: "ומן הבהמה **הטמאה**"? הרי אין התורה כותבת אף אות מיותרת, והיא אפשר לחסוך שמונה אותיות? אלא, אומר רבי יהושע בן לוי: לעולם אל יוציא אדם דבר מגונה מפיו, שהרי עקם (=שנה) הכתוב שמונה אותיות, ולא הוציא דבר מגונה מפיו, שנאמר: "ומן הבהמה אשר איננה טהרה". מכאן למדו חז"ל, עד כמה חשוב לשמור על נקיות הלשון, ועד כמה פדאי לטרוח לדבר באריכות, ובלבד שלא להוציא מפיו מלה שאיננה נקייה.

פעם נשאל המגיד מדובנא וצוק"ל: הלא בהמשך התורה מופיעות המלים "טמא" או "טמאה" פעמים רבות. אם כן, מדוע לא כתוב גם שם "ומן הבהמה אשר איננה טהרה"?

נענה המגיד ואמר: אסביר לכם זאת על-פי משל: בעיר אחת גר יהודי עשיר מופלג, ועם זאת היה האיש גם תלמיד חכם גדול. מה שנאמר, תורה וגדולה במקום אחד. והנה, בשכנותו גר יהודי פשוט ועם הארץ, עני ואביון, שנודע בכינויו "יוסל בור". יום אחד התדפק הולך-דרכים על דלתו של הגביר, ושאל את משרת הגביר על כתובתו של ר' יוסף, הגר ברחוב זה. "מי?" - פרץ המשרת בצחוק גדול - "ודאי מתפון אתה ל'יוסל בור'... ובכן הנה כאן הוא מתגורר, בבקתה העלובה ממול...".

שמע בעל הבית את דברי משרתו, ונזף בו: "האם אינך מתבייש להעליב שכן בפני אדם זר בכנויי גנאי? אין זה נאה!".

והנה, לאחר כמה ימים התדפק שדכן על דלתו של הגביר, ובקש להתראות עם בעל הבית.

"ר' יוסף שלחני אליך. ברצונו להציע את בנו הבכור כחתן לבתך...". "מי?" - צעק בעל הבית בקול גדול - "יוסל בור? שאני אשתדך עם 'יוסל בור'!? צא מעלי, ואל תוסף לבוא אלי עוד בהצעות כגון אלה...".

כאשר עזב השדכן את המקום בבושת פנים, פנה המשרת אל אדוניו, ואמר לו: "לפני ימים מספר גערת בי על שאני מכנה את השכן בפניו 'יוסל בור'. והנה, עכשיו אני שומע את אותו כינוי מפיהך?". "ודאי" - השיב בעל הבית - "כאשר בא יהודי ושואל מה היא כתובתו של השכן, אין זה נוגע לנו, ואין מקום לספר 'בתארי' של השכן, שהוא בור ועם הארץ. אולם, כאשר מציעים לי שידוך את בנו, צריך אני להודיע מפני מה אין שידוך זה ראוי לנו...".

כֵּן הוּא גַם הַנְּמִשָּׁל, סִים הַמְּגִיד מְדוּבָּנָא, וְאָמַר: כַּאֲשֶׁר מוֹנֵה לְנוּ הַתּוֹרָה אֵילוּ חַיּוֹת וּבְהֵמוֹת נִכְנְסוּ לְתִיבַת נֹחַ, אֵין זֶה מֵעֵינֵינוּ לְדַעַת מִי מֵהֵן טַמְאָה. מִשּׁוּם כֶּךָ שָׁנָה הַפְּתוּב וְהָאֵרִיךְ בְּלִשׁוֹנוֹ – כִּדִּי לְלַמְּדֵנוּ חוּמְרַת דִּיבּוּר שְׂאִינוּ רְאוּי. אוּלָם, בְּשֵׁאֵר הַמְּקוֹמוֹת, כַּאֲשֶׁר מְדוּבָר בְּשִׁמְרַת נַפְשׁוֹ שֶׁל יְהוּדֵי מְאֻכִּילַת מְאֻכְלִים אֲסוּרִים, שָׁם אֵין צוּרָךְ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלִשׁוֹן עֲקִיפָה וְעֵדִינָה, אֲלֵא יֵשׁ לֹאמֵר זֹאת בְּכָל חוּמְרַת הַדִּין: הִזְהֵרוּ! דְּבַר זֶה "טַמְא" הוּא לְכֶם!..."

"בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שֵׁם" (מֵעֵשָׂה זֶה חֵיב כָּל אַבָּא לְסַפֵּר לִילְדֵיו)

בִּימֵי יְלֻדוֹתוֹ נִהַג הַגָּאוֹן רַבֵּי מְרַדְכֵי גִיפְטֵר זצ"ל, רֹאשׁ יְשִׁיבַת טְלוֹז בְּאֲמֵרִיקָה, לְאַסּוֹף תְּמוּנוֹת שֶׁל גְּדוּלֵי תּוֹרָה, וְלִשְׁבָּצֵם בְּאַלְבּוּם. כְּנֶרְאָה שְׂאִיסוּף "רַבְּנִים" הָיָה נְהוּג שָׁם. הוֹרִיזוּ שֶׁל הַיֶּלֶד הַקָּטָן הַבְּחִינוּ שֶׁהֵבֵן הַיְקִיר שְׁלֵהֶם הַשְּׂאִיר בְּאַלְבּוּם "גְּדוּלֵי הַתּוֹרָה" שְׁלוֹ מְשַׁבְּצַת אַחַת רִיקָה, וְלֹא מִלֵּא אוֹתָהּ בְּתֵמוּנָה. הֵם לְקַחוּ אֶת הַאֲלָבוּם לִידֵיהֶם, וְרֹאוּ שְׁבִאוֹתוֹ מְקוּם בוֹ הֵיטָה צְרִיכָה לְהוֹפִיעַ תְּמוּנָה, הַכְּנִיס בְּנֵם פֶּתַק קָטָן בְּכֶתֶב יָדוֹ, וְבוֹ הַמְּלִים הַבָּאוֹת: "מְרַדְכֵי, אִם תִּלְמַד טוֹב וְתַעֲמוּל בְּתוֹרָה, גַּם אוֹתָךְ יִכְנִיסוּ לְכָאן בְּרַבּוֹת הַיָּמִים, וְאִם לֹא – תִשְׂאָר בְּחוּץ..."

מִחֲשָׁבוֹת גְּדוּלוֹת שֶׁל יֶלֶד קָטָן, שְׂצַמַח בְּרַבּוֹת הַיָּמִים וְהַפֶּךְ לְאַחַד מִמְרַבֵּיצֵי הַתּוֹרָה הַגְּדוּלִים בְּעַם הַיְהוּדִים...

"בִּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעֲיָנוֹת תְּהוֹם רַבָּה"

אִיסֵר הַרְאֵל, שֶׁשִּׁמַּשׁ שָׁנִים רַבּוֹת כְּרֹאשׁ הַמוּסָד, מְסַפֵּר עַל הַנֶּס הַגְּדוֹל שֶׁרָאָה בִּימֵי נְעוּרָיו בְּעִיר דְּוִינְסֵק שְׁבְרוּסְיָה, שְׁבָה גְּדֹל, וְכֶךָ הוּא כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ בְּטַחוּן וְדְמוּקְרָטִיָה.

"מִשְׁנַת 1888 וְעַד לְפִטְרִיתוֹ שִׁמַּשׁ הָרַב מְאִיר שְׁמַחָה הַכֹּהֵן כָּרַב בְּעִיר דְּוִינְסֵק. בְּמִשְׁךָ כָּל שְׁנוֹת הַמְּלַחְמָה וְתִהְיוּכּוֹתֶיהָ לֹא עֹזַב ר' מְאִיר שְׁמַחָה אֶת הָעִיר, וְנִשְׂאָר עִם שְׂאִרִית צֶאֱן מְרַעִיתוֹ. אָבִי, חֲנִיךְ יְשִׁיבַת וּלְוִז'יִן, נִהַג לְשַׁתֵּף אוֹתִי בְּבִיקוּרָיו אֲצֵל ר' מְאִיר שְׁמַחָה, אִישִׁיּוֹת שֶׁהִקְרִינָה אֲצִילוֹת וְחוּם אָנוּשִׁי. הֵיטָה זֹו חוּיָה בְּלִתי רְגִילָה עֲבוּרִי, הַנְּעַר הַצְּעִיר.

בְּקִשֵׁר לְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה, זְכוּר לִי מְקַרָּה שֶׁלֹּא אֲשַׁכַּחְהוּ לְעוֹלָם! לְעִיר קָרָה נֶס גְּדוֹל, וְהַדְּבַר יוֹחֵס לְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה. אוֹתָהּ שָׁנָה הַתְּחִלָּה הַפְּשֻׁרַת הַשְּׁלָגִים וְהַקְּרַח בְּמִרְחָבֵי רוּסְיָה וּבְמִקְוֹרוֹת הַנְּהַר דְּוִינָה, עוֹד לְפָנַי שֶׁהִגִיעַ הָאָבִיב לְאִיזוּר הַשְּׁפָךְ שֶׁל הַנְּהַר לִים בְּמִפְרָץ רִיגָה. בְּאִיזוּר שְׁבִין הָעִיר דְּוִינְסֵק וְעַד לְמִפְרָץ, מְרַחֵק שֶׁל יוֹתֵר מִ–200 ק"מ, שָׁרַר עֲדִין חֶרֶף קָר וּמְקַפֵּיא. כָּל הַקָּטָע הַזֶּה שֶׁל הַנְּהַר הָיָה מְכוּסָה קָרַח עֲבָה וְעַקֵּשׁ. הַמַּיִם הַגּוֹאִים בְּזֶרֶם אֲדִיר, וּבְהֵם גּוֹשֵׁי קָרַח עֲנָקִיִים, מְצֹאוּ אֶת דְּרָכָם לִים חֲסוּמָה. הֵם קָרְעוּ גְּשָׁרִים, וְסַחֲפוּ עִמָּם כְּפָרִים שְׁלָמִים. הַמַּיִם הָאֲדִירִים הִלְמוּ בְּסוּלְלָה הַגְּדוּלָה הַמְּקִיפָה אֶת הָעִיר דְּוִינְסֵק, וְגָאוּ לְלֹא הֶרֶף. בְּתוֹךְ זְמַן קָצֵר הָיוּ עֲלוּלִים לְשִׁטּוֹף אֶת הַסּוּלְלָה וְלְהֲצִיף אֶת הָעִיר.

הַתּוֹשְׁבִים הִחְלוּ נוֹהֲרִים לְקוֹמוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת וְלַגְּגוֹת הַבְּנִינִים, וְהַמְּתִינוּ בְּכָל רִגְעַ לְאַסּוֹן הַקָּרֵב וּבָא. גַּם אֲנַחְנוּ אֲרֻנוּ כָּל מָה שְׁנִיתָן הָיָה לְטַטְלֵל וְלְהַצִּיל, וְעֲלִינוּ שְׁתֵּי קוֹמוֹת בְּבִנְיָן שְׁבוּ גְּרֻנוּ. חֲרָדָה גְּדוּלָה אַחְזָה בְּכָלֵם. הַמְּשַׁבֵּר הַגִּיעַ לְשִׂאוֹ בְּשִׁבַת לְפָנוֹת בְּקָר. הִנֵּה, בְּכָל רִגְעַ עֲלוּל הַנְּהַר לְעִבוּר עַל גְּדוּתָיו, אוֹ לְפְרוּץ אֶת הַסּוּלְלָה. בְּפָנַי אָבִי עֲמָדָה הַשְּׂאֵלָה, אִם לְהִישָׁאֵר בְּבֵית עִם הַמְּשַׁפָּחָה בְּאֲסוֹן הָעוֹמֵד לְהַתְּרַגֵּשׁ, אוֹ לְלַכֵּת לְבֵית הַכְּנֶסֶת לְתַפִּילַת שַׁחֲרִית, וְלְצַרֵּף אֶת תַּפִּילָתוֹ–תַּחֲנִינוֹתוֹ לְקַהֵל הַמַּתְפַּלְלִים. לְבִסּוֹף הַחֲלִיט לְמַהֵר לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְאֲנִי הַצְּטַרְפְּתִי אֵלָיו. בְּעִיצוּמָה שֶׁל הַתַּפִּילָה, שֶׁהֵיטָה נִרְגַּשְׁתָּ בְּיוֹתֵר, וּמְלֹוָה זְעָקוֹת שְׁבַר, פָּרְצוּ יְהוּדִים מְבוֹהָלִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת, וְצָעְקוּ שֶׁהַמַּיִם עוֹמְדִים בְּכָל רִגְעַ לְשִׁטּוֹף אֶת הָעִיר.

ר' מְאִיר שְׁמַחָה קָם מִמְּקוֹמוֹ עֲטוּף בְּטִלְיוֹתוֹ, וְשֵׁם פְּעָמָיו לְעִבְרַת הַסּוּלְלָה, וְאַחֲרָיו כָּל הַקַּהֵל בְּטִלְיוֹתוֹ. הָרַב עָלָה עַל הַסּוּלְלָה, עֲמַד עָלֶיהָ, וְהַתְפַּלֵּל לִירִידַת הַמַּיִם. וְאָכֵן, תוֹךְ כִּדִּי תַפִּילָה הַחַל הַקְּרַח לְנוּעַ מִמְּקוֹמוֹ, נִבְקַע, וְהַמַּיִם הִחְלוּ יוֹרְדִים בְּנְהַר. הֵיטָה עַל הַסּוּלְלָה, צָעִדִים מְסַפֵּר מְרַבֵּי מְאִיר שְׁמַחָה. מְעַמֵּד זֶה נִחְקָק בְּזְכוּרָנוּ, וְהוּא עוֹמֵד תָּמִיד לְנִגְדַ עֵינָי. כְּהֶרֶף עֵין פְּשֻׁטָה הַשְּׂמוּעָה בְּחוּצוֹת דְּוִינְסֵק, שֶׁהָרַב מְאִיר שְׁמַחָה הַכֹּהֵן עָשָׂה מַעֲשֵׂה נִסִּים וְהַצִּיל אֶת הָעִיר. תּוֹשְׁבֵי הָעִיר הַנוֹצְרִים, וּבְתוֹכָם גַּם אֲנִטִישִׁמִּים יְדוּעִים, מָהְרוּ לְרֹאוֹת בִּירִידַת הַמַּיִם מַעֲשֵׂה נֶס שְׁחוּלָל הָרַבֵּי הַקְּדוּשׁ. אוּלָם, ר' מְאִיר שְׁמַחָה לֹא רָאָה בִּירִידַת הַמַּיִם מוֹפֵת, וְלֹא רָאָה אֶת עֲצָמוֹ "קְדוּשׁ". שְׁהָרִי, רַק לְהַפִּיל אֶת תַּחֲנִינוֹתוֹ בְּפָנַי הָאֲלֻקִּים הַלֵּךְ, וְלֹא לְבַצֵּעַ מַעֲשֵׂה נִסִּים!"

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרֶשֶׁת הַשְּׁבוּעַ: נַח **אַל שׂוּי יִתֵּן לָכֶם רַחֲמִים** "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

ערש"ק ל' חשוון תשע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יציאת השבת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"ויבא נח...אל התבה מפני מי המבול" (ו' ז')

כּוֹתֵב כְּאֵן רַש"י: "אף נח, מְקַטְנֵי אַמוּנָה הָיָה (הָיָה מִן הַסַּפְקָנִים, שְׁאַמוּנָתָם בַּה' אֵינָה מוֹשְׁלֶמֶת וּבִטּוּחָה), מֵאַמִּין וְאֵינוּ מֵאַמִּין שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל, וְלֹא נִכְנַס לַתֵּבָה עַד שֶׁדַּחַקוּהוּ(=לְחָצוּ עָלָיו) הַמַּיִם". לְפִי דְבַרֵי רַש"י רוֹאִים שֶׁיֵּשׁ פְּנִים בְּאַמוּנָתוֹ שֶׁל נַח, שֶׁכֵּן לֹא הָאֲמִין עַד הֶרְגַע הָאַחֲרוֹן שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל! הָאֵם יִתְכַּן שְׁנַת, שֶׁהִיא אִישׁ צְדִיק, לֹא יֵאֲמִין לְדַבְרֵי ה' יִתְבָּרַךְ?

הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק מִזִּידִיצ'וֹב מִבֵּיא פְרוּשׁ מְעַגֵּן לְדַבְרֵי רַש"י. לְפִי פְרוּשׁ זֶה מוֹצֵג לְפָנֵינוּ נַח הַצְדִיק כְּמֵאַמִּין מוֹשְׁלֶם וּכְבַעַל בְּטָחוֹן מוֹפְלֵג בַּה', וְהוּוּ פְרוּשׁוֹ לְדַבְרֵי רַש"י הַקְדוּשׁ: "אף נח מְקַטְנֵי אַמוּנָה הָיָה מֵאַמִּין" – בֵּין קִטְנֵי הָאַמוּנָה שְׂבִדּוּרוֹ הָיָה נַח מֵאַמִּין גְּדוּל וּבַעַל בְּטָחוֹן בְּחִסְדֵי ה', וְכִיּוֹן שֶׁיִּדְעַ שֶׁהַקֵּב"ה מְרַחֵם בְּטוּבוֹ עַל כָּל בְּרִיּוֹתָיו, "וְאֵינוּ מֵאַמִּין שְׂיָבוֹא הַמַּבּוּל" – לֹא הָאֲמִין עַד לְרַגַע הָאַחֲרוֹן שְׁאַמְנָם יָבוֹא הַמַּבּוּל וְיִשְׁטוֹף לְמוֹת אֶת כָּל יְצוּרֵי הָעוֹלָם, וּמִשׁוּם כֵּךְ "לֹא נִכְנַס לַתֵּבָה עַד שֶׁדַּחַקוּהוּ הַמַּיִם". וּמִסַּפְרַת אַגְדָּה חֲסִידִית: כְּשֶׁהִלָּךְ הַאֲדַמוּ"ר רַבִּי יִצְחָק אֵיזִיק לְעוֹלָמוֹ, וּנְשַׁמְתוֹ הַגִּיעָה לִישִׁיבָה שֶׁל מַעֲלָה, יָצָא לְקִרְאָתוֹ רַש"י הַקְדוּשׁ וְהִפִּיר לוֹ טוֹבָה עַל הַפְּרוּשׁ הַמִּיּוֹחַד וְהַנָּאֵה, שֶׁהִצִּיעַ לְדַבְרֵיו בְּפֶרֶשֶׁת "נח".

"וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נַח אֶת חֲלוֹן הַתֵּבָה...וַיִּשְׁלַח אֶת הָעוֹרֵב וַיִּצֵּא וַיָּשׁוּב...וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֶתֶר לְרֹאוֹת הַקָּלוֹ הַמַּיִם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה..."

הַ"חֲתָם סוֹפֵר" זִיע"א כּוֹתֵב דְּבַר פְּלֵא עַל סִירוּב הָעוֹרֵב לְצֵאת מִן הַתֵּיבָה בְּשְׁלִיחוֹת נַח, לְרֹאוֹת הַקָּלוֹ הַמַּיִם. וּמִבֵּיא אֶת דְּבַרֵי הַגְּמָרָא עַל מָה שֶׁהִשִּׁיב הָעוֹרֵב לְנַח: "אָמַר רִישׁ לְקִישׁ: תְּשׁוּבָה נִצְחָת הַשִּׁיבוֹ (הָ)עוֹרֵב לְנַח. אָמַר לוֹ...אֵם פִּגְעַ בִּי שׁוּר חֲמָה אוֹ שׁוּר צָנָה, (וְאֵנִי אֲמוֹת), לֹא נִמְצָא עוֹלָם חֲסֵר בְּרִיָּה אַחַת?!". כְּלוּמַר, אוֹמֵר הָעוֹרֵב לְנַח: אֵם תְּשַׁלְּחֵנִי מִן הַתֵּיבָה, וְאֲמוֹת מִפְּנֵי הַחֲמָה אוֹ מִפְּנֵי הַצִּינָה, הֲרִי תִהְיֶה חֲסֵרָה בְּרִיָּה אַחַת(=הָעוֹרֵב) בְּעוֹלָם.

וּבִאֲמַת צְרִיךְ בִּיאוֹר עַל-כֵּךְ. שֶׁכֵּן, מִדּוּעַ לֹא חָשַׁשׁ נַח לְטַעֲנַת הָעוֹרֵב, שְׁמָא יָמוֹת הוּא? שֶׁהֲרִי בְרוּר הוּא שְׂרָצוֹן ה' הוּא שִׁיְהִיָּה עוֹרֵב בְּעוֹלָם. וְגַם צְרִיךְ לְהִבִּין, מִדּוּעַ הַסְכִּימָה הַיּוֹנָה לְצֵאת מִן הַתֵּיבָה וְלֹא חָשְׁשָׁה לְטַעֲנַת הָעוֹרֵב, שְׁמָא תָמוֹת הִיא, וְיִמְצָא הָעוֹלָם חֲסֵר בְּרִיָּה אַחַת.

וּמִסְבִּיר עֲנִיָּן זֶה הַ"חֲתָם סוֹפֵר", בְּדַבְרֵי קוֹדְשׁוֹ וְאוֹמֵר (בְּרֵאשִׁית כט'): "הִנֵּה הַקֵּב"ה צָוָה לְכָל בַּעֲלֵי הַחַיִּים שֶׁיִּכְנָסוּ בַתֵּיבָה, וְלֹא הָיָה לָהֶם רְשׁוּת לְצֵאת, כִּי אֵם בְּרֵשׁוֹת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, כְּדַכְתִּיב: וַיִּדְבַּר אֱלֹהִים אֶל נַח לֵאמֹר צֵא מִן הַתֵּבָה אַתָּה וְאַשְׁתְּךָ וּבְנֵיךָ... (ו)כָּל הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּךָ...! (כָּאֵן צָוָה לְצֵאת, אֲךָ לֹא לְפָנֵי כֵן). אֵם כֵּן, לְכַאוּרָה הַדִּין עִם הָעוֹרֵב (שֶׁלֹּא רָצָה לְצֵאת מִהַתֵּיבָה). אֲךָ נַח יָדַע שֶׁיֵּשׁ כַּח בְּיַד חֲכָמִים לְעַקוֹר דְּבַר תּוֹרָה הַכִּי(=כְּאֲשֶׁר) הַשְּׁעָה צְרִיכָה לְכַךְ... (וְהַמְקִיִם אֶת דְּבַרֵי חֲכָמִים) – לֹא יִזְקוּהוּ שָׂרֵב וְשִׁמְשׁ, וְלֹא קוֹר וְצִינָה. אֲךָ הָעוֹרֵב לֹא הָאֲמִין (ב)נָה".

וּבְמִקּוּם אַחַר כּוֹתֵב הַ"חֲתָם סוֹפֵר" ("וַיִּצֵּא"): "עַל-כֵּן הַיּוֹנָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲיַנַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל...שְׁמַעָה לְקוֹל נַח, וַיִּצְתָּה כְּשֶׁשַׁלְּחָהּ. מָה שְׂאִין כֵּן הָעוֹרֵב, הַאֲפִיקוֹרֵס, (ש)לֹא שְׁמַע לְקוֹל נַח..."

הִנֵּה, לְמַדְנֵנוּ מִמִּשְׁנַתוֹ הַטְּהוּרָה שֶׁל הַ"חֲתָם סוֹפֵר", שֶׁהַיּוֹנָה, שֶׁהִיא בְּבַחֲיַנַת כְּנִסַּת יִשְׂרָאֵל, מְסַרָּה אֶת נַפְשָׁהּ, כְּדִי לְקַיֵּם דְּבַרֵי חֲכָמִים – לְשִׁמוּעַ בְּקוֹל נַח, וְלִלְכַת בְּשְׁלִיחוֹתוֹ, וְלֹא חָשְׁשָׁה, כְּמוֹ הָעוֹרֵב, שְׁמָא יִפְגַּע בָּהּ שׁוּר חֲמָה אוֹ שׁוּר צִינָה – כִּי צְדִיק גּוֹזֵר, וְהַקֵּב"ה מְקַיֵּם, וּבּוֹדָאֵי שְׁמַדְבָּר זֶה לֹא יֵאָרַע לָהּ שׁוּם דְּבַר רָע.

עַל-כֵּן צְרִיכִים אָנוּ לְלַמּוֹד מוֹסֵר מְכָל זֶה, שְׁחִיבִים לְשִׁמוּעַ לְדַבְרֵי חֲכָמִים. וּמָה שֶׁהֵם גּוֹזְרִים צְרִיכִים אָנוּ לְשִׁמוּעַ בְּקוֹלָם. שֶׁכֵּן, כָּל מַעֲשִׂיהֶם הֵם בְּרָצוֹן ה' יִתְבָּרַךְ. אוֹלָם, צְרִיךְ גַּם לְדַעַת, שֶׁ"כָּל הָעוֹרֵב עַל דְּבַרֵי חֲכָמִים חֵיב

יהי רצון שנוזכה לשמוע ולקיים תמיד את כל מצות הבורא יתברך, ובכללן מצות שמיעה לקול דברי חכמים, אמן.

"ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה"

על הכתוב, "ותבא אליו היונה לעת ערב והנה עלה זית טרף בפיה", מביא רש"י מדרש אגדה (עירובין יח): "אמרה (היונה): יהיו מזונותי מרורין כזית בידו של הקב"ה, ולא מתוקין כדבש בידי בשר ודם". וכתבו שם ה"תוספות" (פסחים לו'): "מרורין כזית, הכונה לאילן של זית, כי הוא מר. אך לא הפרי, כי הפרי (=הזית) הוא מתוק".

בספר "בהיות הפקר" להגה"צ רבי שאול בראך זצ"ל, כתוב, שבעת שלמד בישיבה, בא לבקר שם הגאון הישיש רבי מנחם כץ זיע"א, מגדולי תלמידי ה"חתם סופר" זיע"א. והנה, בעת הפרידה, ליוו אותו ראש הישיבה והתלמידים. בהיותם בדרך בקש ראש הישיבה מהגאון רבי מנחם כץ, שיברך את בנו. לאחר שהפציר בו, ברח רבי מנחם כץ את הבן בקול רם, ואמר: "יהי רצון שתהיה טוב וגדול מאביך...".

לפליאת השומעים, הסביר להם הגר"מ כץ, שכאשר למד אצל רבו, ה"חתם סופר", היה בין התלמידים בחור אחד, בן לאב פשוט, שהתלונן באוזני ה"חתם סופר" שאביו מצער אותו. מיד קרא ה"חתם סופר" לאביו של אותו תלמיד, ושאל אותו: מדוע תצער את בנך? והלא הוא בחור מתמיד בתורה ומופלג ביראת שמים, וכלו מחמדים! ענה האב ואמר ל"חתם סופר": בני מתנהג בפרישות יתרה, ומחמיר על עצמו אף יותר ממני. וכי היה ערב לרבנו שבנו יהיה מתנהג בפרישות יותר ממנו? ענה לו ה"חתם סופר" זיע"א: והלא על-כך אנו מתפללים תמיד, שיהיו בנינו טובים מאיתנו... כמו שמצינו בזית, שכתבו ה"תוספות", שאילן הזית מר, ואולם הפרי מתוק – הרי שהבן יותר טוב מהאב..."

ולפי זה אומר דוד המלך (תהילים קכח, ג-ד): "בניך כשתלי זיתים סביב לשלחנך". דהינו, שהבנים יהיו טובים מהאבות, כמו שתילי הזיתים, שמתוקים הם יותר מהעץ. ולכן אומר דוד המלך בהמשך: "הנה כי כן יבורך גבר ירא ה'". שכן, זוהי הברכה המעולה לגבר ירא ה' – שיצליחו בניו בתורה וביראת שמים יותר ממנו. "ותהי ראשית ממלכתו בכל וארץ..."

הרה"ק בעל ה"אור לשמים" זיע"א דורש על הכתוב, "ותהי ראשית ממלכתו בכל וארץ...": כך: "ראשית ממלכתו" (=תחילת קבלת על מלכות שמים) של האדם היא "בבל" (=תלמוד בבלי). כי על-ידי שלומד גמרא יוכל להגיע לכל הדברים הטובים, ויזכה ל"ארץ" – דהינו לחיים ארוכים. והוסיף גם ש"ארץ" הוא גם לשון ארוכה ורפואה. מפאן, שהלימוד מביא גם רפואה לאדם..."

"אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו...ויולד נח שלשה בנים"

על הכתוב כאן מובא בספר "לבם של ישראל" מעשה נפלא באברך אחד, אשר עברו מספר שנים מנישואיו, ועדין לא נפקדו בילדים. באחד הימים זכה אותו אברך לעשות דבר חסד כלשהו עם הרה"ק, בעל "הלב שמחה" מגור זיע"א. ועל חסד זה רצה הרבי מגור לגמול עמו טוב, ולכן פנה אליו, ואמר בחיוך: הנה, כתוב בתורה, "אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו", ודרש רש"י: "שעיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים". והנה, ידוע מה שפרש הרה"ק רבי שמחה בונים מפשיסחא זיע"א, שיש בשמים כל מיני שערים ("שער פרנסה", "שער חיים טובים" וכו'). אולם, צריך לדעת, שהשער של "ילדים" נמצא בסמוך (=ליד) השער של "גמילות חסדים".

והנה, לפעמים, לצערנו, השער של "ילדים" סגור, ואין לאדם צאצאים, לא עלינו. אולם, צריך לדעת, שכאשר נמצאים בשער של "גמילות חסדים", אפשר לחמוק, ולהיכנס אל השער של ה"ילדים", שהרי הם סמוכים אחד לשני. וזהו שרמזו רש"י: "עיקר תולדותיהם של צדיקים – מעשים טובים". דהינו, "עיקר" – עקר ועקרה, שעדין לא נפקדו ב"תולדותיהם של צדיקים" ובזרע של קימא, יכולים לזכות לזרע ברח"ה, על-ידי "מעשים טובים" – בעשית חסד ומעשים טובים. שכן, כאמור, כאשר הם נמצאים בשער "גמילות חסדים", יכולים הם לחמוק ולהיכנס לשער "הילדים" הסמוך... והנה, לא יצאה (=עברה) שנה, ואותו אברך נפקד בזרע של קימא...!

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנוּ לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תִּשְׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"ונח מצא חן בעיני ה'"

על הצלתו של נח מן המבול אומרים חז"ל **שֶׁהֲצִלָּה** זו היא הראשונה והגדולה ביותר מאז בריאת העולם, (הצלת הצדיק מעונשם של הרשעים).

וכָּלֵל גדול למדונו רבותינו הקדושים, שְׁכַל אִירוּעַ שֶׁהוּא **רֵאשׁוֹן**, הָרִי הוּא יְסוּד וְאֲבֵן פִּינָה לְכָל הַבָּא אַחֲרָיו. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָאִינוּ **בְּחֵטָא** אָדָם הָרֵאשׁוֹן, **שְׁחָטָא** וְאֶכֶל מֵעֵץ הַדַּעַת, וְחֵטְאוֹ זֶה הָיָה יְסוּד לְכָל הַחֲטָאִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרָיו. וְכֵן לְהַבְדִּיל, כָּל הַנְּסִים שֶׁעָשָׂה הַקַּב"ה לְאַבוֹתֵינוּ, כְּאֲשֶׁר גָּאֵלָם וְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, הִנֵּה הֵם בְּבַחֲיַנַּת "מַעֲשֵׂה אָבוֹת סִימָן לְבָנִים", וְכֵן יִהְיֶה, בְּעֶזְרַת הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, בְּגֵאוּלָּה הַעֲתִידָה (בְּקִרּוֹב מִמֶּשׁ), כְּפִי שְׂאוּמֵר הַפְּתוּב (מִיכָה ו', טו):

"כִּימֵי צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת (=נְסִים)". על-פֶּן, מִזֶּה נֹכַח לְהַבִּין, **שֶׁהֲצִלָּה** זו שֶׁהֲצִיל הַקַּב"ה אֶת נַח מִהַמְּבּוּל הִיא יְסוּד וְאֲבֵן פִּינָה לְכָל הַהֲצִלוֹת שֶׁיִּצְלֵל הַקַּב"ה לְעֵתִיד אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעוֹנָשָׁם שֶׁל **הַרְשָׁעִים**.

עֲנִין זֶה יוֹבֵן בִּיתֵר שְׂאֵת, על-פִּי מָה שֶׁכָּתַב הַרַה"ק רַבִּי נִפְתָּלִי מֵרֵאשִׁיץ זִיע"א, בְּסִפֵּר "זֶרַע קֹדֶשׁ", בְּפִרְשַׁתְנוּ: "נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדַרְתָּיו, (ו) עֵינָיו בְּאֵלֶי שַׁי"ךְ, שֶׁהִקְשָׁה, לָמָּה לֹא כָּתִיב 'בְּדוֹרוֹ' (אֵלֹא 'בְּדוֹרוֹתָיו')... וַיֵּשׁ לֹמֵר, כִּי דָרְךָ צַדִּיקִים לְעוֹבְדוֹ יִתְבָּרֵךְ בְּכָל כּוֹחוֹתֵיהֶם הַנִּכְלָלִים בָּהֶם, שֶׁהֵם יוֹצְאֵי יְרַחֵם... וּבְנַח הָיוּ נִכְלָלִים כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁמִּמֶּנּוּ נִבְנְהָ הָעוֹלָם. וְתִמְצָא רִמּוֹ, שְׂרָאִישֵׁי תִיבוֹת 'נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים' – גַּמְטְרִיָּה יִשְׂרָאֵל".

מְבוֹאֵר מִדְּבָרָיו הַקְּדוּשִׁים שֶׁל ה"זֶרַע קֹדֶשׁ", שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל הָיוּ כְּלוּלִים בְּתוֹךְ נַח. וְלָכֵן, כְּאֲשֶׁר הֲצִיל הַקַּב"ה אֶת נַח, הָרִי שֶׁהֲצִיל בְּכַף יָחַד אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהָיוּ כְּלוּלִים בּוֹ. וּמִכָּאֵן, **שֶׁהֲצִלָּה** זו היא יְסוּד גְּדוֹל לְכָל הַהֲצִלוֹת שֶׁעֲתִיד הַקַּב"ה לְהֲצִיל אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל. וְזֶהוּ שֶׁכָּתוּב בְּפִרְשַׁתְנוּ (ח', א'): "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח וְאֶת כָּל הַחַיָּה וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבָה". וְלִכְאוּרָה יֵשׁ לָנוּ לְשֵׂאוּל, מָה טִיבָה שֶׁל הַזְּכָרָה זֹאת?

אֶךְ לְפִי הָאִמּוּר הַכּוֹנֵה הִיא שֶׁהַקַּב"ה זָכַר כְּבִיכּוֹל הַצִּלָּה זוֹ שֶׁל נַח, כְּדִי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְהֲצִיל אֶת יִשְׂרָאֵל גַּם בְּעֵתִיד. וְלִפִּי זֶה מְבוֹאֵר הֵיטֵב מָה שֶׁאֲנִי אוֹמְרִים בְּתַפִּילַת מוֹסֵף שֶׁל רֵאשׁ הַשָּׁנָה, בְּפִסּוּקֵי הַזְּכוֹרוֹנוֹת: "וְגַם אֶת נַח בְּאַהֲבָה וְזָכְרָת. וְתַפְקֹדְהוּ בְּדַבַּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים, בְּהִבְיָאֵךְ אֶת מִי הַמְּבּוּל לְשַׁחַת כָּל בֶּשֶׂר מִפְּנֵי רוּעַ מַעֲלָלֵיהֶם. עַל כֵּן זְכוֹרָנוּ בָּא לְפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ, לְהַרְבוֹת זֶרְעוֹ כְּעַפְרוֹת תֵּבֵל וְצִאֲצָאֵיו כְּחוֹל הַיָּם. כְּכָתוּב בְּתוֹרַתְךָ: 'וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח, וְאֶת כָּל הַחַיָּה, וְאֶת כָּל הַבְּהֵמָה, אֲשֶׁר אִתּוֹ בַּתְּבָה, וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם". הָרִי שֶׁאֲנִי מְזַכְּרִים אֶת הַהֲצִלָּה שֶׁל נַח בְּתוֹר לִימוּד זְכוֹת, שֶׁיִּזְכּוֹר הַקַּב"ה לְהֲצִיל גַּם אוֹתָנוּ בְּיוֹם הַדִּין, וּמִבִּיאִים רְאִיָּה לְכַף מִהַפְּסוּק: "וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נַח". (עַל פִּי "אוּרָה שֶׁל תוֹרָה" לַהַרַה"ק פִּינְחָס פְּרִדְמָן)

"שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֲמָה אַרְךָ הַתְּבָה חֲמִשִּׁים אֲמָה רַחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אֲמָה קוֹמָתָה" (ו', טו)

בְּפִרְשַׁתְנוּ אֲנִי לְמַדִּים שֶׁהַקַּב"ה צִוָּה אֶת נַח לְבְנוֹת אֶת הַתְּיָבָה "שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת אֲמָה אַרְךָ... חֲמִשִּׁים אֲמָה רַחְבָּהּ וּשְׁלֹשִׁים אֲמָה קוֹמָתָה". וְכָלֵל יְדוּעַ הוּא, שְׂאִין דְּבַר בְּעוֹלָם שֶׁהוּא בְּמִקְרָה. אִם כֵּן, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כָּאֵן בְּפִרְשַׁתְנוּ, שֶׁהַקַּב"ה מְצוּה אֶת נַח לְעֲשׂוֹת אֶת הַתְּיָבָה בְּשִׁיעוּר כְּזוֹ, הֵלֵא בְּרוּר שֶׁטְמוּנָה בְּמִידוֹת אֵלּוּ כְּוָנָה עֲמוּקָה. הַרַה"ק רַבִּי מֹשֶׁה צְבִי מְסֵאוּרָאן, אוֹמֵר בְּאוּר נִפְלָא עַל מִידוֹת תִּיבַת נַח, לְפִי הַפְּסוּק: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנַח: קַץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חֲמָס..."

הִנֵּה יְדוּעַ, שְׁעִיקָר הַחֶלֶק הָרַע שֶׁל הַנְּחָשׁ הוּא בְּאוֹת ח' שֶׁבְּשֵׁמוֹ, אֲבָל הָאוֹתִיוֹת נ' ו-ש' שֶׁמִּשְׁמֹ הֵן מְצַד הַטוֹב. וְכֵן, גַּם בְּשֵׁם שֶׁל הַיֵּצֵר הָרַע, שֶׁשְׁמוֹ סמאל – הָאוֹתִיוֹת 'אל' מִשְׁמוֹ הֵן מְצַד הַטוֹב וְהַקְּדוּשָׁה, וְאֵילוֹ הָאוֹתִיוֹת ס'מ' מִשְׁמוֹ הֵן מְצַד הַטוֹמָאָה. (לְכוּחוֹת הַטוֹמָאָה יֵשׁ תְּמִיד חֶלֶק שֶׁל הַקְּדוּשָׁה, הַמְּחִיָּה אוֹתָם). וְהִנֵּה, דוֹר הַמְּבּוּל, שֶׁעֲלִיָּהֶם אֲמָרוּ חז"ל בְּמִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין (קח', עא): "דוֹר הַמְּבּוּל עֶבְרוּ עַל הַפֶּל (=עַל כָּל הַעֲבִירוֹת שֶׁבְּעוֹלָם)", גְּרַמּוֹ, עַל-יְדֵי הַקְּלָקוּל וְהַשְּׁחָתָה שְׁלָהֶם, לְפָגֵם גְּדוֹל בְּאוֹתִיוֹת מְצַד הַטוֹב שֶׁל שְׁמוֹת "נְחָשׁ" ו"סמאל", וּמֵאַחַר וְאוֹתִיוֹת אֵלּוּ נִפְגְּמוּ וְנִסְתַּלְקוּ, נִשְׁאַרוּ הָאוֹתִיוֹת ח (שֶׁל נְחָשׁ) ו-ס'מ' (שֶׁל סמאל), וְנִתְּהוּ מֵהֶם הַצְּרוּף חָמָס, וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר הַקַּב"ה

לנח: "קִץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס..." – מגדל פִּשְׁעֵיהֶם נִסְתַּלְקוּ הָאוֹתִיּוֹת נִשׁ מִן נַחֲשׁ וְהָאוֹתִיּוֹת אֵלֵי שֶׁל סַמְאֵל – וְנִשְׁאָרוּ רַק אוֹתִיּוֹת חָמָס.

וְלָכֵן, כְּדֵי לְתַקֵּן עֲגִיזָה זֶה צִוָּה הַקֶּב"ה עַל נֹחַ לְבַנוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּשִׁיעוֹר מְכוּוֹן – "שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרֶךְ הַתִּבָּה", שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הֵן בְּגִימַטְרִיָּה שׁ – כְּנֶגֶד שׁ שֶׁל נַחֲשׁ, "חֲמִשִּׁים אַמָּה רַחְבָּה", חֲמִשִּׁים בְּגִימַטְרִיָּה נ' – כְּנֶגֶד נ' שֶׁל נַחֲשׁ, "וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ", שְׁלֹשִׁים בְּגִימַטְרִיָּה ל' – כְּנֶגֶד ל' שֶׁל סַמְאֵל, "וְאֵל אַמָּה תְּכַלְכְּנָה מִלְמַעְלָה" – כְּנֶגֶד א' מִהַמְלָה סַמְאֵל, וְעַל-יָדַי זֶה נִתְקַנּוּ כָּל הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁנִּפְגְּמוּ, וְנִהְפְּכוּ לְרַחֲמִים. הַשֵּׁם גִּדְשֵׁנָא"ל הוּא שֵׁם הַשְּׂמִירָה מִהַרְהוּרֵי עֲרִיּוֹת

בְּסִפְר "יִלְקוּט יִשְׂרָאֵל" כְּתוּב רְמוֹז נִפְלָא עַל מִידוֹת הַתִּיבָה שֶׁבָּנָה נֹחַ, עַל-פִּי הַמְּבֹאֵר בְּסִידוֹר הָאֲרִיזוֹ"ל (פְּנֹת הַלִּימוּד "לִזְכּוֹר הַנֶּפֶשׁ"), שֶׁהַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ גִּדְשֵׁנָא"ל הוּא הַשּׁוֹמֵר אֶת הָאָדָם מִהַרְהוּרֵי עֲבִירָה.

וְכוֹתֵב שֵׁם הַ"יִלְקוּט יִשְׂרָאֵל", בְּשֵׁם הַ"יִשְׁמַח מִשֵּׁה", בְּלִשׁוֹנוֹ הַקְּדוֹשֶׁה: "וְשִׁמְעֵתִי בְּשֵׁם הַגֵּה"ק מִהַר"ם (הַ"יִשְׁמַח מִשֵּׁה")... וְצ"ל, שֶׁ(פְּעֵם אַחַת) בָּא לְפָנָיו אִישׁ פְּשׁוּט אֶחָד, וְהִתְנַצַּל (עַל) עֲצָמוֹ, (וְאָמַר), שִׁישׁ לוֹ הַרְהוּרִים רְעִים שֶׁל תְּאוֹת נָשִׁים. וּמִחֲמַת שֶׁהָיָה אִישׁ פְּשׁוּט מְאֹד, לֹא רָצָה (הַ"יִשְׁמַח מִשֵּׁה") לְלַמְדוֹ לָכוֹן (בִּשְׁמוֹת הַקְּדוֹשִׁים. (וְלָכוֹן) רַק נִתַּן לוֹ עֲצָה לְזֶה, הַיֵּאֶךְ לְבַטֵּל הַרְהוּרִים, שֶׁבְּכָל עֵת שִׁיבֹאוּ לוֹ הַרְהוּרִים רְעִים (שֶׁל תְּאוֹת נָשִׁים), יֵאֱמָר כֵּן(=כֶּךָ) בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֶנּוּ: גִּי דו שוטה נער אוועק לויף(=לך אתה שוטה טפש, הסתלק ורוץ). וְכֹונָתוֹ הַקְּדוֹשֶׁה הֵיטָה בְּכַף עַל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ הַנִּ"ל(=גִּדְשֵׁנָא"ל), (הַרְמוֹז) בְּרֵאשִׁי (הַ)תִּיבּוֹת, (ו)הַמְּבַטֵּל הַרְהוּרֵי נָשִׁים".

יֹוצֵא אֶפּוֹא, אוֹמֵר הַ"יִלְקוּט יִשְׂרָאֵל", כִּי מִטַּעַם זֶה צִוָּה הַקֶּב"ה עַל נֹחַ לְבַנוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּמִידוֹת, שֶׁהֵן מְכוּנּוֹת כְּנֶגֶד הַשֵּׁם גִּדְשֵׁנָא"ל. וְזֹאת, כְּדֵי שֶׁתְּהִיָּה לְכָל בְּאֵי הַתִּיבָה שְׂמִירָה מִהַרְהוּרֵי עֲבִירָה בְּתִיבָה, מֵאוֹתוֹ הַדוֹר שֶׁהָיָה פְּרוּץ בְּעֲרִיּוֹת, וְאֲשֶׁר הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכּוֹ עַל הָאָרֶץ.

לָכֵן צִוָּה הַקֶּב"ה עַל נֹחַ, שֶׁבְּתִיבָה יִהְיוּ ג' קוֹמוֹת, "תַּחְתִּים שְׁנַיִם וְשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה", שֶׁהֵם כְּנֶגֶד הָאוֹת ג' שֶׁל הַשֵּׁם גִּדְשֵׁנָא"ל, ד' דְּפִנוֹת הַתִּיבָה כְּנֶגֶד הָאוֹת ד' (גִּדְשֵׁנָא"ל), "שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֶרֶךְ הַתִּבָּה" כְּנֶגֶד הָאוֹת ש' (=300) (גִּדְשֵׁנָא"ל), "חֲמִשִּׁים אַמָּה רַחְבָּה" כְּנֶגֶד הָאוֹת נ' (=50) (גִּדְשֵׁנָא"ל), "וְאֵל אַמָּה תְּכַלְכְּנָה מִלְמַעְלָה" כְּנֶגֶד הָאוֹת א' (גִּדְשֵׁנָא"ל), "וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ" כְּנֶגֶד הָאוֹת ל' (=30) (גִּדְשֵׁנָא"ל). וְהָרִי מִכָּאן, שֶׁכָּל הַשֵּׁם גִּדְשֵׁנָא"ל נִרְמָז בְּמִידוֹת הַתִּיבָה. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לַהֲרַ"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן) "וַיִּקַּח שֵׁם וַיִּפֹּת אֶת הַשְּׂמִלָּה... וַיִּלְכוּ אַחֲרָיָהּ וַיִּכְסּוּ אֶת עֵרוֹת אֲבֵיהֶם"

ב.ד. הִיא פְּקִידָה צְעִירָה וְטוֹבָה-לֵב, הַעוֹבְדַת בְּאֶחָד הַבְּנָקִים שֶׁנִּמְצָא בְּתוֹכָהּ אַחַת הַשְּׂכוֹנוֹת הַחֲרָדִיּוֹת בִּירוּשָׁלַיִם. הִיא מְגִיעָה כָּל בֶּקֶר לְבִנְק לְבוּשָׁה "אֵיךְ שָׁבָא לָהּ", שֶׁהָרִי "הִיא לֹא דוֹסִית". יוֹם אֶחָד נִגַּשׁ אֵלֶיהָ אַבְרָהָם חֲרָדִי, מוֹשֵׁף עֵינָיִם, וּבִשְׁפָה רַפָּה בִקֵּשׁ מִמֶּנָּה, שֶׁלֹּא תִבּוֹא כֶּךָ לְעִבּוּדָה. "זֶה מִפְּרִיעַ לְצִיבוֹר הַחֲרָדִי" – אָמַר לָהּ.

"אֲנַחְנוּ מְדִינָה דְמוֹקְרַטִית" – עֲנָתָה לוֹ ב.ד. – "וְאֲנִי יְכוּלָה לְלַבּוֹשׁ מָה שֶׁאֲנִי מִבִּינָה".

"דְּעִי לָךְ" – אָמַר לָהּ הָאֲבְרָהָם – "תְּהִיָּה לָךְ זְכוּת גְּדוּלָה אִם תִּשְׁתַּדְּלִי לְלָכֵת צְנוּעַ". אָמַר וְהִלָּךְ.

מִשְׁהוּ בְּכַנּוֹת שֶׁל הָאֲבְרָהָם וּבְבוּשָׁה שְׁבָה דְבַר אֵלֶיהָ נִגַּע לְלִבָּהּ. "מָה אֲכַפֵּת לִי לֹא לְהַרְגִּיזוֹ אוֹתָם" – חָשְׁבָה – "בְּסֶךְ הַכָּל יֵשׁ בָּהֶם דְּבָרִים מְיוֹחָדִים. וּבְאֵמַת אֲנִי מִתְחַצֵּפֶת כְּאֲשֶׁר אֲנִי יוֹשֶׁבֶת כֶּךָ מִמוּלָם...".

לְמַחֲרַת בָּאָה ב.ד. לְבִנְק לְבוּשָׁה בְּחוּלְצָה צְנוּעָה וּרְחֻבָה מֵעַל הַבְּגָדִים. לְהַפְתָּעָתָה הֵיטָה הַרְגָּשָׁתָה טוֹבָה. מִשְׁהוּ עֲדִין

וְטוֹב נוֹסֵף לְנִפְשָׁהּ. מִן הַרְגָּשָׁה שֶׁלֹּא הִפְרִיָה עַד עֵתָה. וְחָשְׁבָה הִיא שֶׁכְּדָאִי שֶׁתִּלָּךְ בְּבִגְד עֲלִיּוֹן רַחֵב, גַּם לְאַחַר

עִבּוּדָתָה בְּבִנְק. זְמַן לֹא רַב לְאַחַר מִקְרָה זֶה, מִצָּאָה ב.ד. אֶת עֲצָמָה מוֹזְמֵנַת לְחַתוּנָה שֶׁל קְרוֹבָתָהּ בְּאוּלְמֵי

"וֹרְסָאִי". אֵל הַחַתוּנָה הַזֹּאת, הַחֲלִיטָה ב.ד., הִיא תִלָּךְ בְּצִנִּיעוּת. וְאִכָּן כֶּךָ עֲשֶׂתָה. לְבִשָׁה בְּגַד צְנוּעַ וְהִלָּכָה

לְחַתוּנָה. כְּשֶׁהֵיטָה בְּאוּלָם, לְאַחַר זְמַן מָה, הַרְגִּישָׁה פְּתֹאוֹם גָּל מוֹזֵר שֶׁל חוּם שְׁעוֹבֵר עֲלֶיהָ. הִיא כְּבָר שֶׁלְחָה יָדָה

כְּדֵי לְהוֹרִיד אֶת הַזֶּקֶט. אֲבָל מִשְׁהוּ פְּנִימִי פְּתֹאוֹם עֲצֵר בְּעֵדָה, הַרְגָּשָׁה דְקָה וְרוֹחֲנִית – הִיא חָשָׂה לְפָתַע בּוּשָׁה.

"הָרִי הַחֲלִטָתִי לְלָכֵת בְּצִנִּיעוּת" – חָשְׁבָה לְעֲצָמָה – "אִם כֶּךָ, אֵצְא הַחוּצָה לְנִשּׁוֹם אוֹיֵר". דְקָה אַחַת לְאַחַר שִׁיצָאָה

ב.ד. מִהָאוּלָם, קָרַס הָאוּלָם עַל יוֹשְׁבָיו וְרוֹקְנָיו, שִׁירְדוּ חַיִּים אֶל מוֹתָם... (חֲלַק נְהַרְגוּ וְחֲלַק נִפְצְעוּ).

לְאִימוֹת הַסִּיפּוֹר אֶפְשָׁר לְהַתְקַשֵּׁר לְמַסְפָּר 02-5383158

שֶׁבֶת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנָ לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עַרְשׂוֹת ל' חֲשׁוֹן תַּשְׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"שֵׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךְ הַתְּבָה חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמָתָה" (ו', טו')

בְּפִרְשָׁתָנוּ אָנוּ לְמַדִּים שֶׁהַקִּב"ה צִוָּה אֶת נַח לְבָנוֹת אֶת הַתִּיבָה "שֵׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךְ...חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמָתָה". וְכִלְל יְדוּעַ הוּא, שְׂאִין דָּבָר בְּעוֹלָם שֶׁהוּא בְּמִקְרָה. אִם כֵּן, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה כָּאֵן בְּפִרְשָׁתָנוּ, שֶׁהַקִּב"ה מְצוּה אֶת נַח לַעֲשׂוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּשִׁיעוֹר כְּזֶה, הֲלֹא בְּרוּר שְׁטִמוּנָה בְּמִידוֹת אֵלּוּ כּוֹנֵה עֲמוּקָה. הַמְּגִיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲנִיץ זי"ע מֵבִיא בְּאוֹר נִפְלֵא מִפִּי רַבּוֹ הַמְּגִיד ר' דָּב בְּעַר מְעֻזְרִיטֵשׁ זי"ע וְכָךְ הוּא אוֹמֵר: בְּרִית הַלְּשׁוֹן(=פֶּה) מְכוּוֹנֶת כְּנֶגֶד אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ(=הַמִּילָה). ("פֶּה" וְ"מִילָה" שְׁנֵיהֶם עוֹלָיִם לְגִימְטְרִיָּה שֶׁל 85). וְמִי שֶׁהוּא זֹהִיר בְּבְרִית הַלְּשׁוֹן, וְלֹא פּוֹגֵם בְּקְדוּשַׁת הַדִּיבּוּר – יֵשׁ לוֹ שְׁמִירָה מְשֻׁמֵּם שֶׁלֹּא לְפָגוּם בְּאוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ. וּמִזֶּה אָנוּ יְכוֹלִים לְהִבִּין שֶׁמָּה שְׁזָכָה נַח לְהִיּוֹת בְּמִדְרַגָּתוֹ: "אִישׁ צְדִיק תְּמִים" (וּפְרָשׁוֹ חו"ל: "תְּמִים, שֶׁהִיא גְּדוּר בְּעֲרִיּוֹת"), הוּא בְּגִלְל שְׁשֻׁמֵּר עַל קְדוּשַׁת הַדִּיבּוּר, שֶׁלֹּא לְפָגוּם בְּבְרִית הַלְּשׁוֹן, וְעַל כֵּן זָכָה גַם כֵּן לְקְדוּשַׁת הַבְּרִית, שֶׁלֹּא פָּגַם בְּאוֹת בְּרִית קְדֹשׁ, כְּפִי שֶׁקָּרָה לְבְנֵי דוֹרוֹ: "כִּי הִשְׁחִית כָּל בֶּשֶׂר אֶת דְּרָכָו עַל הָאָרֶץ(=הָיָו פְּרוֹצִים בְּעֲרִיּוֹת)".

וְלָכֵן בְּזִכּוֹת הַלְּשׁוֹן זָכָה לְהִינָצֵל מִהַמְּבוּל עַל-יְדֵי הַתִּיבָה. (וְזֶהוּ שֶׁהַזֹּהִיר שֶׁלְמָה הַמְּלֶךְ (מִשְׁלֵי יח', כא) – "מֹת וְחַיִּים בְּיַד לְשׁוֹן" – רֵאשִׁי תִיבּוֹת "מְבוּל"). וְרָצָה ה' יִתְּבַרְךָ לְרַמּוֹז לְנַח עַל עֲנִין שְׁמִירַת הַלְּשׁוֹן בְּבְנֵי הַתִּיבָה, וּמִטַּעַם זֶה צִוָּה אוֹתוֹ לְבָנוֹת אֶת הַתִּיבָה בְּשִׁיעוֹר מְכוּוֹן – "שֵׁלֶשׁ מֵאוֹת אִמָּה אַרְךְ הַתְּבָה", שֵׁלֶשׁ מֵאוֹת הֵן בְּגִימְטְרִיָּה ש'. "חֲמִשִּׁים אִמָּה רַחֲבָה", חֲמִשִּׁים בְּגִימְטְרִיָּה נ'. "וּשְׁלֹשִׁים אִמָּה קוֹמָתָה", שְׁלֹשִׁים בְּגִימְטְרִיָּה ל'. וּבִיחַד אָנוּ מְקַבְּלִים אֶת אוֹתֵי "לְשׁוֹן" (חֶסֶר ו'), שְׂרוּמּוֹ עַל קְדוּשַׁת נַח, בְּבְרִית הַלְּשׁוֹן.

וְאִם כֵּן, נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה, כִּיּוֹן שֶׁרָצָה הַקִּב"ה לְרַמּוֹז לְנוּ בְּמִידוֹת הַתִּיבָה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן", לְלַמְּדָנוּ שְׁבוֹכּוֹת הַשְּׁמִירָה עַל בְּרִית הַלְּשׁוֹן זָכָה נַח לְהִינָצֵל מִהַמְּבוּל, מִדּוּעַ רָמַז הַקִּב"ה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו'?

אוֹמֵר הַזֹּהֵר הַקְּדוֹשׁ: נְכוֹן הַדְּבָר שֶׁנַּח הָיָה צְדִיק תְּמִים, אֵךְ הָיָה בּוֹ פָּגַם גְּדוֹל, בְּכָךְ שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל עַל בְּנֵי דוֹרוֹ, כְּפִי שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה רַבֵּנוּ ע"ה, (וְלָכֵן נִקְרָא הַמְּבוּל עַל שְׁמוֹ שֶׁל נַח, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיהו נד', ט'): "כִּי מִי נַח זֹאת לִי").

וְעוֹד מוֹסִיף ה' חֲתָם סוּפֵר "שֶׁנַּח דָּאָג רַק לְעַצְמוֹ, וְלֹא קִים אֶת מִצְוֹת "הוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ" – לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ שִׁיחַזְרוּ מִדְּרָכָם הָרָעָה.

לָכֵן רָמַז לוֹ ה' יִתְּבַרְךָ בְּשִׁיעוֹר מִידוֹת הַתִּיבָה עַל אוֹתֵי "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו' – לְרַמּוֹז לוֹ שֶׁנְכוֹן הַדְּבָר שֶׁמְצַד אַחַד זָכָה לְהִינָצֵל בְּזִכּוֹת שְׁמִירַת וְקְדוּשַׁת בְּרִית הַלְּשׁוֹן, אֵךְ מְצַד שְׁנֵי, הַלְּשׁוֹן הַחֶסֶרָה – "לְשׁוֹן" חֶסֶר ו' – בְּאֵה לְרַמּוֹז שֶׁהִיא בּוֹ קִצַּת פָּגַם בְּבְרִית הַלְּשׁוֹן, שֶׁלֹּא הִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלְשׁוֹנוֹ לְהוֹכִיחַ אֶת בְּנֵי דוֹרוֹ וְלְהַתְפַּלֵּל עֲלֵיהֶם.

(עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי מֵעַבֵּר מִי נַח עוֹד...כֵּן נִשְׁבַּעְתִּי מִקְצָף עֲלֶיךָ וּמִגָּעַר בְּךָ" (ישעיהו נד', ט')

שׂוֹאֵלִים חו"ל בְּגִמְטְרָא (חולין קל"ט): "מֹשֶׁה מִן הַתּוֹרָה מְנִיין? (=אִיפֹה רָמַז מֹשֶׁה רַבֵּנוּ בַּתּוֹרָה עוֹד לְפָנָי לִידְתוֹ?).

וְעוֹנִים עַל-כֵּךְ חו"ל: בְּפָסוּק בְּסִפְרָא בְּרֵאשִׁית (ו', ג'): "וַיֹּאמֶר ה': לֹא יְדוֹן רֹחִי בְּאָדָם לְעֹלָם, בְּשִׁגְם הוּא בֶּשֶׂר וְהָיָו יָמִיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה". וּפְרָשׁ רש"י: "בְּשִׁגְם" בְּגִימְטְרִיָּה זֶה "מֹשֶׁה".

וְלְכַאוֹרָה הַפְּלֵא וְפְלֵא: הֲלֹא פָּסוּק זֶה מְדַבֵּר עַל הָעֶנֶשׁ שֶׁל דוֹר הַמְּבוּל! וְאִם כֵּן, מָה עֲנִין מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לְדוֹר הַמְּבוּל? עוֹנָה עַל-כֵּךְ הָאֵר"י הַקְּדוֹשׁ וְאוֹמֵר: מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, הָיָה גְּלִגּוּלוֹ שֶׁל נַח. שְׂכָן, נַח, אֵף-עַל-פִּי שֶׁהִיא צְדִיק תְּמִים, פָּגַם בְּכָךְ שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוֹרוֹ – דוֹר הַמְּבוּל – וּכְפִיּוֹן שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וְלֹא הִצִּילָם, נִקְרָא הַמְּבוּל עַל שְׁמוֹ, כְּמוֹ שֶׁאוֹמֵר הַקִּב"ה לְנִבְיָא יִשְׁעִיהוּ (נד', ט'): "כִּי מִי נַח זֹאת לִי".

וְלָכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן פָּגַם זֶה (שֶׁלֹּא הִתְפַּלֵּל וּבִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל בְּנֵי דוֹרוֹ) הַתְּגַלְּגַל נַח בְּמֹשֶׁה רַבֵּנוּ, עֲלֵיו הַשְּׁלוֹם, וְעַל-יְדֵי כֵךְ שֶׁהִתְפַּלֵּל מֹשֶׁה עַל יִשְׂרָאֵל בְּחֶטָּא הָעֵגֶל, וּמִסֵּר אֶת נַפְשׁוֹ כְּדִי לְהִצִּילָם, תִּקֵּן הוּא בְּכָךְ אֶת מָה שֶׁפָּגַם

נח, כאשר לא התפלל על בני דורו, דור המבול.

וזהו מה שאמר משה רבנו לה' יתברך לאחר חטא העגל: "ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין – מחני נא מספרך אשר כתבת" (שמות לב, לב). משה מתחנן ומוסר את נפשו ממש, ואומר לה' יתברך, שאם אין הוא סולח לבני ישראל, אז – "מחני נא מספרך".

ומוסיף ואומר האר"י זצ"ל, כי המלה "מחני" מורכבת מהאותיות "מי נח" – רוצה לומר, כי מה שאמר משה רבנו "מחני נא" זה כדי לתקן את "מי נח" – את פגם נח, שלא התפלל, ולא נסה להציל בכך את בני דורו ממי המבול.

ונראה שבזה יובן מה שאמר הקב"ה למשה (שמות לב, י'): "ועתה הניחה לי ויחר אפי בהם ואכלם (את בני ישראל) ואעשה אותך לגוי גדול". שכן, הקב"ה רצה לבחון את משה, האם הוא יסכים לכך שה' יתברך ימחה חלילה את ישראל, ויעשה ממנו (=ממשה) גוי גדול, כמו שעשה בדורו של נח, או שימסור את נפשו ויתפלל למען טובת בני ישראל, כדי להצילם מכליה על שחטאו בעגל?

אולם, כאמור, משה רבנו מסר את נפשו, ובקש רחמים מה' יתברך על עם ישראל, כפי שכתוב (שמות לב, יא): "ויחל משה את פני ה'... ויאמר... סלח נא לעון העם הזה כגדל חסדך...". ואכן, הקב"ה נעתר לתפילתו של משה, והשיב לו: "סלחתי כדברך", ובכך תקן משה רבנו את נשמת נח, שפגם בכך שלא התפלל על בני דורו שחטאו.

ומוסיף האר"י הקדוש ואומר עוד בענין זה, שאף-על-פי שלא היו לדור המבול זכויות, בכל זאת המתין להם הקב"ה מאה ועשרים שנה, עד גמר בניית התבה, כדי שיחזרו בתשובה, כיון שצפה הקב"ה שמשה, שהוא גלגול של נח, יתקן את "מי נח" על-ידי "מחני נא". ומאחר וימיו של משה היו מאה ועשרים שנה, ובכל ימיו מסר את נפשו למען ישראל, הנה, מידה כנגד מידה, המתין הקב"ה לדור המבול מאה ועשרים שנה כדי שיחזרו בתשובה וזהו פרוש הפסוק: "ויאמר ה' לא ידון רוחי באדם לעלם, בשגם הוא בשר והיו ימיו מאה ועשרים שנה" – אינני רוצה לומר להוטיא דור המבול לעולם, אבל בזכות משה (בגימטריה "בשגם"), שהיה גם בשר ודם, והתאמץ להקדיש את כל ימיו חייו, מאה ועשרים שנה, להתפלל על בני דורו – לכן, בזכותו אאריך אפי עליהם מאה ועשרים שנה.

ועוד בענין זה כתוב בספר "כתפות האפוד" על הפסוק: "בא אתה וכל ביתך אל התבה כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הזה". "הנה" הוא בגימטריה 17, כי כשנדיק ונספור את הדורות, נראה כי משה רבנו היה הדור השבע עשרה מנח (נח, שם, ארפכשד, שלח, עבר, פלג, רעו, שרוג, נחור, תרח, אברהם, יצחק, יעקב, לוי, קהת, עמרם, משה). וזהו שאמר הקב"ה לנח: אף-על-פי שמצד עצמך יש בך פגם, על שלא התפללת על בני דורך, למרות זאת "בא אתה וכל ביתך אל התבה", והטעם לכך הוא "כי אתך ראיתי צדיק לפני בדור הנה" – בדור הזה (השבע עשרה) יתקן משה רבנו פגם זה שלך, על-ידי שימסור את נפשו למען ישראל, ויאמר "מחני נא", כדי לתקן את "מי נח". (ויש להוסיף רמז ש"צדיק לפני בדור הנה" הוא בגימטריה "משה רבנו").

"עשה לך תבת... מבית ומחוץ בכפר"

פעם אחת הזדמן הגאון הצדיק רבי שמעון רפאל הירש לעיר אחת, ולא מצא בה לא בית כנסת ולא בית מדרש, אלא רק היכל גדול ומפואר של "המתקנים" והמתקדמים למיניהם, שנבנה זה מכבר. וכידוע היה רבי שמעון רפאל מראשי הלוחמים נגד אותם "המתקדמים" והמתחדשים למיניהם, אשר החלו לפרוץ פרוץ בחומת בית ישראל, ולא אבה ר' שמעון אף להציג את פפות רגליו בהיכל טמא זה, ולכן התפלל בגינה שלפני ההיכל, מבחוץ. ומאחר וכל קהל המתפללים חשבו שהוא אינו חש בטוב, ועל-כן הוא מתפלל בחוץ בגינה (שכן נחוץ לו אויר צח), יצאו כלם לכבודו, והתפללו עמו בגינת ההיכל. לאחר שסימו את תפילתם, פנה רבם של אלו "הנאורים" לרבי שמעון רפאל, ואמר לו: "נו! מוצא-חן בית ההיכל שלנו בעיני כבודו?" ענה לו רבי שמעון רפאל: "הריהו פתיבת נח, ולא פתיבת נח". תמה רבם של "המתקדמים", ושאל את רבי שמעון: ומה פונת כבודו? ענה לו רבי שמעון: "הריהו פתיבת, נח שאף היא היתה "מבית ומחוץ בכפר" (=כפירה). "ולא פתיבת נח" - שהרי תיבת נח היתה הצלה ליושביה ולזרעם עד סוף כל הדורות, ואילו ההיכל זה, אין בו שום פתח והצלה - לא לכם, ובטח שלא לזרעכם אחרים...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

בס"ד "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" (תהילים קמב' ח')

פְּרַשְׁתָּהּ הַשְּׁבוּעַ: נַח אֶל שְׂדֵי יִתְּנֶן לָכֶם רַחֲמִים "ראשי תיבות **"ישראל"** **כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 17:31**

עֲרַשׁ"ק ל' חֲשׁוֹן תַּשַּׁע"ח (20.10.17) bnei-zion.com יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 18:38 ר"ת 19:08

הַפְּטָרָה: "הַשָּׁמַיִם כְּסֵאֵי" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת נַח, נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו" (ו', ט')

תְּלַמִּידֵי הַ"חֲזוּה" מְלוּבְּלִין (רַבֵּי יַעֲקֹב הוֹרְבִיץ), שְׂאֵלוּ פַּעַם אֶת רַבָּם: יִלְמְדֵנוּ רַבֵּנוּ, מִי גְדוֹל מִמִּי? הָאֵם הַ"תָּמִים" עוֹלָה בְּעַרְכּוֹ עַל-פְּנֵי הָאִישׁ הַ"גְּדוֹל", או שְׂמָא יִפֶּה כַּחוֹ שֶׁל אָדָם "גְּדוֹל" מִן הַ"תָּמִים"? הַשֵּׁיב הַ"חֲזוּה" לְתַלְמִידָיו: צֵאוּ וּרְאוּ, כִּי־צַד נוֹהֵג אָדָם הַבָּא לְבַצּוֹעַ (=לְחַתּוֹךְ) עַל כֹּפֶר לַחֵם לְבִרְכַת "הַמוֹצֵיא" – בְּשַׁעַה שְׁמוֹנָחוֹת לְפָנָיו שְׁתֵּי כִפְרוֹת לַחֵם, אַחַת גְּדוֹלָה וְאַיִנָּה שְׁלֵמָה, שְׁכָבֶר פָּרְסוּ מִמֶּנָּה פְּרוּסָה, וְאַחַת קֶטְנָה וְשְׁלֵמָה. עַל אִיזוֹ כֹּפֶר לַחֵם בּוֹצֵעַ הָאִישׁ וּמְבַרֵךְ אֶת בִּרְכָתוֹ? כְּלוּם יַעֲלֶה עַל דַּעְתּוֹ לְבַרֵךְ בִּרְכַת "הַמוֹצֵיא" עַל הַכֹּפֶר הַפְּרוּסָה, מִשּׁוּם גּוֹדְלָהּ? אֵין סִפְקָא, שְׁלִפֵי הַהֲלָכָה, מְבַרֵךְ הָאִישׁ עַל הַכֹּפֶר הַשְּׁלֵמָה, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהִיא הַקֶּטְנָה. מִכָּאֵן, שֶׁהַ"תָּמִים" עָדִיף עַל הַ"גְּדוֹל"...

"נַח אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדִרְתָּיו, אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח" (ו', ט')

שׁוֹאֵל הַ"כְּלִי יָקָר": מָה פֶּשֶׁר שְׁלֹשֶׁת הַשְּׂבָחִים שְׂמַצִּינָת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה – "צַדִּיק", "תָּמִים", "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח".

אוֹמֵר עַל-כֵּךְ הַ"כְּלִי יָקָר": אֲנִשִּׁי דוֹר הַמְּבוּל הַשְּׁחִיתוּ אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְשָׁה מִיַּנֵּי הַשְּׁחָתוֹת: **גְּזוּל**, **גִּילּוּי עֲרִיּוֹת** וְ**עֲבוּדָה זָרָה**. לָכֵן בָּאָה הַתּוֹרָה לֹאמַר לָנוּ, שֶׁנַּח הָיָה גְּדוֹר (=נִשְׁמֵר) בְּשִׁלְשֶׁת עֲבִירוֹת אֵלּוּ: "צַדִּיק" – שֶׁלֹּא הָיָה גּוֹזֵל מִשָּׁל אַחֲרָיִם. "תָּמִים" – שֶׁהָיָה גְּדוֹר מִן הָעֲרִיּוֹת (שֶׁהָרִי נוֹלֵד מֵהוּל, וְלָכֵן הָיָה תָּמִים). "אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נַח" – שֶׁלֹּא פָּנָה אֶל אֱלֹהִים אַחֲרָיִם, אֶלֶּא הִתְהַלֵּךְ לְפָנָיו ה' לְבָדוּ.

"מִן הַבְּהֵמָה הַטְּהוֹרָה וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה" (ז', ח')

מִדּוּעַ הַתּוֹרָה אוֹמֶרֶת "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה", וְאַיִנָּה מְקַצֶּרֶת וְאוֹמֶרֶת: "וּמִן הַבְּהֵמָה הַטְּמֵאָה"? הָרִי אֵין הַתּוֹרָה כּוֹתֶבֶת אֶף אוֹת מִיּוֹתֶרֶת, וְהִיא אֲפֶשֶׁר לְחַסּוֹךְ שְׁמוֹנָה אוֹתוֹת? אֶלֶּא, אוֹמֵר רַבֵּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי: לְעוֹלָם אֶל יוֹצֵיא אָדָם דְּבַר מְגוֹנָה מִפִּיו, שֶׁהָרִי עֵקֶם (=שְׁנָה) הַכְּתוּב שְׁמוֹנָה אוֹתוֹת, וְלֹא הוֹצֵיא דְבַר מְגוֹנָה מִפִּיו, שְׁנֵאֲמַר: "וּמִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר אֵינָנָה טְהוֹרָה". מִכָּאֵן לְמַדּוּ חוֹ"ל, עַד כְּמָה חָשׁוּב לְשִׁמּוֹר עַל **נְקִיוֹת הַלְּשׁוֹן**, וּכְדָאִי לְטְרוּחַ לְדַבֵּר בְּאַרִיכוּת וּבְלִבְד שֶׁלֹּא לְהוֹצֵיא מִפִּינוּ מְלָה שְׂאֵינָה נְקִיָּה.

"שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם, בְּאָדָם דָּמוֹ יִשְׁפָךְ" (ט', ו')

בְּפִסּוּק זֶה מְנוֹסַח, בְּפַעַם הָרֵאשׁוֹנָה בְּמִקְרָא, הַכֹּלֵל הַמְּשַׁפְּטֵי הַנוֹדַע, שֶׁהַנוֹטֵל נֶפֶשׁ אָדָם בְּמִזִּיד (בְּכּוֹנָה תַּחֲלִילָה) – אַחַד דִּינּוֹ שֶׁל הַרוֹצֵחַ – לְמוֹת בְּפִקּוּדַת בֵּית דִּין.

הַגָּאוֹן רַבֵּי יִשְׂרָאֵל מֵרֵאדִין, בַּעַל "חֶפְץ חַיִּים", מְצָא בְּפִסּוּק זֶה רִמּוֹ לְדַבְּרֵי חוֹ"ל בְּמִסְכַּת בְּבֵא מְצִיעָא (נח', עב'): "כֹּל הַמְּלַבֵּין (=הַמְּבִישׁ) פָּנָיו חִבְרוּ בְּרַבִּים, כְּאִילוֹ שׁוֹפֵךְ דָּמִים".

לְדַבְּרֵיו, רְאוּי לְהַתְּעִילֵם מִטַּעֲמֵי הַמִּקְרָא בְּפִסּוּק זֶה, וְלִקְרָא: "שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם" – מִי שֶׁגִּוֶּרֶם לְשִׁפִּיכַת דָּם הַזּוֹלָת בְּתוֹכוֹ, הֵינּוּ הַמְּעַלֵּב אֶת חִבְרוּ בְּפּוֹמְבִי, וְעַל-יַדֵּי כֵךְ מְעַבִּיר אֶצְלוֹ אֶת לְבָן הַפָּנִים, וּמִבֵּיא בְּמִקּוֹמוֹ סְמָק שֶׁל בּוֹשָׁה – "דָּמוֹ יִשְׁפָךְ" – נַחֲשֵׁב כְּאִילוֹ שׁוֹפֵךְ מִמֶּשׁ דָּמִים, וְהַעוֹנֵשׁ הַצָּפוּי לוֹ חֲמוֹר מְאֹד. בְּעֵנִין זֶה הוֹרוּ לָנוּ חוֹ"ל הַלְּכָה מְפּוֹרֶשֶׁת: "נוֹחַ לוֹ לְאָדָם, שִׁפִּיל עֲצָמוֹ לְתוֹךְ כְּבֶשֶׁן הָאֵשׁ, וְאֵל יִלְבִּין פָּנָיו חִבְרוּ בְּרַבִּים".

"וַיָּמַת הָרֵן עַל פְּנֵי תְּרַח אָבִיו... בְּאוֹר כְּשָׂדִים" (יא' כח')

אוֹמֵר רַש"י, שְׁקַבֵּל (=הַתְּלוּנָן) תְּרַח עַל אֲבָרָהָם בְּנוֹ לְפָנָיו נִמְרוּד (שְׁמֵרַד בַּה') עַל שְׁכַתָּת (=שֶׁבֶר לְרִסְיָסִים) אֶת צִלְמֵיו (פְּסָלָיו), וְהַשְּׁלִיךְ (אֶת אֲבָרָהָם) לְכַבְּשֵׁן הָאֵשׁ... וְזוֹהוּ פְּרוּשׁ רַש"י לְבִיטוּי "אוֹר כְּשָׂדִים". וּבְגִמְרָא (פְּסָחִים קִיח') (פְּסָלָיו), וְהַשְּׁלִיךְ (אֶת אֲבָרָהָם) לְכַבְּשֵׁן הָאֵשׁ... וְזוֹהוּ פְּרוּשׁ רַש"י לְבִיטוּי "אוֹר כְּשָׂדִים". וּבְגִמְרָא (פְּסָחִים קִיח')

נֹאמֵר: בְּשָׁעָה שֶׁהַפִּיל נִמְרֹד אֶת אַבְרָהָם לְתוֹךְ כִּבְשָׁן הָאֵשׁ, אָמַר הַמְּלֶאךָ גְּבִרְיָאֵל לֵה': אֵרֶד וְאַצְנֵן אֶת הַכִּבְשָׁן. אָמַר לוֹ הַקַּב"ה: אֲנִי יַחֲדִי בְּעוֹלָמִי, וְהוּא (=אַבְרָהָם) יַחֲדִי בְּעוֹלָמוֹ. נָאֵה לְיַחֲדִי לְהַצִּיל אֶת הַיַּחֲדִי, וְיֵרֵד הַקַּב"ה וְהַצִּיל אֶת אַבְרָהָם.

תְּמַהוּ חוֹז"ל: מַה גְּדוּלְתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שָׂזָכָה לְכָךְ? הֲרֵי הִרְבֵּה יְהוּדִים בְּכָל הַדּוֹרוֹת מָסְרוּ נַפְשָׁם עַל קְדוּשַׁת ה', וְלֹא נִעְשָׂה לָהֶם נִס!

אָלָא, עוֹנִים חוֹז"ל, שֶׁאַבְרָהָם הָיָה אִזּוֹ הַיְהוּדִי הַיַּחֲדִי בְּעוֹלָם, וּבֹא אֵלָיו הַשָּׁטָן בְּנִימוּקִים מְשַׁכְּנָעִים, וְאָמַר לוֹ: אֵיךְ אַתָּה מַעֲזוֹ לְסַפֵּן אֶת עֲצֻמְךָ? אִם תִּשְׂרָף, מִי יִמְשִׁיךְ אֶת הַשּׁוֹשְׁלֵת שְׁלֶךְ, וּמִי יִזְכִּיר וְיַפְיֵץ אֶת שְׁמוֹ שֶׁל הַקַּב"ה בְּעוֹלָם? מוֹטֵב שֶׁתִּכְנַע לְנִמְרֹד, תִּשְׁתַּחֲוֶה לְצִלָּם רַק לְמַרְאִית עֵינַי, וְכֵךְ תִּשְׁאָר בְּחַיִּים וְתִמְשִׁיךְ לְהַפִּיץ שֵׁם שָׁמַיִם בְּעוֹלָם.

אָמַר לוֹ אַבְרָהָם: וְכִי אֲנִי קֹבֵלֵן לְהַמְצִיא יְהוּדִים לְהַשֵּׁם יִתְבַּרְךָ? הַקַּב"ה יִדְאָג לְהַמְצִיא יְהוּדִי אַחֵר בְּמִקוּמִי שִׁפִּיץ אֶת שְׁמוֹ וְיִמְשִׁיךְ אֶת הַשּׁוֹשְׁלֵת. וְאֲנִי – עָלַי לְקַיֵּם אֶת מִצְוַת קְדוּשַׁת ה'. מִצְוָה כְּזוֹ בָּאָה לְיָדִי, וְאֲנִי לֹא אֶקְיַמְנָהּ? וּבִגְלַל זֶה, זָכָה אַבְרָהָם לְמָה שָׂזָכָה.

"קִיץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי, כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם... " (ו' יג')

עַל כְּתוּב זֶה שְׁנִינוּ בְּמַסְכַּת סְנֵהֲדְרִין (קח', עא'): "אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: בֹּא וּרְאֵה כְּמָה גְּדוּל כַּחוֹ שֶׁל חָמָס (=כְּמָה חֲמוּרָה עֵבִירָה שֶׁל גִּזְל), שֶׁהָרִי דוֹר הַמְּבוּל עָבְרוּ עַל הַכֹּל (=עַל כָּל הָעֵבִירוֹת שֶׁבְּעוֹלָם), וְלֹא נִחְתָּם עֲלֵיהֶם גְּזֵר דִּינָם, עַד שֶׁשָּׁטוּ יְדֵיהֶם בַּגִּזְל, שֶׁנֶּאמָר: "כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם – וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֶת הָאָרֶץ". אוֹמֵר הַקַּב"ה: כָּל זְמַן שִׁישׁ שְׁלוֹם בֵּינֵיכֶם, אֲנִי מוֹחֵל עַל כְּבוֹדִי. אֲבָל כְּשֶׁבִין בְּנֵי אָדָם יֵשׁ חָמָס (=גִּזְל), אֲזִי – "קִיץ כָּל בֶּשֶׂר בָּא לְפָנַי". נִכּוֹן הַדָּבָר שֶׁעִיקָר עוֹנָם שֶׁל דוֹר הַמְּבוּל הָיָה הַשְׁחָתָת בְּשֶׁר (=גִּילּוֹי עֲרִיּוֹת), אֲבָל לוֹ הָיוּ מִתְּנַהֲגִים בְּשְׁלוֹם בֵּין אָדָם לְחֵבְרוֹ – אֲזִי לֹא הָיָה נִחְתָּם גְּזֵר דִּינָם לְמִיתָה, וְרַק בְּגִלְל שֶׁשָּׁטוּ יְדֵיהֶם בַּגִּזְל נִחְתָּם דִּינָם לְמִיתָה.

הַצַּדִּיק רַבִּי חַיִּים מְקַרְאֶסְנָה, מִתְלַמֵּידֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, הָיָה אוֹמֵר: בְּדוֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים בְּיִשְׂרָאֵל הָיָה נוֹטְרִיקוֹן (=רִאשֵׁי תִיבוֹת) שֶׁל הַמְּלָאָה "חֲכָמָה": חֵילוֹ מִפְּנֵיו כָּל הָאָרֶץ" (תְּהִלִּים צו', ט). שָׁכַן רַק מִי שֶׁהֲצִטִּין בְּיִרְאֵת שָׁמַיִם הָיָה נִחְשָׁב בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת לְאִישׁ חָכָם, הָרְאוּי לְהַעֲרָצָה. וְאֵילוֹ פִּיּוֹם, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבִּים, הַנוֹטְרִיקוֹן שֶׁל חֲכָמָה הוּא: "כִּי מְלֶאכֶה הָאָרֶץ חָמָס", שֶׁהָרִי רַבִּים בְּזְמַן הַזֶּה סְבוּרִים מְשׁוּם מָה, שֶׁאָדָם חָכָם הוּא מִי שִׁוְדַע לְהַעֲרִים עַל הַזּוּלָת וּלְגִזְל אֶת הַבְּרִיּוֹת.

"וַיִּגְוַע כָּל בֶּשֶׂר... מִכָּל אֲשֶׁר בַּחֲרָבָה (=בִּיבְשָׁה) מֵתוֹ" (ו'לא דגים שְׁבִים" סְנֵהֲדְרִין קח')

(הַסִּיפּוֹר הוּא לְכַבּוֹד יוֹם הַהִילּוּלָא שֶׁל הַצַּדִּיק מְרוּזִין זי"ע, שֶׁנִּפְטָר ב-ג' בְּמַר-חֶשׁוֹן תְּרִי"א). הִרָה"צ רַבִּי יוֹסֵף מְרַאדוּוִיל זצ"ל סִפֵּר פְּעַם, כִּי כְּשֶׁהָיָה אַבְרָךְ, מְדַרְכּוֹ (=מְנַהֲגוֹ) הָיָה תְּמִיד לְעִמּוּד מְאַחֲרֵי הַכֶּסֶּא שֶׁל הַצַּדִּיק מְרוּזִין, בְּשָׁעָה שֶׁעָרַךְ הַצַּדִּיק אֶת שְׁלַחְנוֹ הַטְּהוֹר. וְהִנֵּה, הַבְּחִין הוּא, שֶׁהַצַּדִּיק אָכַל אֶת עֵינֵי הַדְּגִים שֶׁהוֹגְשׁוּ לוֹ לְמִנְהָ. וְחָשַׁב הוּא בְּדַעְתּוֹ: מִדּוּעַ אָכַל הַצַּדִּיק אֶת עֵינֵי הַדְּגִים, שֶׁהָרִי זֶהוּ דָבָר שֶׁאֵינוֹ רְגִיל? וּמִיָּד עָלָה בְּמַחְשְׁבֹתוֹ טַעַם הַדָּבָר: אֲנוּ, יִשְׂרָאֵל, מְהַדְרִים לְאֹכּוֹל דְּגָיִם בְּשַׁבָּת, פִּיּוֹן שֶׁהַדְּגִים לֹא הִשְׁחִיתוּ אֶת דְּרָכָם לְפָנֵי הַמְּבוּל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בַּתּוֹרָה לְאַחַר הַמְּבוּל (בְּרַאשִׁית ז', כב'): "...מִכָּל אֲשֶׁר בַּחֲרָבָה (=בִּיבְשָׁה) מֵתוֹ", וּפָרְשׁוּ חוֹז"ל (סְנֵהֲדְרִין קח'): "וְלֹא דְגָיִם שְׁבִים" – וְלִכֵּן הַדְּגָיִם אֵינָם צְרִיכִים שְׁחִיטָה, כִּי הֵם מִתּוֹקְנִים. וְעוֹד יְדוּעַ מָה שֶׁאוֹמְרִים חוֹז"ל (יְרוּשְׁלַמִי בְּרַכּוֹת פ"א), שֶׁהַעֵינִים הֵם שְׁנֵי סְרְסוּרֵי הָעֵבִירָה. וְלִכֵּן, הַדְּגָיִם, שֶׁפְּאָמוֹר לֹא חָטְאוּ, וְלֹא הִשְׁחִיתוּ אֶת דְּרָכָם בִּימֵי דוֹר הַמְּבוּל – הָרִי שֶׁעֵינֵיהֶם נִקְיוֹת וְזוֹכוֹת, וְלִכֵּן בַּחֲרָבָה מְרוּזִין לְאֹכּוֹל אֶת עֵינֵי הַדְּגָיִם – כֵּךְ חָשַׁב לוֹ הִרָה"צ רַבִּי יוֹסֵף מְרַאדוּוִיל זצ"ל, כְּשֶׁרָאָה הוּא אֶת הַצַּדִּיק מְרוּזִין אוֹכֵל אֶת עֵינֵי הַדְּגָיִם. כְּשִׁסִּים הוּא לְחֻשׁוֹב, הִרְגִישׁ בּוֹ הַצַּדִּיק מְרוּזִין בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, וּמִיָּד פָּנָה אֵלָיו, וְאָמַר: "אַבְרָךְ, כִּיּוֹנֵת אֶל הָאֱמֶת!"

שַׁבָּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוּן!